

revija

VARNOST

2/2019

Ministrstvo za notranje zadeve
Republike Slovenije
Letnik LXVII
ISSN 2232-318X

**Dan policije v znamenju 70-letnice šolanja
policijskih službenih psov**

**Tri morja. Najobsežnejše varovanje v zadnjih 15 letih
Zaključek kriminalističnega tečaja 2019**

KAZALO

UVODNIK

5 Dvojna, praznična številka

AKTUALNO

6 Pogovor z novim direktorjem Nacionalnega forenzičnega laboratorija Gorazdom Pezdirjem
13 Osrednja slovesnost ob dnevu policije minila v znamenju dveh visokih obletnic
18 Policija praznuje, nekateri pa se sprašujejo, koliko je stara
20 Pogovor z Markom Medveškom, vodjo Oddelka za šolanje službenih psov
29 70 let izhajanja Revije za kriminalistiko in kriminologijo
32 Varovanje predsedniškega vrha v okviru pobude Tri morja
36 Varovanje mednarodne kolesarske dirke Po Sloveniji 2019
38 Podelitev medalj za hrabrost in požrtvovalnost
40 Priznanja za dolgoletno delo v policiji
46 Letos mineva 30 let od akcije Sever: Svoboda je, ko rečeš NE!
48 25-letnica Zveze policijskih veteranskih društev Sever

NOVICE

50 Obiskali pripadnike policije in vojske na državni meji
51 Za pomoč policiji pripravljena 5. generacija pomožnih policistov in policistov
52 Na Dnevih medgeneracijskega sožitja se družimo policisti in obiskovalci vseh generacij!
52 Uspešen zaključek 14. Otroške varnostne olimpijade v Mariboru
53 Primorski policisti vadili reševanje v primeru množične prometne nesreče
53 Preprečevanje nezakonitega ubijanja risov in drugih prostoživečih živali
54 Združeni za večjo varnost v prometu z akcijo #VarnoVPoletje
54 Niti slutil ni, da bodo strelili ... tisto jutro prehiteli ptice

RAZISKAVA

55 Skrb vzbujajoči podatki Javne agencije RS za varnost prometa o uporabi mobilnih telefonov med vožnjo

STROKOVNI PRISPEVEK

58 Pavel Čelik: Prekrški zoper javni red in mir v Sloveniji v obdobju 2007–2016

IZOBRAŽEVANJE

66 Zaključek kriminalističnega tečaja 2019
74 Usposabljanje PPE-jevcev za obvladovanje množičnih kršitev
78 Policijska taktična vaja kandidatov za policiste nadzornike državne meje v Gotenici
80 Selekcija in osnovno usposabljanje Specialne enote
82 Kakšno naj bo krizno komuniciranje ministrstev in vladnih služb
86 Krizno komuniciranje v policiji

MEDNARODNO SODELOVANJE

89 Mednarodna akcija ozaveščanja o pogrešanih otrocih
91 Avstrijski policisti sta se usposabljali pri slovenskih policistih konjenikih
96 Skupaj do varnih in zdravih delovnih mest v policiji
97 Digitalni dnevi, mednarodno izobraževanje za preiskovanje in odkrivanje računalniškega kriminala
98 Slovenska in francoska policija za učinkovitejši boj zoper ekološko kriminaliteto
100 Mednarodno srečanje policistov in vojakov v Lurdu
102 Med turistično sezono bodo hrvaškim kolegom tudi letos pomagali slovenski policisti
103 Na strehi Münchenskih policijskih objektov so odslej tudi slovenske čebele!

ŠPORT

104 S spominskim pohodom počastili obletnico tragične nesreče pod Tursko goro
105 Za nami je Brajnikov memorial, ena najtežjih športnih preizkušenj
108 Slovenski policisti odlični na evropskem policijskem prvenstvu v streljanju
110 Na evropskem prvenstvu v ju-jitsuju srebro za Tima Toplaka
110 Stopnice do Kalvarije je na letošnji Štengijadi preskakovalo kar 64 trojk

PROSTI ČAS

111 Milena Trbulin: Policijska piarovka, ki je poročila že več kot sto parov

ZANIMIVO

115 30. obletnica konca šolanja XIX. generacije kadetov kadetske šole za miličnike

VABIMO

118 Ste ustvarjalni, se ne bojite tehnoloških izzivov in želite prispevati k varnosti?

Biti forenzik je mnogo več kot to, kar vidimo v seriji Na kraju zločina.

13

Junij je za slovensko policijo mesec praznovanja.

Marko Medvešek: "Nič se ne more meriti z učinkovitostjo pasjih smrčkov."

40

20

40 let in več dela v isti organizaciji. Tudi to je pripadnost!

Za spopad z večnim tekmečem – kriminalom usposobljena nova generacija kriminalistov

66

Urjenje policistov Posebne policijske enote za obvladovanje množičnih kršitev

74

VARNOST 2/2019, maj–avgust

ISSN 2232-318X

Pripravil: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Lektorirala: mag. Nataša Podhraški, SPLIKD MNZ, Mojca Blažej Cirej, Irma Plajnshek Sagadin
Fotografija na naslovnici: Marko Jelenc, SI MNZ
Oblikovanje naslovnice: SUPG MNZ
Tehnično oblikovanje: Mirsada Dželadini, SUPG MNZ
Tisk: Tisk Žnidarič, d. o. o.
Naklada: 4.000 izvodov
Naslov: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU, Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana
Spletna naslova: www.gov.si, www.policija.si
Telefon: 01/428 57 45, e-naslov: varnost@policija.si

Slovenska policija

policija_si

MNZ RS Policija

police_slovenia

UVODNIK

DVOJNA, PRAZNIČNA ŠTEVILKA

Pred vami je končno spet tiskana revija Varnost. Po skoraj desetih letih, ko smo jo na žalost – zaradi finančnih razlogov – lahko izdajali le v elektronski obliki.

Čeprav se mediji danes pospešeno digitalizirajo in ima večina časopisov tudi svoje elektronske inačice, pa imajo tiskane publikacije vendarle svoj edinstveni čar. Revijo lahko otipaš, prelistaš, jo nekomu izročiš ali jo shraniš na polici ... Moči fizičnega stika, otipa sijoče platnice in vonja papirja se celo v dobi digitalizacije zavedajo številna podjetja, ki za svoje stranke tiskajo biltene, kataloge, reklame in podobno. Svoj vonj in edinstveni pečat ima tudi naša Varnost.

Vsebina tokratne številke je praznična in nekoliko obsežnejša, saj pišemo o praznovanju dneva policije in okroglih obletnicah, ki jih letos praznujemo. Mineva 70 let šolanja službenih psov, 70 let Revije za kriminalistiko in kriminologijo, 25 let Združenja Sever in 30 let od akcije Sever. Koliko dogodkov, koliko vtisov in spominov se je v vsem tem obdobju nabralo!

Ponujamo vam tudi vpogled v številne novejšje policijske dejavnosti: v uspešno varovanje srečanja Tri morja, ki je bilo najbolj zahtevno do zdaj, pa v varovanje kolesarske Dirke po Sloveniji, ki so jo program Eurosport in številne mednarodne televizije prenašale v več kot 30 milijonov gospodinjstev po svetu! Predstavljamo vam tudi nove prejemnike medalj za hrabrost in požrtvovalnost, ki so se zagotovo zapisali v spomin ljudem, ki so jim v trenutku stiske priskočili na pomoč.

V intervjuju z novim direktorjem Nacionalnega forenzičnega laboratorija Gorazdom Pezdirjem boste prebrali, da je njegova vizija izrazito razvojno usmerjena; podobno kot je naša akcija Hackathon, s katero policija prvič na tako sodoben način vabi zainteresirano javnost k (so)oblikovanju učinkovitejših digitalnih praks in storitev na področju varnosti in mobilnosti.

V policiji nikoli ni brezdelja ali zatišja, saj so naše dejavnosti prežete z dogajanjem v družbi. Poletje bi sicer moralo biti čas ležernosti, a je za marsikaterega policista in enoto vse kaj drugega. Nekoč je znan scenarist zapisal: »Nebo je modro samo podnevi, policija tudi v temi.« Čisto zares, policija je vedno tu. To je naša čast in odgovornost.

*Mag. Vesna Drole
vodja Sektorja za odnose z javnostmi Policije*

POGOVOR Z DIREKTORJEM NACIONALNEGA FORENZIČNEGA LABORATORIJA GORAZDOM PEZDIRJEM

BITI FORENZIK JE MNOGO VEČ KOT TO, KAR VIDIMO V SERIJI NA KRAJU ZLOČINA

Gorazd Pezdir je novi direktor Nacionalnega forenzičnega laboratorija (v nadaljevanju: NFL) na Generalni policijski upravi. Na delovnem mestu je nasledil nekdanjega direktorja dr. Dorijana Keržana.

Gorazd Pezdir, univerzitetni diplomirani inženir fizike, je v policiji že 25 let. Po študiju se je zaposlil na Centru za kriminalističnotehnične preiskave (danes NFL), na Oddelku za fizikalne preiskave. Opravljal je delo forenzičnega izvedenca za preiskave sledi streljanja, rekonstrukcije streljanja, preiskave požarov in eksplozij, preiskave stekla ter preiskave avtomobilskih koles in žarnic. Po dolgoletnem delu forenzičnega izvedenca je leta 2013 postal vodja Oddelka za fizikalne preiskave, nato pa leta 2016 pomočnik direktorja NFL.

Na svoji poklicni poti je aktivno sodeloval v več delovnih skupinah Evropske mreže inštitutov za forenzično znanost (angl. ENFSI – European Network of the Forensic Science Institutes) in se udeležil več usposabljanj v tujini. Je sodni izvedenec za forenzično-kriminalističnotehnične preiskave pri Ministrstvu za pravosodje.

Na začetku pogovora deluje bolj zadržano, ko pa beseda nanese na delo forenzikov, z žarom v očeh opisuje zadnje dosežke svojih sodelavcev in laboratorija. O delovanju forenzikov, ciljih forenzične dejavnosti in njegovi viziji smo se pogovarjali dva meseca po tem, ko je prevzel vodenje NFL.

V mnogo operativnih zadevah preteklega obdobja je imela pomembno vlogo tudi slovenska forenzika. Kateri primer lahko navedete kot primer zahtevnega in pomembnega dela forenzikov, katerega rezultati so koristili konkretni preiskavi?

Teh zadev je veliko, vendar je med njimi kar nekaj takih, ki so še v sodnem postopku, zato jih zaradi občutljivih podatkov ne moremo razkrivati javnosti. Omenil pa bi lanski primer zdaj že končane preiskave nasilništva v Mariboru, ko je v množičnem pretepu eden izmed oškodovancev umrl zaradi hudih telesnih poškodb. Šlo je za izredno kompleksno

preiskavo, saj smo v NFL prejeli okoli 100 spornih sledi, od tega okoli 50 vzorcev sledi krvi, zavarovanih na ogledih petih krajev kaznivih dejanj, in približno 20 kosov oblačil in obutve, zaseženih 18 osebam, ki smo jih obravnavali v tej preiskavi.

Osebam se je v zadevi status spreminjal iz oškodovanca v osumljenca in obratno, kar je še dodatno oteževalo že tako obsežno preiskavo. Pri istih zavarovanih spornih sledeh so bile zahtevane preiskave bioloških sledi in sledi kontaktnih tekstilnih vlaken, na podlagi katerih lahko ugotovimo, ali sta bili dve tkanini v stiku. Na podlagi analize DNK-vzorcev sledi krvi, zavarovanih na krajih kaznivih dejanj, in ugotovitev,

VARNOST

katerim osebam pripadajo, je bilo mogoče natančno prostorsko in tudi časovno rekonstruirati potek dogajanja kaznivega dejanja, na podlagi DNK-analize zaseženih oblačil in obutve pa je bilo mogoče ugotoviti, čigave biološke sledi so na njih. Zanimalo nas je predvsem, ali so bile na njih najdene sledi tuje krvi. Pet oseb smo povezali s približno 30 spornimi sledmi, ugotovili pa smo tudi, v katerih sledeh je kri žrtve.

Že 25 let ste forenzik, zato zelo dobro poznate forenzično dejavnost. Katere so glavne prelomne točke razvoja slovenske forenzike v preteklega četrta stoletja?

Slovenska in svetovna forenzika sta v zadnjih 25 letih zelo napredovali. Ključne točke slovenske forenzike v tem obdobju so vsekakor začetek forenzičnih preiskav humane STR DNK leta 1996, vzpostavitev računalniškega sistema AFIS (Automated Fingerprint Identification System) leta 2001, akreditacija laboratorija po mednarodnem standardu ISO 17025 leta 2010 in ne nazadnje za nas izredno pomembna selitev v novo stavbo laboratorija leta 2015.

Analiza STR DNK v nasprotju s krvnimi skupinami, ki so se določale pred tem, omogoča večjo zanesljivost pri individualizaciji sledi in s tem večjo preiskano kaznivih dejanj. Na podlagi STR-preiskav se je razvil verjetnostni pristop ovrednotenja DNK-dokaza, ki v predhodno črno-belo forenziko prinaša različne stopnje verjetnosti oziroma moči dokaza.

Sistem AFIS omogoča digitalno shranjevanje in avtomatsko primerjavo prstnih odtisov osumljencev kaznivih dejanj in sledi papilarnih linij, zavarovanih na kraju kaznivega dejanja, z uporabo računalniškega algoritma.

Akreditacija laboratorija po ISO-standardu pomeni potrditev visoke kakovosti opravljanja forenzičnih preiskav, ki je povsem primerljiva z drugimi laboratoriji v Evropi in svetu. Akreditacija je bila tudi pogoj, da smo lahko začeli

AKTUALNO

mednarodno izmenjavo forenzičnih podatkov z drugimi evropskimi laboratoriji (npr. po Prümski pogodbi).

Nova stavba laboratorija nam omogoča delo in razvoj forenzičnih analiz na najvišji ravni in je bila pogoj, da smo nekatere metode sploh lahko akreditirali.

Koliko forenzičnih metod danes uporabljate v NFL?

NFL pri preiskavah uporablja več kot 100 različnih metod na 22 osnovnih področjih forenzičnih preiskav, ki potekajo v petih laboratorijih – biološkem, daktiloskopskem, fizikalnem in kemijskem laboratoriju ter laboratoriju za pregled dokumentov NAC/CNAC. Strokovnjaki poleg izvajanja preiskav materialnih sledi v laboratoriju sodelujejo tudi pri ogledih krajev kaznivih dejanj, požarov in eksplozij, pa tudi pri hišnih preiskavah, ko je zaradi zahtevnosti primera potrebna prisotnost forenzičnega strokovnjaka.

Na Oddelku za biološke preiskave najpogosteje opravljamo DNK-analize sledi, zavarovanih na krajih kaznivih dejanj. Zahtevkov za te analize je iz leta v leto več in obsegajo največji delež vseh preiskav, ki jih opravi NFL. Na Oddelku za daktiloskopijo se ukvarjamo s preiskavami sledi papilarnih linij, zavarovanih na kraju kaznivih dejanj, in z izzivanjem prstnih sledi v laboratoriju na zaseženih predmetih, ki jih prejmemo v preiskavo. Na Oddelku za fizikalne preiskave opravljamo veliko različnih vrst preiskav, od preiskav strelnega orožja, mehanskih sledi pri vlomih, sledi obuval, sledi po streljanju, stekla, požarov, forenzične fotografije, žarnic, avtomobilskih koles in mikrotekstilnih vlaken vse do analize videoposnetkov. Na Oddelku za kemijske preiskave so najpogostejše preiskave, povezane s prepovedanimi drogami, izvajamo pa še analize vnetljivih tekočin pri požarih, analize eksploziva, analize barv in analize avtomobilskih lakov. Na Oddelku za preiskave dokumentov NAC/CNAC preiskujemo rokopise in podpise, osebne dokumente in najpogosteje ponarejen denar.

Kako pomembni so vaši rezultati za operativno delo, saj slišimo, da včasih odkrijete storilca deset let starega kaznivega dejanja? Lahko naštejete nekaj forenzičnih dosežkov?

Danes so tako v predkazenskem kot tudi v kazenskem postopku forenzični dokazi ključni za uspešen pregon in obsodbo storilcev kaznivih dejanj ter razbremenitev nedolžnih ljudi. Napredek v nekaterih forenzičnih disciplinah, predvsem v tehnologiji DNK, je pokazal, da imajo področja forenzičnih znanosti velik potencial v kazenskem postopku. Veliko kaznivih dejanj, ki bi nekoč ostala nepreiskana, se danes uspešno rešuje, saj forenzična znanost pripomore k identifikaciji storilcev in tako k večji splošni varnosti.

Storilci pri izvajanju kaznivih dejanj puščajo sledi, ki jih kriminalistični tehniki zavarujejo, forenzični laboratorij pa jih analizira in poveže z osumljencem, če je ta znan. Če ni, lahko te sledi z osebami poveže pozneje, ko policija z operativnim delom pride do novih podatkov, ali pa jih identificiramo na podlagi naših biometričnih evidenc. V zadnjem desetletju smo veliko osumljencev identificirali

na podlagi DNK ali daktiloskopskih sledi tudi tako, da smo sledi izmenjali z evropskimi državami, ki so podpisale Prümsko pogodbo.

V NFL imamo dve biometrični evidenci, in sicer DNK in daktiloskopsko, v katerih so DNK in sledi papilarnih linij, ki so zavarovane na krajih kaznivih dejanj, pri katerih storilci niso znani. Te sledi so na razpolago, da jih lahko povežemo, ko v nekem drugem primeru obravnavamo takega osumljenca. Znano je, da storilci nekatera kazniva dejanja izvajajo v serijah ali jih ponavljajo, tako da vemo, da gre za istega storilca. Ko je storilec prijet, opravimo analizo njegovega DNK-profila in ga daktiloskopiramo ter tako povežemo s še nerešenimi kaznivimi dejanji. Večina takšnih primerov je na področju premoženjske kriminalitete.

Dobro znan je primer roparja Delavske hranilnice na Dunajski cesti v Ljubljani lansko leto, ko je bil med ropom v hranilnici prisoten policist, ki je roparja nato med begom prijel. Ta rop smo po DNK-sledeh povezali še z dvema drugima ropoma. Pred leti smo na podlagi zavarovanih sledi s kraja največjega ropa sefov banke (tj. rop SKB) tudi uspešno

identificirali storilce, ki so bili pozneje obsojeni na zaporne kazni. Takšnih primerov je res veliko.

Kakšni sta zanesljivost in kakovost metod, ki jih izvaja NFL, in ali pri tem v čem zaostajate za tujimi forenzičnimi laboratoriji in njihovimi postopki?

NFL uporablja povsem enake metode kot drugi laboratoriji v Evropi in svetu. Smo ena od ustanovnih članic združenja evropskih forenzičnih laboratorijev ENFSI, ki obstaja od leta 1995, je krovna organizacija za forenziko v evropskem prostoru in izdaja priporočila za delo, smernice, vodila in standarde za opravljanje vseh vrst forenzičnih preiskav. Aktivno sodelujemo v 14 delovnih skupinah pod okriljem ENFSI. Zanašamo se na preverjene, tako imenovane zlate standarde v forenzičnem preiskovanju, hkrati pa sledimo naprednim rešitvam in jih v skladu z razpoložljivimi finančnimi in kadrovskimi viri postopoma uvajamo v rutinsko delo. Uporabljamo najsodobnejše laboratorijske instrumente in programsko opremo za analizo rezultatov, se redno izobražujemo v tujini in že vrsto let uspešno opravljamo mednarodne teste usposobljenosti.

NFL je povsem primerljiv s tujimi forenzičnimi laboratoriji. Na nekaterih področjih smo celo nosilci razvoja ali pa sodelujemo v skupnih evropskih raziskovalnih projektih. Hitremu razvoju forenzične znanosti sledimo na vseh naših delovnih področjih, kolikor nam objektivne okoliščine dopuščajo, saj zaradi dobrih rezultatov preiskav prejemamo čedalje več zahtevkov za preiskave. Obremenjenost s preiskovalnim delom vpliva tudi na možnost izvajanja raziskovalne dejavnosti.

Merim na nekatere očitke, ki so se v preteklosti pojavili glede dela NFL, v smislu, da so neakreditirane metode v nasprotju z akreditiranimi nezanesljive.

Zanesljivost akreditiranih in neakreditiranih metod je povsem enaka. Vse metode, ki jih uporablja NFL, so enako zanesljive in temeljijo na znanstveni metodologiji. Res pa je, da akreditacija laboratorija pomeni uradno priznanje usposobljenosti za opravljanje določenih preiskav in zaupanje v njihove rezultate, saj je vsaka metoda preverjena in potrjena pri zunanjih strokovnih ocenjevalcih nacionalnega organa za akreditacijo.

Poudarjam, da ni zakonskih obvez, da bi morale biti metode preiskav, katerih rezultati se uporabljajo v sodnih postopkih, akreditirane. NFL zaradi zagotavljanja in preverjanja ustrezne strokovne usposobljenosti tudi pri neakreditiranih metodah sodeluje v mednarodnih testih strokovnosti, ki so objektivni kazalnik strokovnosti našega dela.

Kaj pa vrednotenje oziroma interpretacija rezultatov vaših preiskav? Po sodnih zaslišanjih tujih forenzičnih izvedencev se včasih zdi, da je njihovo tolmačenje forenzičnih ugotovitev precej drugačno od pojasnil slovenskih forenzikov.

Na prvi pogled se res zdi tako, vendar natančna analiza primera pokaže, da to ni res. Ena od težav je že jezikovna ovira, saj veliko razlik nastane pri prevodih na sodišču. Države imajo tudi različne kazenske zakonodaje in laboratoriji podajajo rezultate preiskav glede na sodno prakso v svojih državah. Tako nekatere države uporabljajo različne stopenjske lestvice za ovrednotenje enakih dokazov, kar zagotovo vnaša negotovost v strokovno in širšo javnost.

Poenotenje vrednotenja in interpretacije rezultatov preiskav je že več let ena od glavnih nalog forenzičnih strokovnjakov tako v evropskem prostoru kot tudi širše. To področje ima izvor v zgodovini, saj je vsaka država suverena in priporočila, ki jih izdaja ENFSI, lahko spodbujajo najboljše prakse in zagotavljajo ustrezna izobraževanja za strokovnjake, etiko in akreditacijo, vendar za države niso obvezujoča. Velikokrat naletimo tudi na znano miselnost, da je vse, kar je tuje, boljše kot domače. Teza, da izvedenec, ki prihaja iz tujine, prinaša tudi naprednejše in zanesljivejše znanje, je v širši javnosti precej razširjena, a je zelo pogosto neupravičena.

Ko prebiramo zaslišanja ali poročila tujih izvedencev na naših sodiščih, lahko v njih zaznamo previdnost glede jasne interpretacije rezultatov, s čimer se pojavlja dvom o

ustreznosti rezultatov preiskav. Verjetno gre tudi za povsem človeški dejavnik – izvedenec se v odmevni medijski zadevi v tuji državi noče izpostavljati. Sodišča, tožilstva in še posebno obramba naše izvedence temeljito preverjajo glede usposobljenosti in primernosti, pri tujih izvedencih pa ni tako. Sodišče brez zadržkov sprejme pričanje strokovnjaka na glavni obravnavi, ki se je z določeno forenzično preiskavo začel strokovno ukvarjati šele mesec dni pred zaslišanjem na sodišču, kar zagotovo vpliva na verodostojnost in strokovnost predstavljenih forenzičnih dokazov na sodišču.

Kako tuji laboratoriji gledajo na vaše delo glede na to, da ste vzpostavili kar nekaj mednarodnih izmenjav zavarovanih sledi? Kakšne rezultate dosegate s temi izmenjavami? Kje v evropskem prostoru oziroma v regiji balkanskih držav je NFL?

NFL ima v zadnjih 25 letih velik ugled med evropskimi laboratoriji, saj kljub svoji relativni majhnosti uspešno uvaja novosti na področju novih forenzičnih tehnologij (npr. DNK-preiskave, AFIS in uporaba analitskih instrumentalnih naprav, kot so LC-Q-TOF, SEM-EDX, GC-MS in FTIR), s katerimi lahko identificiramo organske in anorganske snovi. Tako že več kot deset let po Prümški pogodbi izmenjujemo DNK-sledi in sledi prstnih odtisov in smo ena redkih držav v evropskem prostoru, ki izmenjuje DNK-sledi s kar 21 državami. Na podlagi te mednarodne izmenjave letno identificiramo več kot 50 storilcev kaznivih dejanj. Sledi s krajev kaznivih dejanj izmenjujemo tudi preko Interpola in Europol. V letošnjem letu smo kot prvi v Evropi začeli še izmenjavo balističnih sledi (sleda iz strelskih in tulcih s krajev kaznivih dejanj, pri katerih storilec ni znan). Tudi s to izmenjavo si obetamo, da bomo lahko povezali orožja, ki so bila uporabljena pri kaznivih dejanjih v različnih državah.

V regiji balkanskih držav je naš laboratorij v tem času izredno hitro napredoval, v nasprotju s preostalimi državami,

ki so ostale zunaj EU oziroma so se EU pridružile pozneje. Pogostokrat iz teh laboratorijev dobivamo prošnje, ali nas lahko obiščejo, da jim nudimo strokovno pomoč pri uvajanju novih metod, ki so pri nas v uporabi že leta.

Ključno vlogo pri doseganju dobrih rezultatov imajo zaposleni. Kakšna je trenutna kadrovska zasedba in ali načrtujete nove zaposlitve? Verjetno vas študenti in diplomanti kar zasipavajo s prošnjami za zaposlitev v laboratoriju ...

Število zahtevkov in raven zahtevnosti forenzičnih preiskav, katerih rezultati danes pomembno prispevajo k uspešnemu operativnemu delu policije, se povečujeta, posledica pa je povečevanje števila zahtevkov, ki so še v reševanju. Seveda je dober kader poleg tehnološko ustrezne opreme pogoj za uspešno delovanje forenzičnega laboratorija. Novozaposleni forenzik se od dve do štiri leta usposablja za samostojno delo, kar je dolg in zahteven proces. Zaradi povečanja obsega dela in uvajanja novih metod, katerih rezultati pomembno prispevajo k boljši preiskovanosti kaznivih dejanj, načrtujemo urgentne nove zaposlitve na področju DNK-preiskav.

Zanimanje za delo forenzika je veliko in verjetno so k temu pripomogle tudi priljubljene televizijske serije. Seveda pa ne moremo sprejeti vseh, ki bi jih potrebovali, saj smo tudi mi omejeni s kadrovskim načrtom zaposlovanja in finančnimi sredstvi, ki nam jih zagotavlja država.

Kakšen je danes profil tipičnega forenzika in kakšne lastnosti mora imeti dober forenzik? Kako skrbite za njihova usposabljanja?

Forenzik mora pri svojem delu slediti visokim etičnim normam, profesionalnim standardom in zagotavljanju natančnosti rezultatov preiskav. Za doseg odličnosti na svojem področju preiskav mora delati več let in se v celotnem obdobju ves čas usposablja. Kompetentnost forenzičnega izvedenca je ključ do doseganja dobrih rezultatov dela. Študija forenzike v Sloveniji ni, zato zaposlujeemo diplomante naravoslovnih in tehniških smeri, ki se nato usposobijo za forenzika najprej pod mentorstvom izkušenega forenzika in nato tudi v tujini na strokovnih seminarjih in delavnicah. Naš standard ISO 17025 zahteva, da redno preverjamo usposobljenost izvedencev za delo. Pri tem je treba upoštevati tudi to, da morajo biti forenziki povezani z akademsko raziskovalno bazo, da lahko sledijo razvoju forenzičnih disciplin.

Marsikdo se ne zaveda, da forenzik svojega dela ne konča v laboratoriju, ampak ga mora zagovarjati tudi na sodiščih. Strokovnega in profesionalnega dela najbrž ne morejo omajati niti neprijetna vprašanja odvetnikov, kajne?

To seveda drži. Na sodišču se redno srečujemo z vsaj dvema vrstama vprašanj: ena so usmerjena v reševanje strokovnih vprašanj, ki se pojavljajo ob interpretaciji forenzičnih dokazov glede na konkretne okoliščine dogodka, druga pa so vprašanja, s katerimi želijo odvetniki omajati verodostojnost izvedenca in institucije, v kateri je zaposlen, ter s tem preusmeriti pozornost in zmanjšati dokazno vrednost predloženih dokazov. Sodišča se pri sodbah danes praviloma vedno sklicujejo na forenzične dokaze, zato so ti pogosto tarča obrambe.

Forenziki moramo vedno narediti vse, da se omejijo morebitna tveganja glede zanesljivosti forenzičnih metod in da so metode ustrezne, preden so uporabljene na sodišču. Pravni sistem se ukvarja z iskanjem resnice, ki naj bo družbeno sprejemljiva rešitev sporov. Pravo poskuša opredeliti delovanje tako javnih kot zasebnih odnosov. V nasprotju s pravom znanost temelji na empirični analizi, da bo odkrila resnico, kot je bilo ugotovljeno v preverjenih dejstvih.

Poleg tega se sodniki, tožilci in odvetniki v skoraj vsakem primeru srečujejo s pomanjkanjem strokovnega forenzičnega znanja, da bi lahko ustrezno ocenili dokazno vrednost dokazov. Nikjer drugje ni ta dilema očitnejša kot pri odločitvah, ki se nanašajo na dopustnost forenzičnih dokazov v kazenskih postopkih.

Danes je delo forenzikov precej drugačno, kot je bilo včasih. Kako razvoj tehnologij in različnih naprav vpliva na sodobno forenziko glede na to, da tudi storilci kaznivih dejanj uporabljajo vedno nove načine izvajanja kaznivih dejanj?

Tehnološki razvoj forenziki omogoča odkrivanje novih vrst sledi, ki jih storilci pustijo na kraju kaznivih dejanj. Gre za sledi, ki jih prej nismo mogli analizirati, npr. biološka sled oziroma DNK-sled, delčki GSR (delčki, ki nastanejo po streljanju s strelnim orožjem) ali analiza majhne količine snovi, ki je s staro tehnologijo ni bilo mogoče niti zaznati, npr. vzorci eksploziva ali vzorci vnetljivih tekočin pri požigih. Novi načini izvajanja kaznivih dejanj nas silijo, da razvijamo nove forenzične metode, s katerimi lahko storilca uspešno povezujemo s krajem kaznivega dejanja. Še nedavno so bili posnetki varnostnih kamer takšni, kot da bi gledali posnetke iz časa nemih filmov, danes pa ni več tako, saj postajajo pomembno potencialno orodje v rokah preiskovalcev pri dokazovanju.

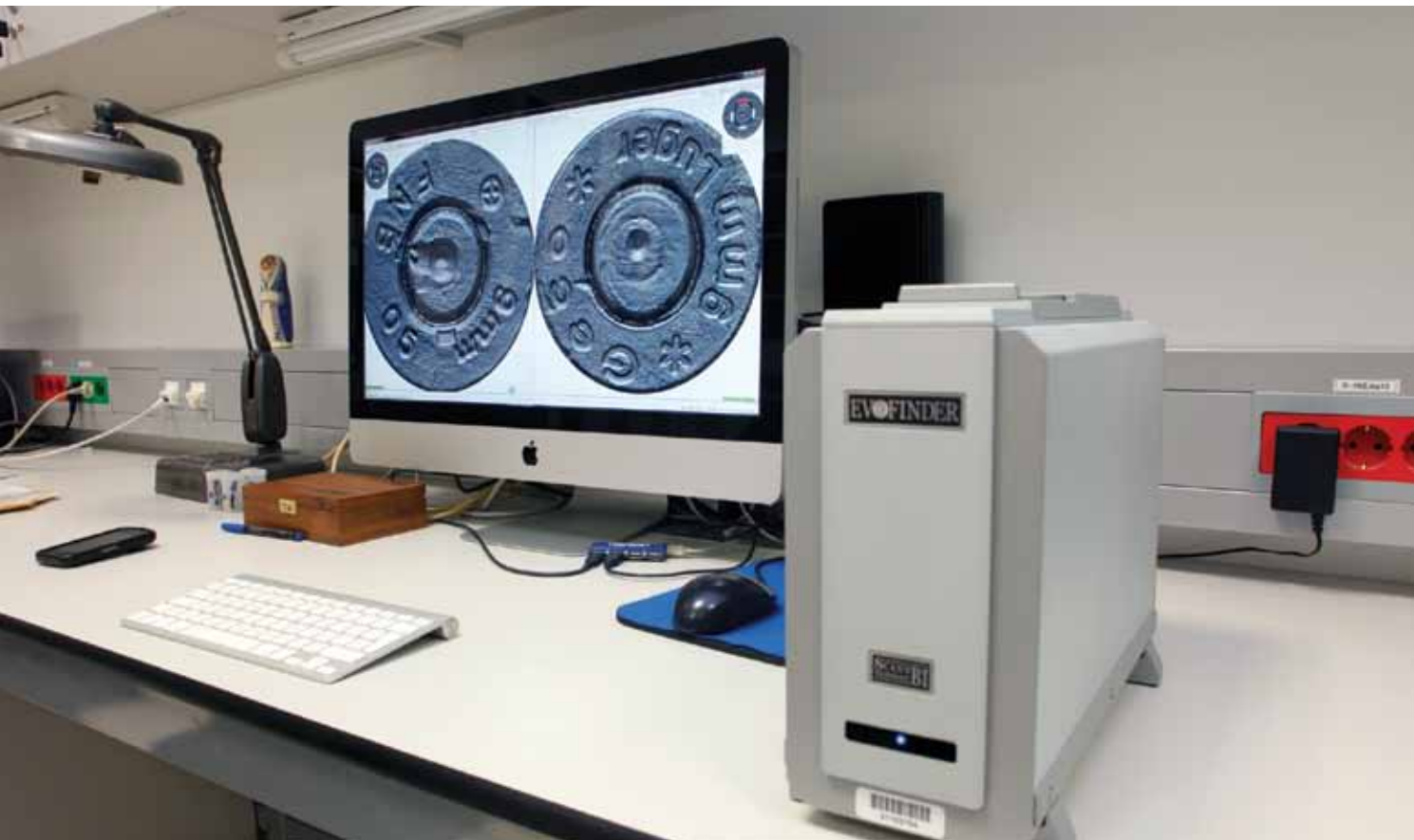
Katere metode so še v vaših načrtih in kje jih boste uvajali?

Prihodnost so zagotovo biometrične metode. Poleg tradicionalnih prstnih sledi in že popolnoma uveljavljenih preiskav DNK-sledi bo v prihodnosti imela pomembno vlogo tudi obrazna prepoznavna, saj se računalniški algoritmi glede prepoznavne obraza in drugih predmetov izredno hitro izboljšujejo. Glede na to, da so nadzorne kamere že skoraj povsod, bo to področje v bližnji prihodnosti forenziki prineslo nove izzive. Vsekakor bosta naše delo v prihodnje zaznamovali informatizacija in digitalizacija.

V NFL morate kakovostno in učinkovito sodelovati z vsemi enotami policije, še posebno s kriminalistično policijo, in skrbeti za razvoj kriminalističnotehnične dejavnosti na policijskih upravah in postajah. Kaj nam lahko poveste o tem?

Kraji kaznivih dejanj so bogati z informacijami, ki razkrivajo značilnosti kriminalne dejavnosti in identiteto vpletenih oseb. Storilci in žrtve lahko pustijo sledi krvi, slin, kožnih celic, las, prstnih odtisov, odtisov obuval, vlaken oblačil, streljanja, pisav idr. Prepoznavna in zavarovanje dokazov na krajih kaznivih dejanj sta prva koraka v forenzični preiskavi. V NFL se zavedamo pomembnosti tega dela, zato pripravljamo navodila za kriminalistične tehnike in

policiste, ki zavarujejo sledi na krajih kaznivih dejanj. Da lahko usposobljeni forenzični strokovnjaki kompetentno pričajo o forenzičnih dokazih, morajo biti dokazi v uporabnem stanju in pravilno zavarovani.

Sledi prstnega odtisa, ki je močno zabrisana, ni mogoče učinkovito shraniti, analizirati ali pojasniti. Neustrezen vzorec drog je lahko nezadosten in tako neustrezen za analizo. DNK-analiza kontaminiranega ali kako drugače poškodovanega vzorca ni primerna za identifikacijo ali izločitev posameznika kot donorja najdenih spornih bioloških sledi. To so pomembne zadeve, ki jih je treba upoštevati pri obdelavi forenzičnih dokazov.

NFL je v zadnjih letih izdal več kot 26 navodil za zavarovanje različnih vrst dokaznega materiala, ki so namenjena za delo kriminalističnih tehnikov na oddelkih za kriminalistično tehniko in policistov na policijskih postajah. Vsako leto organiziramo usposabljanja za vse kriminalistične tehnike, na katerih jih seznanjamo z novostmi na področju forenzičnih preiskav, izvajamo pa tudi delavnice, na katerih posamezne postopke praktično prikažemo.

Sodelovanje ni omejeno samo na policijske enote. Poteka izmenjava podatkov s pravosodnimi organi, državnim tožilstvom in sodišči, pa tudi z izobraževalnimi institucijami in ne nazadnje s tujimi laboratoriji. Ali danes laboratorij brez teh notranjih in zunanjih povezav ne bi mogel uspešno delovati?

Moderen forenzični laboratorij mora biti glede na vlogo, ki jo ima v sistemu zagotavljanja splošne varnosti, izredno fleksibilen in odziven na potrebe, ki se izkažejo – danes je denimo zaradi problematike novih psihoaktivnih snovi, ki jih ni na seznamu prepovedanih drog in jih mi zaznamo, treba poskrbeti za obveščanje mednarodnih organizacij in domače javnosti, v času groženj terorizma pa moramo biti pripravljeni na dokazovanje različnih vrst eksploziva.

Povezljivost različnih evidenc nas vodi v nove mednarodne povezave in izmenjave. Pretočnost ljudi znotraj EU je danes zelo velika, kar se pozna tudi pri storilcih kaznivih dejanj, ki prehajajo iz ene države v drugo, izvajajo kazniva dejanja in pri tem puščajo sledi. Ključno je tudi sodelovanje z različnimi raziskovalnimi institucijami, tako doma kot v tujini, zaradi česar lahko lovimo korak z novostmi na področju forenzičnih preiskav.

Sodelavci menijo, da ste izrazito razvojno usmerjeni, zato me zanima, kakšna je vaša vizija forenzične dejavnosti v prihodnjih letih.

Med celotno forenzično kariero sem v svojem poklicu videl izziv ravno zaradi možnosti razvijanja novih metod in izboljšav. Želim si napredka na področju biometrije, izboljšave analitskih metod z najnovejšimi analitičnimi instrumenti, ki jih še nimamo, npr. z NMR-spektroskopijo, s katero bi lažje identificirali novo psihoaktivno substanco, uvedbe nove generacije sekvenciranja DNK, s katero bomo še povečali moč DNK-dokaza, nadgradnje statističnega ovrednotenja rezultatov naših preiskav in poenotenja njihove interpretacije ne glede na jezik ali državo, v kateri so nastali. Ne nazadnje si želim informatiziran in še bolj sistematičen laboratorij v duhu tehnologije 21. stoletja.

Potem bo majhna verjetnost, da bi se storilec popolnega zločina lahko izognil pregonu in kazni, kajne?

V NFL delamo vse, da popolnih zločinov ne bi bilo oziroma da se storilec ne bi izognil kazni, in pri tem smo največkrat tudi uspešni.

Najlepša hvala za pogovor.

*Besedilo: Drago Menegalijski, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Aleš Završek, NFL GPU*

OSREDNJA SLOVESNOST OB DNEVU POLICIJE

SLOVENSKE POLICISTKE IN POLICISTI VEMO, KAJ JE ČAST

Na Policijski akademiji v Tacnu smo se z osrednjo slovesnostjo ob 27. juniju, dnevu policije, ponovno spomnili na prelomne dogodke v letih 1989–1991 in na junaško vlogo tedanje milice pri osamosvajanju domovine. Ob tej priložnosti sta generalna direktorica policije in minister za notranje zadeve podelila najvišja priznanja policije. Praznovali pa smo tudi dva visoka jubileja: 70-letnico izhajanja Revije za kriminalistiko in kriminologijo in 70-letnico delovanja Oddelka za šolanje službenih psov.

»Ob svojem prazniku se spominjamo vseh padlih in ranjenih pripadnikov policije, ki so obranili sanje slovenskega naroda o lastni državi. Slovenski policistke in policisti zato vemo, kaj je čast. To smo dokazali takrat in to s svojimi dejanji dokazujemo tudi danes. Tisti, ki slovenski policiji v zvezi s tem nastavlja ogledalo, mora biti boljši,« je v slavnostnem nagovoru poudarila generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar.

Po njenih besedah nam uspeva izpolnjevati pričakovanja javnosti, pa tudi lastna visoka merila, in to kljub dejstvu, da smo v slovenski policiji zadnjih nekaj let – ob nenehnem zmanjševanju števila zaposlenih in povečevanju obsega vseh nalog, ki jih moramo dnevno reševati – zelo obremenjeni. »Velika obremenjenost zaposlenih je po moji oceni danes eden največjih in najresnejših izzivov naše ustanove!« je opozorila generalna direktorica policije.

Hkrati je poudarila, da je prav delo v zahtevnih razmerah tisto, ki zelo jasno razkriva lastnosti in vrednote zaposlenih: »Vsi, ki delamo v policiji, vemo, da je biti policist več kot služba. Policijo ves čas nosimo s seboj. Tudi v prostem času je ves čas prisotna ta zavezanost dobremu in skrbi za drugega, ki smo jo ob vstopu v policijske vrste vzeli za svojo in smo

Generalna direktorica policije je čestitala vsem zaposlenim in se jim zahvalila za njihovo predano, zagnano in požrtvovalno delo, zaradi katerega nam uspeva zagotavljati visoko raven varnosti, kot kažejo tudi statistični kazalci, saj je Slovenija ena najvarnejših evropskih držav.

lahko nanjo upravičeno ponosni. To nas druži in nam daje notranjo

moč. Zato smo lahko močni tudi kot ustanova.«

Posamezniki in institucije, ki sta jim generalna direktorica policije in minister za notranje zadeve podelila najvišja priznanja, ker so pomembno prispevali k razvoju in krepitvi varnosti ter dosegli uspehe pri izvrševanju službenih nalog, so: višji policist kriminalist s Policijske postaje Črnomelj Borut Ravnikar (prejemnik srebrnega ščita policije), pred kratkim upokojena komandirka PP Maribor II Tanja Žiberna Flakus (prejemnica velikega ščita policije z bronasto zvezdo), direktor Policijske uprave Ljubljana mag. Stanislav Vrečar in direktor Policijske akademije Danijel Žibret (prejemnika velikega ščita policije s srebrno zvezdo), Denis Porčič (prejemnik bronastega znaka policije za sodelovanje) in dr. Gorazd Meško, glavni urednik Revije za kriminalistiko in kriminologijo (prejemnik bronastega znaka za sodelovanje).

Dan policije smo v junijskih dneh slovesno praznovali tudi na posameznih policijskih upravah in v notranjeorganizacijskih enotah Generalne policijske uprave, kjer smo svojim zaposlenim in zunanjim sodelavcem prav tako podelili številna priznanja policije.

Tudi minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar je poudaril, da je Slovenija varna država: »To je pomembno sporočilo za vse nas, za prebivalce Slovenije in za razvoj naše države. Varnost ni dana sama od sebe. Slovenija je varna predvsem zaradi dobrega dela slovenskih policistk in policistov, ki usklajeno in učinkovito delujejo in sodelujejo z vsemi deležniki nacionalnovarnostnega sistema v državi.« Slovenska policija je danes sodobna, učinkovita in demokratična organizacija, ki zagotavlja visoko stopnjo varnosti posameznikom in skupnosti, spoštuje človekove pravice in temeljne svoboščine ter krepi pravno državo. »Zato slovenski policiji zaupam kot minister in državljan,« je sklenil minister Poklukar.

V svojem nagovoru je med drugim poudaril, da je treba zakonodajo, ki ureja delo policije, nujno posodobiti v duhu 21. stoletja: »Policija v digitalni dobi potrebuje takšna pooblastila in orodja, da lahko z njimi tudi ukrepa.«

Bronasti znak policije za sodelovanje smo podelili Denisu Porčiču, bolj znanemu kot Chorchypu, ki že več let skupaj s policijo, najpogosteje Policijsko upravo Kranj, pripravlja različne preventivne vsebine za družbena omrežja Facebook in YouTube. Kot medijsko prepoznavna osebnost policijo uspešno približuje mladim in prispeva k širjenju varnostne kulture, ozaveščanju ljudi ter promociji policijskega dela in zaposlovanja v policiji.

Slovesnost so spremljali nekateri najvišji predstavniki države, zaposleni v policiji in na notranjem ministrstvu, predstavniki Združenja Sever in obeh reprezentativnih policijskih sindikatov ter organizacij, s katerimi ima policija sklenjene sporazume o sodelovanju, predstavniki medijev, nekdanji generalni direktorji policije in nekdanji ministri za notranje zadeve, svojci pripadnikov policije, ki so v vojni za Slovenijo 1991 izgubili življenje, prejemniki spominskega znaka policije Ranjeni pripadnik policije 1991 in svojci policistov, ki so po letu 1991 umrli pri opravljanju policijskih nalog.

Pripravili smo tudi zanimivo prikazno vajo. Gostom smo na stadionu pokazali, kakšne so različne policijske akcije, pri katerih sodelujejo policijski službeni psi. Vključili smo več dinamičnih situacij: od zaustavljanja bežeče osebe in iskanja prepovedanih drog v vozilu do pomoči pripadnikom Specialne enote, ki se spustijo iz policijskega helikopterja, pri prijetju izjemno nevarnega in oboroženega storilca.

Na osrednji slovesnosti ob dnevu policije smo praznovali tudi 70-letnico šolanja službenih psov. Dogajanju na prizorišču med proslavo so se pridružili številni predstavniki razširjene policijske družine: policisti vodniki službenih psov in inštruktorji v družbi službenih psov, od najmlajših, še mladičkov, pa do odraslih živali, ki po uspešno končanem šolanju postanejo nepogrešljivi pomočniki policistov na terenu.

Pester program osrednje proslave je zaokrožilo več skladb Policijskega orkestra v protokolarni zasedbi, ki se mu je kot solist pridružil Rok Ferengja iz znane slovenske skupine Rok'n'Band. Sodelovala je tudi Zastavna enota policije s praporom Policije, praporom Specialne enote ter praporom Združenja Sever.

V okviru dneva policije so se generalna direktorica policije, minister za notranje zadeve in predsednik Združenja Sever v Parku spomina Tacen poklonili pripadnikom policije, ki so izgubili življenje v vojni za Slovenijo 1991, in policistom, ki so izgubili življenje pri opravljanju policijskih nalog po letu 1991. S položitvijo venca

so se poklonili tudi pri pomniku padlim v vojni za Slovenijo na Novih Žalah v Ljubljani.

*Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi
SGDP GPU*

*Foto: Igor Polc, PLP Brnik, PU Kranj,
Marko Jelenc, SI MNZ, in
Andraž Šegš, SOJ SGDP GPU*

RAZMIŠLJANJE OB DNEVU POLICIJE

POLICIJA PRAZNUJE, NEKATERI PA SE SPRAŠUJEJO, KOLIKO JE STARA

27. junija 2019 so policisti praznovali svoj praznik, dan policije. Ob tem se je dobro spomniti prispevkov, v katerih so avtorji ugibali in nakazovali nekaj možnosti za praznovanje dneva policije, hkrati pa so se spraševali, koliko je slovenska policija stara.

Ob razpadu kraljevine Jugoslavije je bilo tedanje slovensko ozemlje razdeljeno med tri zasedbene oziroma okupatorske oblasti: nemško, italijansko in madžarsko. Vse tri so vzpostavile svoj policijski aparat.

Slovenski poročevalec je 17. oktobra 1941 objavil odlok o ustanovitvi narodne zaščite. Ta sprejeti odlok bi bilo mogoče šteti za rojstvo narodne zaščite, iz katere je pozneje neposredno izšla milica. O tem je Bolčina v Nedeljskem dnevniku lepo zapisal, da slovenska policija prenaša svoje kratkotrajno zgodovinsko poslanstvo, ko je slovenski oblastni organ na okupiranem območju ustanovil narodno zaščito.

Takrat je prvič v zgodovini policija na Slovenskem nosila slovensko ime in je bila sestavljena izključno iz slovenskih fantov in deklet (Andrej Bolčina, 12. december 2018).

V Sloveniji je zadnje mesece druge svetovne vojne nastala zamisel o narodni zaščiti kot uniformiranem delu službe javne varnosti v svobodni Sloveniji, temu pa so v Beogradu, Srbija, nasprotovali. Tako se je leta 1945 narodna zaščita preimenovala

v narodno milico. Zanimivo, na delu sedanjega slovenskega ozemlja cone B Julijske krajine se je ime narodna zaščita obdržalo do leta 1954.

V obdobju od leta 1945 do 1998 je organizacijo in pristojnosti milice določalo osem zakonov. Pomemben je bil republiški Zakon o notranjih zadevah iz leta 1967, saj je pristojnosti milice in organov za notranje zadeve (ONZ) iz zvezne pristojnosti prenesel v republiško pristojnost. Ta zakon je določil, da notranje zadeve iz republiške pristojnosti upravljajo republiški sekretariat za notranje zadeve in njegovi področni organi, zadeve javne varnosti v občini pa postaja milice. Tudi danes je primeren trenutek, da se spomnimo te pomembne spremembe organiziranosti in pristojnosti milice in ONZ, ki so dale v nadaljevanju svojega razvoja slovenski milici in ONZ možnosti za takšno organiziranje in delovanje, ki nas je pred 28 leti pripeljalo do samostojne Slovenije. V tem času smo tako imeli slovensko milico, ki se je z orožjem uprla zvezni milici in Jugoslovanski ljudski armadi.

Pojem policija se je prvič pojavil s spremembo Zakona o notranjih zadevah 2. februarja 1992. Kdo pa jo je kadrovske sestavljal? Nekdanji miličniki, kriminalisti in drugi delavci ONZ, ki so na ta dan imeli tudi več kot 30 let delovnih izkušenj in znanja. Torej ima policija absolutno osnovo v *starem*. Po novem v policiste preobraženi miličniki in v gospode preobraženi tovariši smo bili isti ljudje, ki smo odločilno zavarovali plebiscitarno voljo ljudi, ki so jo leta 1991 hoteli uničiti zvezna policija, JLA in velikosrbska politika. Ti isti ljudje smo sodelovali v ključnem trenutku pri ugotovitvi samopodobe Slovencev 1. decembra 1989 z akcijo Sever. In zanimivo, policija je v samostojni Sloveniji vse do leta 1998 delala po Zakonu o notranjih zadevah iz leta 1980! Torej je bilo staro dovolj dobro, da je živelo še dolgo v novi čas.

Koliko je policija stara, v resnici ni ključno vprašanje, s katerim bi se morali ukvarjati danes. Današnje policije ni

mogoče imeti za nekaj povsem novega, saj nadaljuje delo milice v Sloveniji, ki je bila takrat sestavni del Jugoslavije. V tistem času je bila slovenska milica, kar je razvidno iz takratne zakonodaje in dejanske vloge slovenske milice, v času razpadajoče Jugoslavije resnično slovenska milica, ki se ni več podrejala Zveznemu sekretariatu za notranje zadeve in drugim odločitvam takratne zvezne oblasti. Zato je treba upoštevati in priznati kontinuiteto milice in nadaljnjo pot slovenske policije, ki se je odločila, da svoj praznik praznuje 27. junija kot spomin na dan vojne za samostojno Slovenijo.

Zato veterani Zveze policijskih veteranskih društev Sever vsako leto 27. junija skupaj s policijo praznujemo dan policije, saj ta praznik štejemo tudi za svojega. Pri tem je treba omeniti, da se je včasih praznoval dan organov za notranje zadeve in so se praznovanju pridružili tudi miličniki oziroma milica, danes pa se praznuje dan policije, temu praznovanju pa se pridružijo tudi drugi zaposleni v notranjih zadevah. Gre za pomembno prepoznavanje vloge današnje policije pri zagotavljanju varnosti v Republiki Sloveniji.

Ob prazniku policije vsem policistkam in policistom ter veterankam in veteranom čestitam in vam želim veliko uspehov in osebnega zadovoljstva pri delu policije, ko skrbite za varnost ljudi in premoženja. Zagotavljate nam varnost, ki jo potrebujemo v sodobni pravni in socialni državi.

*Besedilo: dr. Tomaž Čas, predsednik Združenja Sever
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU*

POGOVOR Z MARKOM MEDVEŠKOM, VODJO ODDELKA ZA ŠOLANJE SLUŽBENIH PSOV

»DO DANES ŠE NISO IZNAŠLI POSTOPKA ALI NAPRAVE, KI BI LAHKO NADOMESTILA PASJI SMRČEK«

Šolanje službenih psov policije letos praznuje 70. obletnico. Gre sicer za majhno, a zelo posebno področje dela v slovenski policiji. Na terenu dela le nekaj več kot sto vodnikov službenih psov, toda brez njih in njihovih štirinožnih pomočnikov nekaterih policijskih nalog preprosto ne bi mogli opraviti. Psi imajo izjemno preventivno moč, saj se kršitelji ob pogledu nanje velikokrat kar sami umirijo, pasji smrček pa je tudi boljši od katerega koli detektorja.

V zadnjih nekaj letih je policijska kinologija doživela veliko novosti. Uvedena so bila nova področja uporabnosti psov in nove pasme, spremenil se je način šolanja, po več desetletjih premora pa je znova zaživela tudi lastna vzreja, ki je na Gmajnice, kjer domuje šola, z navihanimi mladiči poleg potenciala za razvoj stroke prinesla tudi precej razigranosti in veselja. O tem in o ciljih za prihodnost, ki jih glede na zagnanost zaposlenih na tem področju ne manjka, smo se pogovarjali z Markom Medveškom, vodjo Oddelka za šolanje službenih psov.

Visoke obletnice so vedno odlična priložnost, da predstavimo novosti. Začniva kar z njimi. V zadnjih nekaj letih se je na področju šolanja in uporabe službenih psov zgodilo kar nekaj strokovnih prebojev.

Tako kot preostala področja v policiji se tudi naše prilagaja operativnim zahtevam na terenu. Policijske pse že desetletja uporabljamo za vzdrževanje javnega reda in miru ter za iskanje ljudi, prepovedanih drog in eksplozivov. Policijska stroka, predvsem kriminalistična, je v zadnjih letih nakazovala, da bi v primerih težjih kaznivih dejanj, kot so umori oziroma uboji, spolno nasilje, namerni požigi itd., potrebovali dodatno pomoč pri preiskovanju krajev dejanj oziroma pri hišnih preiskavah.

Kako ste odgovorili na te potrebe?

Uvajati smo začeli nove pasme, ki premorejo še več vztrajnosti za dolgotrajno iskanje, npr. nemškega kratkodlakega ptičarja, in pse naučili iskati nove vonje. S tem smo razširili njihovo praktično uporabnost. Od leta 2013 namreč policijski psi poleg drog in eksplozivov iščejo orožje, smodniške pline in tulce, pa tudi trupla. Leta 2014 smo izšolali prvo psičko za iskanje bioloških sledi, kot sta kri in semenska tekočina, leta 2017 pa psičko in psa za iskanje izvora požara. S psi lahko danes pri preiskovanju prej naštetih kaznivih dejanj povečamo možnost najdbe uporabnih sledi, ki lahko obrnejo potek preiskave, oziroma najdemo dokaze, ki so pozneje, v kazenskem postopku, izjemno pomembni.

Ali tega kljub eksponentnemu razvoju znanstvenih ved in sodobnih tehnologij brez psov ne bi zmogli?

Marsikaj bi in tudi smo zmogli, a s psom lahko marsikatero nalogo opravimo lažje, hitreje in temeljiteje. Poglejmo denimo, kako zamudno je iskanje izvora požara na pogorišču, ki ostane po gorenju velikih obratov. Pes pomaga določiti ožje območje, na katerem bi se požar lahko začel, in tako kriminalističnim tehnikom ter forenzikom olajša jemanje vzorcev in skrajša čas ogleda kraja. Znan je tudi primer, ko luminol ni reagiral, pes pa je vztrajno nakazoval najdbo biološke snovi. Potem ko so forenziki vzeli vzorec, so najdbo snovi potrdili. Ne glede na to, kako zelo smo napredovali v razvoju znanja in tehničnih sredstev, do danes še ni bil iznajden postopek ali naprava, ki bi lahko nadomestila pasji smrček. Narava je tako človeku kot živali, ne nazadnje tudi rastlinam, dala nekatere lastnosti, ki se jih ne da poustvariti, in pretenciozno bi bilo misliti, da jih lahko. Namesto da bi iskali nadomestke zanje, jih je pametno spodbuditi in primerno izkoristiti za širše družbeno dobro.

Kako psa pripravimo za opravljanje policijskega poslanstva, ne da bi ga prikrajšali za normalno pasje življenje?

To storimo tako, da sledimo njegovim nagonom, namesto da bi jim nasprotovali. Eden najmočnejših pasjih nagonov je denimo nagon za iskanje. Psi ves čas nekaj iščejo, vohljajo in raziskujejo. To je njihovo naravno stanje. S tem, ko psu damo službo, v kateri nekaj išče, zraven pa mu damo še vodnika, ki ga ima rad in skrbi zanj, smo naredili dvojno dobro – izkoristili smo naravne danosti psa in mu zagotovili bogato in zadovoljno življenje. Šolamo jih namreč tako, da je delo zanje zabava. Pes bo za svojega vodnika naredil vse, saj mu želi ustreči – to je njegov življenjski cilj.

Ko ga vodnik po dobro opravljeni nalogi pohvali, nagradi in se z njim poigra, ga s tem neznansko osreči, pes pa dobi dodatno motivacijo za nadaljnje delo. Prav iz te logike izvira nenehna pasja motivacija, ki brez težav sklene krog sodelovanja človeka in živali v obojestransko korist.

Kaj je prispevalo k tako skokovitemu razvoju stroke v tako kratkem času?

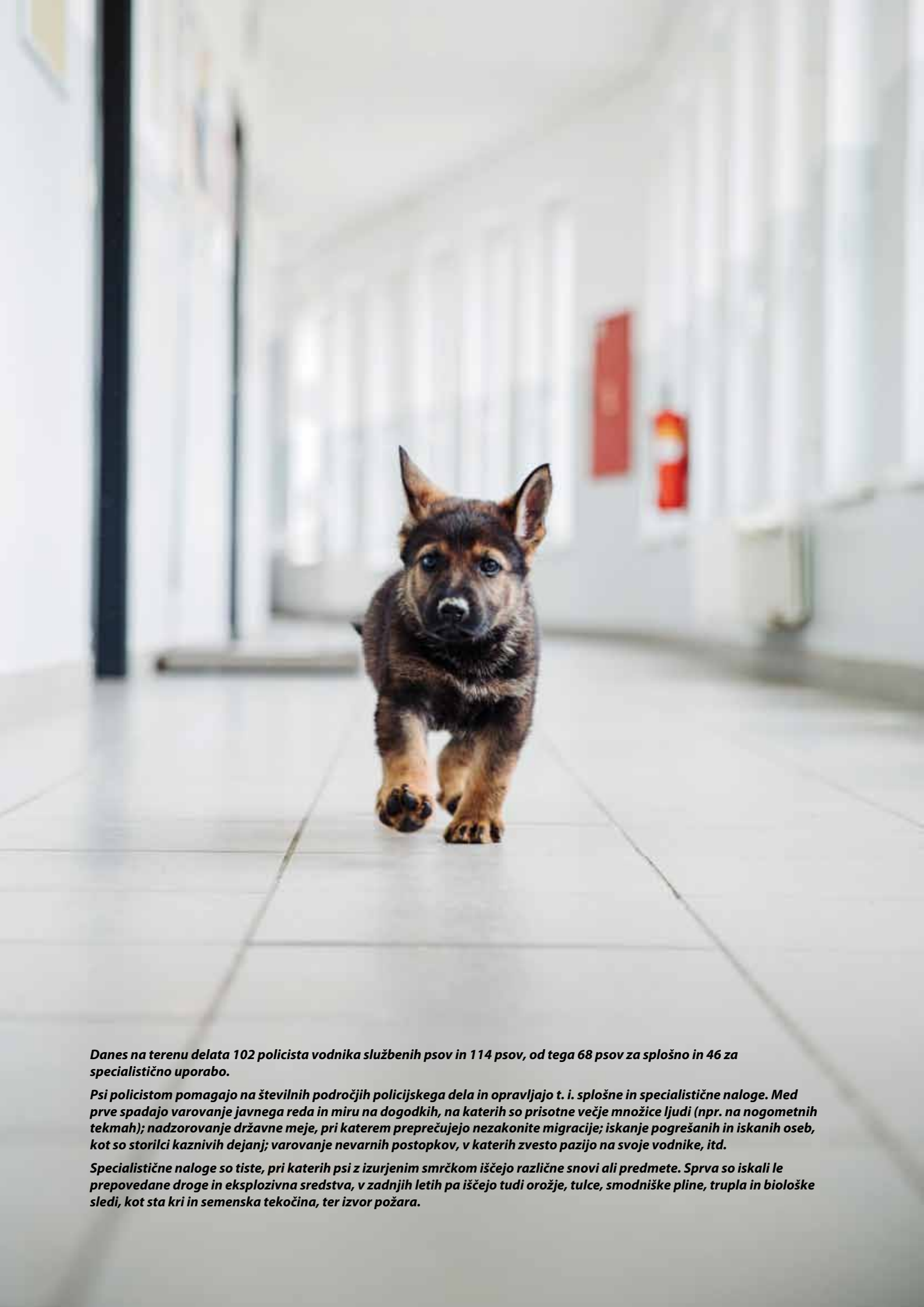
Istočasno se je združilo več dejavnikov: izkazane potrebe terena, ki so nas motivirale za iskanje rešitev, entuziazem inštruktorjev, ki so znali odgovoriti na te potrebe, razumevanje in podpora vodstva policije, ki sta omogočila sistemske pogoje, pa tudi dobri psi, ki smo jih večinoma dobili iz lastne vzreje – prav z njimi smo namreč uvedli nove programe šolanja, ki jih prej nismo mogli.

Omenili ste lastno vzrejo. To je še ena od novosti, ki so zaznamovale zadnje obdobje in, kot pravite, vplivale tudi na razvoj stroke. Policija je nekoč že imela lastno vzrejo, a jo je opustila, ker naj ne bi bila smotrna. Zakaj smo se vrnili k njej?

Prvi in najpomembnejši razlog je bil poslabšanje kakovosti psov. Že okoli leta 2010 smo se začeli srečevati s težavo, da nismo več dobili primernih psov za policijsko delo. Hkrati se je pojavilo tudi pomanjkanje psov na trgu. S tem dvojnimi izzivi se srečujejo tako rekoč vse evropske policije. Premajhno število psov, ki poleg tega še niso dovolj dobri, nas je prisililo v to odločitev. Lastna vzreja je na začetku res dražja in morda je bil to razlog, da je bila v preteklosti opuščena, a dolgoročno je zagotovo cenejša, predvsem pa učinkovitejša. Seveda pa lastna vzreja lahko prinese pozitivne rezultate le, če je skrbno in strokovno načrtovana in če pri zagotavljanju paritvenih kombinacij ni nikakršnih ovir.

Na Oddelku za šolanje službenih psov, ki je notranjeorganizacijska enota Policijske akademije, je zaposlenih 13 delavcev, od tega devet inštruktorjev, ki skrbijo za vzrejo in vzgojo psov ter samostojno izvajanje 21 različnih programov usposabljanja vodnikov in šolanja službenih psov.

Danes na terenu delata 102 policista vodnika službenih psov in 114 psov, od tega 68 psov za splošno in 46 za specialistično uporabo.

Psi policistom pomagajo na številnih področjih policijskega dela in opravljajo t. i. splošne in specialistične naloge. Med prve spadajo varovanje javnega reda in miru na dogodkih, na katerih so prisotne večje množice ljudi (npr. na nogometnih tekmah); nadzorovanje državne meje, pri katerem preprečujejo nezakonite migracije; iskanje pogrešanih in iskanih oseb, kot so storilci kaznivih dejanj; varovanje nevarnih postopkov, v katerih zvesto pazijo na svoje vodnike, itd.

Specialistične naloge so tiste, pri katerih psi z izurjenim smrkom iščejo različne snovi ali predmete. Sprva so iskali le prepovedane droge in eksplozivna sredstva, v zadnjih letih pa iščejo tudi orožje, tulce, smodniške pline, trupla in biološke sledi, kot sta kri in semenska tekočina, ter izvor požara.

Se je odločitev izkazala za dobro?

Izkazala se je za vrhunsko! Predvsem pri t. i. psih specialistih, tistih, ki iščejo različne snovi in predmete, smo postali praktično samozadostni, saj nam skoraj ni več treba kupiti psa za specialistično uporabo. Rezultati pa so vidni tudi na terenu. Nemška kratkodlaka ptičarka Oli, ki je prva psička, s katero smo začeli lastno vzrejo psov za specialistično uporabo, je obenem prva psička v Sloveniji za iskanje bioloških sledi. Oli je tudi mama triletnega psa Faga, ki je postal prvi pes za odkrivanje izvora požara. Na terenu je še 14 Olijinih potomcev in vsi so izjemno uspešni. Tudi pri psih za splošno uporabo se kažejo uspehi, a tukaj nas čaka še nekaj dela. Sicer pa z rodovniškimi psi nasploh izboljšujemo kakovost psov v policiji in ne nazadnje v slovenski splošni kinologiji. Iz policijskih vrst namreč kakšen pes zajadra tudi v civilne vode. Nemški ptičar, ki smo ga denimo dali kot pobot za paritev, je končal v lovskih vrstah in svoje odlike hitro pokazal z zmagami na lovskih tekmah.

Večkrat ste že poudarili, da je kontrolirana vzreja izboljšala strokovne standarde ter spremenila miselnost in način dela šole. Kako?

S preverjanjem rodovnikov in lastnosti psa za nekaj preteklih generacij lahko preverimo tudi njegov genetski potencial in zelo sistemsko spodbujamo razvoj zelenih lastnosti. Seveda je pri genetiki vedno malo loterije, a vendarle so možnosti za razvoj psa z ustreznimi značilnostmi večje, če lastno vzrejo izvajamo premišljeno. Veliko psov, ki jih dobivamo iz kontroliranega, lastnega legla, je praviloma zelo dobrih. Poleg tega takšnega psa spremljamo od njegovega prvega dne. Pri dveh mesecih ga vključimo v program vzgoje, ki traja do 16. meseca starosti, nato pa v program predšolanja, ki se nadaljuje z osnovnim tečajem. Psi, za katere strokovno skrbimo od samega začetka, so psihično stabilnejši in bolj povezani s svojimi vodniki.

Delo z mladiči torej vpliva tudi na odnos med vodnikom in psom?

Ja, zelo. Če se vodnik in pes spoznavata, ko je ta še mladič, se med njima vzpostavi tesnejša vez. Mladič je dan v oskrbo vodniku, kar za slednjega pomeni več odgovornosti in ukvarjanja s psom. Skupaj prestajata vse pasje *otroške travme in pubertetniške izzive*. Z oskrbo mladiča vodnik že od

Šolanje službenih psov za specialistično uporabo

Psi se pri šolanju za specialistično uporabo učijo iskati različne snovi in predmete:

- prepovedane droge;
- eksploziv;
- tobak;
- orožje, tulce in smodniške pline;
- kri in semensko tekočino;
- trupla in
- izvor požara.

Pri psih specialistih se za začetno spoznavanje in ločevanje različnih vonjev uporabljajo konzole. To so posode iz posebne nerjavne goste kovine, ki zagotavljajo kontrolirano okolje, saj izničijo vonj embalaže in preprečijo kontaminacijo vonja snovi s človeškim ali drugim neželenim vonjem. Psi se tako naučijo prepoznati vonj, ga ločiti od drugih, motečih vonjev in poiskati njegov izvor. Takšen način dela sledi skandinavskemu sistemu šolanja službenih psov.

Šolanje službenih psov za splošno uporabo

Pri šolanju službenih psov za splošno uporabo se psi učijo različnih disciplin, kot so:

- **poslušnost:** to je glavni kazalnik odnosa med vodnikom in psom. Pes se z nadziranjem nagonov in pogojevanjem uči vodljivosti in sodelovanja z vodnikom;
- **sledenje:** pes z večurnim zamikom išče iskano osebo na podlagi poškodbe tal in posebnega vonja mikroskopskih delcev, ki odpadejo s kože, obleke in obuval, pri čemer najde tudi odvržene ali izgubljene predmete;
- **prosto sledenje:** od klasičnega sledenja se razlikuje po tem, da pes išče osebo na podlagi t. i. vonjskega kanala, ki ga oseba pušča za seboj v zraku;
- **pregled terena in objekta:** policija na terenu in v objektih večinoma išče storilce kaznivih dejanj. Pes z velike razdalje zazna specifičen vonj še tako dobro skritega človeka. Mirujočo osebo nakaže z lajanjem, v trenutku najmanjše kretnje najdene osebe pa se samoiniciativno odzove in ji prepreči beg;
- **obramba in napad brez nagobčnika:** pes oboroženo osebo, ki ogroža življenja ljudi, obvlada tako, da jo ugrizne v najbližji del telesa. To je v večini primerov roka, v kateri ima oseba orožje ali drug nevaren predmet;
- **obramba in napad z nagobčnikom:** to je najtežja disciplina šolanja, saj mora pes osebo obvladovati, medtem ko mu je odvzeto glavno orožje – ugriz, a se s tem zmanjša tveganje za poškodbe osebe.

samega začetka vpliva na to, v kakšnega službenega psa bo njegov varovanec odrasel. Če kupimo odraslega psa, vodnik dobi že skoraj *narejen izdelek*, če se lahko tako izrazim, saj psa izšolamo v šoli, nato pa ga dodelimo vodniku in skupaj opravita tečaj. Seveda tudi v tem primeru vodnika čaka še veliko dela; s psom se morata namreč še naprej sama usposablјati, utrjevati znanje, odpravljati morebitne napake pri delu itd. Med njima se razvije tesna povezanost, toda če vodnik za psa skrbi od njegovega najzgodnejšega obdobja, je njun odnos globlji, stik tesnejši in navezanost še večja, posledica pa je boljše sodelovanje na terenu.

Katere pasme vzrejate?

Trenutno vzrejamo nemške ovčarje in nemške kratkodlake ptičarje. V kratkem načrtujemo tudi lastno vzrejo belgijskih ovčarjev; psičko smo že izbrali in kupili. Želimo si, da bi vzrejo razširili še na pasmo špringer španjel. To je manjša lovska pasma, ki bi se na terenu tako po velikosti kot po načinu dela odlično dopolnjevala s ptičarjem. Špringer španjel se namreč zaradi manjše velikosti nekoliko lažje giblje pri pregledu notranjosti vozila ali drugih manjših prostorov. Zaradi svoje majhnosti in prikupnosti ima tudi pomirjujoč psihološki učinek na ljudi, kar bi lahko bilo pomembno, če se bomo v prihodnje po vzoru nekaterih evropskih držav odločili šolati pse tudi za pregled prtljage oziroma oseb na letališčih.

Ali tako dobite dovolj psov?

Kot rečeno, za zdaj pokrivamo predvsem potrebe specialistične uporabe. Nekaj več bi jih potrebovali za področje splošne uporabe, torej za klasične naloge varovanja javnega reda in miru ter iskanje oseb, kar so pravzaprav najbolj temeljne in najpogostejše naloge vodnikov. Zato si želimo,

da bi se z lastno vzrejo (več) ukvarjali tudi drugi resorji, ki uporabljajo službene pse. Denimo pravosodje in vojska, ki že imata lastno vzrejo, pa tudi finančna uprava, ki je sicer še nima. Tako bi v Sloveniji vzredili dovolj ustreznih psov in bi bili morda kot država s tega vidika celo popolnoma samooskrbni.

To je precej vizionarsko razmišljanje.

Morda. Ampak če pogledamo zgodovino uporabe in šolanja službenih psov, si še pred nekaj leti ne bi mislili, da bodo policijski psi iskali kapljice krvi ali na pogoriščih ugotavljali, kje se je začel požar. Kar je danes nepredstavljivo, je jutri lahko realnost. To se kaže že skozi celotno človeško zgodovino.

Kaj še vidite kot izziv za prihodnost, a se morda v tem trenutku zdi podobno utopično?

Nekje med utopijo in realnostjo je zagotovo sprememba sistema nastanitve psov. Po vseh strokovnih ocenah, raziskavah in tudi praksah, ki jih imajo druge evropske države, bi morali biti službeni psi nastanjeni doma pri vodnikih. Tu ne govorimo le o prej omenjenih mladičih, temveč o odraslih psih, ki že delajo na terenu. V Sloveniji imamo trenutno sistem, da so službeni psi večinoma nastanjeni v policijskih enotah. Temu sledi tudi splošno sprejeto prepričanje, da je to nekaj samoumevnega in normalnega. Mogoče je res najbolj praktično, a vendarle ni prijazno do psov – povzroča jim veliko zdravstvenih težav, policistom pa težave pri delu.

So psi zaradi tega pod stresom?

Zagotovo. V praksi se zelo jasno pokaže, pod kakšnim stresom je pes, ko ga vodnik *zapusti*. Bodisi ko gre iz službe domov bodisi ko gre za dalj časa na dopust. Psi velikokrat postanejo nemirni, začnejo gristi najprej posode, nato še

ograje, dobijo prebavne motnje ... Vse to so znaki hudega stresa. Pes, podobno kot otrok, nima občutka za čas in se mu takšna odtegnitev od vodnika, na katerega je izjemno navezan, zdi cela večnost. Poleg tega se pes v enoti ne more spočiti. Vodnik ga ob vrnitvi iz nočne službe vrne v pesjak med druge pse, ki čez dan nenehno lajajo. Nato naslednji večer ponovno pride ponj in nespočitega znova pelje na nočno delo.

Nekateri vodniki imajo pse že nastanjene doma.

Nekaj takšnih vodnikov je, vendar jih je malo. To storijo po lastni izbiri, in če imajo seveda doma primeren prostor. Takšno odločitev v šoli podpiramo.

Kaj bi takšna sprememba sistema pomenila za vodnike, ki ne živijo v hišah z dvorišči, ampak denimo v 30 m² veliki garsonjeri? Bodo še lahko opravljali to delo?

Seveda bi bilo nujno prehodno obdobje. Takšne spremembe se nikoli ne uvajajo čez noč. To bi bilo nemogoče, pa tudi diskriminatorno do tistih, ki so že vodniki, morda celo odlični, a takih nastanitvenih kapacitet nimajo. Zagotovo se bo našla tudi kakšna izjema, ko bo lahko vodnik tudi policist, ki doma nima prostora za psa, a kljub temu bomo spodbujali sistemsko spremembo, da bo večina psov nastanjenih pri vodnikih. Dolgoročno gledano namreč to, da si vodnik in pes delita streho nad glavo, izboljšuje kakovost življenja psa, kakovost njunega odnosa in ne nazadnje tudi kakovost stroke.

Zdi se, kot da obstaja smiselni krog med lastno vzrejo, nastanitvijo psa doma pri vodniku in izboljšanjem standarda stroke oziroma učinkovitosti psov na terenu.

Drži. Vse sistemske spremembe, ki jih uvajamo, so premišljene in povezane med seboj. Logika je v bistvu

zelo preprosta. Boljšo uporabnost psa, tako v smislu vodljivosti kot širitve področij dela, lahko dobimo le, če sta vodnik in pes dober tim. Takšen tim se lahko razvije le, če je med njima močna povezava. Takšna povezava pa je najverjetnejša, če se spoznavata že, ko je pes mladič, in če si pozneje delita dom.

V vodniških krogih kroži anekdota o nemškem policistu, ki se je po ločitvi preselil v hišo, da je lahko ostal vodnik. Je v tem kaj resnice?

(*Smeh.*) To je popolna resnica. Tega policista osebno poznam, z njim sem bil večkrat na Frontexovih mednarodnih delavnicah. Enkrat sem ga celo obiskal na njegovem domu, na obrobju Münchna, in se tako tudi osebno prepričal o resničnosti te zgodbe.

Področje službenih živali spada med privlačnejša v policiji. Ljudje velikokrat sprašujejo, kako postati vodnik službenega psa. Kaj jim odgovorite?

Z ustreznimi psihofizičnimi lastnostmi, veliko vztrajnosti in ljubezni do tega dela. Zanimanja za tovrstno delo je po pričakovanjih veliko, saj je delo dinamično in razburljivo, predvsem pa posebno po tem, da smo ves čas v stiku z živalmi in velik del delovnika preživimo na prostem, v naravi. Idealna služba, bi lahko rekli. V času pisarniškega dela in računalnikov so postali poklici, ki človeka vlečejo stran od zaslonov, telefonov in nasploh elektronskega načina komuniciranja in poslovanja, čedalje bolj iskani. Kandidatov za vodnike je v policijskih vrstah precej, vendar je selekcija velika, saj nimamo toliko delovnih mest, da bi sprejeli vse, pa tudi vsakdo, ki bi si to delo želel opravljati, ni nujno primeren zanj. Da nekdo postane vodnik, mora biti najprej nekaj časa policist. Potem ko se prijavi za vodnika, ga povabimo na tridnevni preizkus, v katerem z njim opravimo razgovor, preverimo njegove psihofizične sposobnosti, motoriko,

zagnanost in ne nazadnje njegov odnos do psa. Ta je najpomembnejši. Če je izbran in če pride takoj na vrsto, ga čaka petmesečni tečaj za vodnika za splošno uporabo. Čez čas se lahko odloči tudi za vodnika specialista in se z novim psom usposablja še dodatne tri do štiri mesece.

V čem se delo vodnika razlikuje od dela drugih policistov? Poleg najočitnejšega, seveda, tj. da policijske naloge opravlja s psom.

Predvsem v tem, da po končani službi ne odloži opreme v omarico in gre domov, temveč mora v celoti poskrbeti še za eno živo bitje. Psa je treba po napornem delovniku sprostiti z igro ali sprehodom in nahraniti, očistiti je treba njegov boks, poskrbeti za oskrbo morebitnih manjših poškodb, za jemanje zdravil itd. Ves čas mora skrbeti tudi za vzdrževanje svoje telesne pripravljenosti in telesne pripravljenosti psa. Nekateri vodniki svojo *službeno opremo* vzamejo domov in tudi tam skrbijo zanj, tako da se njihova služba skoraj nikoli ne konča. Marsikdaj pes postane družinski član; tega denimo opasač ali službeno vozilo ne moreta. To je način življenja.

Kako pa izbirate kader za inštruktorje?

Tu so zahteve še večje kot pri vodnikih. Poleg delovnih izkušenj z vodništvom v policiji ali drugih sorodnih službah je treba imeti še precej drugih lastnosti. Tako kot velja za vse strokovnjake, ki svojo pot nadaljujejo v pedagoškem procesu. Ni dovolj, da imajo veliko znanja – znati ga morajo tudi prenesti naprej. Inštruktor mora biti tudi zelo motiviran, da samoiniciativno išče rešitve takrat, ko se zdi, da ni izhoda; biti mora odločen, da udejanji svoje zahteve pri psu, in hkrati imeti izjemen čut za psa, da se zna pravilno odzvati pri vsakem od njih, saj naenkrat šola po tri ali štiri pse, ki se med seboj lahko karakterni zelo razlikujejo in zato zahtevajo drugačno obravnavo; nujno je tudi, da premore nekaj pedagoške inteligence, saj le tako lahko *združi* človeka in

psa, ju šola in usposablja skupaj, jima pomaga prebroditi razlike oziroma začetna nerazumevanja in vzpostavi temelj za dober tandem. Tisti, ki šolajo pse za splošno uporabo, morajo imeti tudi precej kondicije oziroma fizične moči, saj dnevno markirajo več psom. Vsi, prav vsi, pa morajo biti sposobni timskega dela. Tu ni prostora za individualizem.

Kje inštruktorji pridobivajo znanje za razvoj stroke glede na to, da v Sloveniji ni programov šolanja za policijskega kinologa?

V 70 letih šolanja se je nabralo veliko znanja, ki se je večinoma z ustnim izročilom z izkušenejših inštruktorjev in vodnikov preneslo na mlajše. Večino kinoloških spoznanj, ki so uporabna za policijsko delo, smo seveda razvili in institucionalizirali kot standardne programe šolanja in usposabljanja, a to ne pomeni, da je stroka dokončno razvita. Ves čas iščemo nove ideje, predvsem pri državah, ki imajo to področje razvitejše. Vsak od inštruktorjev s seboj prinese osebne vodniške izkušnje, pozneje pa tudi individualno raziskuje, se izobražuje, išče in izbira informacije, razmišlja, eksperimentira in oblikuje predloge programov. Nekateri se izkažejo kot odlični in jih nadgrajujemo, spet druge hitro izločimo, če so neučinkoviti. Ravno zato za svoje vrste iščemo predvsem entuziaste, ki so samoiniciativni, radovedni, iznajdljivi, ustvarjalni in dovolj vztrajni, da svoje predloge tudi uresničijo.

Kaj pa se zgodi, če se ti predlogi krešejo?

(*Smeh.*) To so pa vsakodnevni izzivi. Naši inštruktorji so strokovnjaki vsak na svojem področju. Za strokovnjake pa velja, da se med seboj ne strinjajo vedno. A vendarle so prav situacije, ko pride do kolizije mnenj, tiste, iz katerih se potem rodijo najboljše ideje.

Je zahtevno voditi ekipo strokovnjakov, ki nenehno skrbijo za kolizijo mnenj?

(*Smeh.*) Zelo. A je vendarle tudi lepo. Če ne bi bilo tako, ne bi dolgo vztrajal v tem poslu. Za vsakega vodjo je blagoslov, če ima zagnane sodelavce, ki tudi v prostem času razmišljajo o svojem poklicu in strastno iščejo rešitve. Tedaj vem, da jim to delo veliko pomeni, in voditi tak kolektiv je pravi užitek.

Ali sta ta ustvarjalni proces in policijska hierarhija sploh združljiva?

(*Smeh.*) Sta in se odlično ujemata. Zrel človek mora znati sprejeti tudi predloge koga drugega, ne glede na to, ali je na hierarhični lestvici pod ali nad njim. Kdo pa pravi, da ima vodja vedno prav? Našli smo pravo ravnovesje, sistem, v katerem vlada red, a vendarle ta red nikoli ni spodrezal kril ustvarjalnosti in novim idejam, če so te bile smiselne in so se izkazale za uporabne. Naše področje je nekaj posebnega, saj delo tu poteka izrazito timsko. Drugače v naši enoti niti ne more biti.

Pravite, da se pri razvoju zgledujete po razvitejših državah. Ampak neskromno lahko trdimo, da se kakšna država zgleduje tudi po slovenski šoli.

Drži. Ena od posebnosti šolanja slovenskih policijskih psov je uporaba psa z nagobčnikom. Takšno uporabo v tujini slabo poznajo in jo zelo redko izvajajo. Pred leti so se denimo kolegi iz tujine, ki so bili na obisku v Sloveniji, čudili temu, da za nekatere naloge pri psih uporabimo nagobčnike, čez nekaj časa pa so jih začeli uporabljati še sami. (*Smeh.*) Verjetno lahko brez zadržkov zatrdimo, da so navdih dobili pri nas in da je tako tudi mala slovenska šola navdihnila kakšno večjo državo.

Katere države pa sicer veljajo za najrazvitejše na tem področju?

Tako kot velja za marsikatero drugo stvar, so tudi tu zmagovalke skandinavske države. Tam je nasploh miselnost ljudi zelo drugačna, kar se kaže denimo v razvitosti socialnega sistema države, šolstvu, razumevanju nujnosti davkov, netoleranci do prisotnosti alkohola v prometu itd. Za velik del Fincev ali Švedov je – takšen je vsaj stereotip – denimo nesprejemljivo, da bi se za volan usedli alkoholizirani ali da bi utajili davke. Napredna miselnost se seveda pozna tudi na področju šolanja in uporabe policijskih psov. Veliko smo se naučili od skandinavskih kolegov in tudi prevzeli nekatere njihove načine dela, npr. delo s konzolami in šolanje psov za iskanje bioloških sledi. Največ poudarka Skandinavci dajejo prav odnosu med vodnikom in psom ter predanosti vodnikov do tega dela. Vodnik preprosto ne bo odšel na delo ali usposabljanje v drugo državo, če mu tam ne omogočijo takšne nastanitve v hotelu ali sobi, da bi pes lahko prebival z njim. To predanost smo občutili na lastni koži, ko smo pred leti organizirali Frontexovo delavnico in smo imeli veliko težav pri zagotavljanju teh standardov v Sloveniji. Dokler jih nismo zagotovili, pač niso prišli.

Slovenska policijska kinologija zagotovo še ni dosegla svojega vrhunca. Kako daleč sežejo ambicije šole?

Psi bi lahko iskali pravzaprav vse, kar iščemo ljudje, od avtomobilskih ključev do denarnic, mi pa moramo presoditi, kaj je za policijsko delo smiselno in kaj ne, ter najti način, kako to uresničiti. Ali bodo vse ideje izvedljive, pa je vedno odvisno tudi od finančnih sredstev in dostopnosti vzorcev za potrebe šolanja.

Ko sva ravno pri denarnicah in finančnih sredstvih – na vidiku je menda tudi šolanje psov za iskanje bankovcev. Če se lahko pošaliva ... Ali to glede na to, da se je policija v zadnjem času finančno nekoliko okrepila, pomeni, da težav z vzorci ne bo?

(*Smeh.*) Zagotovo nam gre v policiji nekoliko bolje in to se seveda pozna tudi pri našem delu. Glede šolanja psov za iskanje bankovcev pa že potekajo razgovori z avstrijsko policijo, ki takšno uporabo psa že pozna. Predvidoma čez leto ali dve bi lahko prve tečaje začeli izvajati tudi pri nas. Prepričan sem, da težav z vzorci ne bo.

Morda čisto za konec še osebno vprašanje glede na to, da ste bili tudi sami vodnik in inštruktor, preden ste prevzeli vodenje oddelka. Katero spoznanje v vaši karieri je najdragocenejše?

Spoznanje, da bi se lahko ljudje resnično veliko naučili od psov in živali nasploh, predvsem pa, da bi jih morali bolj ceniti. Nanje nemalokrat gledamo zviška in njihovo inteligenco merimo v primerjavi s človeško. Ob tem prezremo, da premorejo lastnosti, ki bi jih morali ponižno občudovati. Če govorimo o psih – tu ne mislim samo na njihovo izjemno predanost in brezpogojno zvestobo svojemu gospodarju, temveč tudi na njihovo intuicijo, sposobnost zaznavanja počutja, čustev, psihološkega stanja ljudi in tudi živali, pa tudi zaznavanja nekaterih bolezenskih stanj, ki jih še sodobna medicina ne more zaznati (znani so denimo primeri, ko so psi čutili, da bo njihov lastnik doživel epileptični napad, slovenski mediji so že pisali o psih, ki odkrivajo rakave celice, itd.). Psi pomagajo tudi pri zdravljenju (denimo depresije) itd. Tudi če zanemarimo vse naštet in sklenemo, da je vse skupaj prazno govorjenje, verjamem, da bodo še največji skeptiki priznali, da psi (in živali nasploh) vedno pozitivno delujejo na človeka. Tega za ljudi žal ne moremo vedno trditi.

PSI SO NJHOVO DELO IN ŽIVLJENJE

Kaj se zgodi, ko se združita pravi človek in pravi pes, kaže zgodba **Simone Kuhar**, zaposlene v Enoti vodnikov službenih psov na Policijski upravi Kranj. Letos junija je opravila tečaj in postala četrta ženska, ki jih ima policija trenutno v vodniških vrstah. Da je res težko postati vodnik policijskega službenega psa, priča dejstvo, da je na to priložnost čakala kar deset let.

»Nikoli ne bom pozabila tridnevnega preizkusa, na katerem smo prav vsi kandidati poskušali dokazati, da smo pravi za to delo. Potem ko smo zadnji dan v učilnici opravili še razgovor, sem se domov vrnila v dvomih, da sem se dovolj dobro predstavila. Minilo je dolgo leto negotovosti in spraševanja, ali bom sprejeta na tečaj. Čakanje se je obrestovalo. Spomnim se dne, ko mi je eden od inštruktorjev

Simona Kuhar

pripeljal Asa in dejal, da je to moj novi sodelavec. V šolanje sem vsak dan znova vlagala veliko energije. Priznam, da sem pričakovala, da bo tako zame kot za psa veliko manj zahtevno. As ni bil idealen pes in začelo se je pojavljati vprašanje, ali je sploh primeren za policijo. Verjela sem vanj, saj mi je nekaj govorilo, da se v njem skriva izjemen talent, samo izbežati ga je treba na plan. Imela sva

vso podporo inštruktorjev in vodstva oddelka, ki so naju ves čas spodbujali,« je povedala Simona. As je očitno dobil vodnico, ki mu je pisana na kožo, več kot očitno pa je, da je tudi on zlezel pod njeno. Junija sta končala tečaj in ga na presenečenje vseh opravila ne le z odličnim uspehom, temveč kot najboljša kandidata skupine.

Gorazd Šterk je od leta 2008 vodnik službenega psa na Policijski upravi Novo mesto, pred tem pa je bil osem let policist na Postaji mejne policije Obrežje. Kar enajst let je bil njegov zvesti partner v službi belgijski ovčar Zlok, s katerim sta dosegala odlične operativne in športne rezultate. Zlok je bil izjemen pri iskanju sledi. Med drugim je njegova zaslug, da so policisti pred leti izsledili pripornika, ki je pobegnil s sodišča. Dvakrat sta bila tudi državna prvaka na tekmovanju vodnikov službenih psov policije.

Od lani kuža s spoštovanja vredno policijsko kariero uživa zaslužene upokojske dni na domu svojega vodnika, kjer mu ni dolgčas, saj mu delajo družbo kar štirje kosmatinci. Pred pol leta se jim je pridružil še Gorazdov novi policijski partner, belgijski ovčar Muk, ki prebiva na domu svojega nadrejenega. »Muk ima prav poseben in zahteven značaj, a bo zagotovo postal dober policijski pes,« poudari Gorazd. Nad Mukom in njegovo policijsko kariero so namreč pred njim obupali prav vsi, on pa je očitno s svojimi bogatimi izkušnjami, pravim pristopom in vztrajnostjo pridobil zaupanje kosmatinca. Izšolal ga je, ga pripeljal do zaključnega izpita in močno verjame, da ju na službeni poti čaka še lepa skupna prihodnost.

Janez Brbre je vodnik službenega psa na Policijski postaji vodnikov službenih psov Ljubljana. Približno tri leta že opravlja specialistične naloge. S štiriletnim Bonom imata za seboj že kar nekaj operativnih uspehov, ki kažejo, da lahko pasji smrček včasih preseže znanje človeka in zmogljivosti tehničnih sredstev.

Pred časom sta med hišno preiskavo, potem ko so policisti in kriminalisti že prečesali prostor, našla več kilogramov

Gorazd Šterk

heroína in kokaina, in to prav tam, kjer prepovedane droge ni pričakoval nihče. Najdena količina je bila eden ključnih dokazov, da je kriminalistična preiskava dobila uspešen epilog. Uspešno sta našla tudi dva tulca, potem ko so kriminalistični tehniki že podrobno pregledali območje. Takšnih uspehov je še veliko. Verjetno na to ne vpliva le znanje, temveč tudi Bonova močna motivacija. Pasji pomočnik ima namreč zelo rad svoje delo. Kot dejavnik spodbude pa ni zanemarljiva niti njegova izjemno dobra plača. »Odlični briketi in moja brezpogojna ljubezen,« v šali pove Janez.

Janez Brbre

Primož Glavič je inštruktor za šolanje psov specialistov, ki je izšolal tudi prvo psičko forenzičarko, kot ji ljubkovalno reče. Z nemško kratkodlako ptičarko Oli, ki išče kri, semensko tekočino in trupla, se vključujeta tudi v operativno delo na terenu, denimo pri pregledu kraja kaznivega dejana ali ob iskanju pogrešanih oseb.

Svojega poslanstva in nujnosti timskega dela se dobro zaveda: »Za vsakim izšolanim psom in vodnikom stoji ekipa inštruktorjev, ki je dala vse od sebe, da bi na terenu deloval dober tandem. Ko nam to uspe, smo ponosni, saj vemo, da smo dodali svoj delež k zagotavljanju varnosti ljudi.«

Primož Glavič

Milan Kokot je eden od inštruktorjev na Oddelku za šolanje službenih psov. To delo opravlja že devet let, v tem času pa je samostojno izšolal približno 20 psov za splošno uporabo. Preden je postal inštruktor, je osem let delal na terenu

Milan Kokot

kot vodnik. Je eden izmed glavnih markerjev, ki vsakodnevno sprejemajo pasje ugrize in silovite udarce z nagobčnikom. Seveda v primerni zaščitni obleki iz kevlarja.

Marker mora imeti poleg očitnega poguma, ki ga potrebuje že zato, da se ne umakne, ko pes s polno hitrostjo in odprtim gobcem drvi proti njemu, tudi dobro kondicijo, biti mora psihično stabilen in imeti razvit občutek za potrjevanje psa.

»Ko ti lasten nagon govori, da bi bilo pametno bežati, moraš ta glas utišati in se osredotočiti na nagon psa, ga opazovati in se že med njegovim tekom odločiti, kako se boš odzval, ko bo zagrabil rokav, da pravilno potrdiš in utrdiš njegov obrambni in plenilski nagon. Napačni odzivi markerja lahko psa zmedejo in v trenutku uničijo več mesecev dela, zato mora biti vsako dejanje zelo premišljeno. Psu ne moreš naknadno pojasniti, da si se zmotil.«

Besedilo: mag. Nina Djordjevič, Sektor za odnose z javnostmi SOJ SGDP GPU

Foto: Rok Mlinar, Andraž Šegš, mag. Nina Djordjevič, SOJ SGDP GPU

70 LET IZHAJANJA REVIJE ZA KRIMINALISTIKO IN KRIMINOLOGIJO

REVIJA Z MAJHNEGA JEZIKOVNEGA OBMOČJA, KI IMA SVETOVNI DOSEG

Revija za kriminalistiko in kriminologijo ima zavidljivo tradicijo izhajanja. Sedemdeset letnikov je spoštovanja vredna zbirka znanja s področja kriminalistike, kriminologije in tudi drugih varnostnih ved in tega marsikatera znanstvena ali strokovna revija nikoli ne doseže.

Prvega avgusta 1950 je izšla prva številka revije Kriminalistična služba, ki se je leta 1959 preimenovala v Revijo za kriminalistiko in kriminologijo.

Žal v arhivskih dokumentih ni nikakršnega ustanovitvenega dokumenta ali dokumenta, ki bi opredeljeval temeljna pravila izdajanja in objavljanja prispevkov v reviji. Je pa ta pravila in namen revije začrtala uvodna beseda pomočnika ministra za notranje zadeve takratne Ljudske Republike Slovenije Petra Zorka.

Njegova uvodna beseda je torej neke vrste neformalni ustanovni akt revije, ki se je brez dokumentiranja (ali pa dokumenti niso ohranjeni) v naslednjih letih seveda nekoliko spreminjal, vendar lahko rečemo, da je poslanstvo revije ohranjal in ga predvsem dvigal na vse višjo strokovno in v zadnjih nekaj desetletjih tudi znanstveno raven. Čeprav je Zorko v uvodni besedi zapisal, da »naj bi se pričujoče glasilo iz sedanjih skromnih začetkov polagoma razvilo v strokovno kriminalistično revijo, kot jo imajo tudi drugi narodi«, pa najbrž ni niti pričakoval tako zavidljive strokovne in znanstvene ravni revije, ki jo je ta dosegla čez sedem desetletij.

Revija se je po nekaj letih izhajanja tako uveljavila, da pravzaprav sploh ni bilo več potrebe po kakršnem koli formalnem urejanju. Sredstva za izdajo revije so se zagotavljala v okviru Ministrstva za notranje zadeve in v poznejših letih je bila v okviru računovodskih postavk za revijo odprta samostojna postavka, ki je omogočila, da je bil denar za izdajanje posameznih števk letnika revije zagotovljen že ob začetku leta in ga ni bilo treba iskati sproti. Prav to je bil verjetno razlog, da se je reviji uspelo obdržati tudi v času, ko so bili njeni glavni uredniki bolj obremenjeni z drugimi stvarmi in jim izdajanje Revije za kriminalistiko in kriminologijo ni bilo tako pomembna naloga. Prav zagotovljena finančna sredstva, ki jih je bilo treba porabiti za načrtovani namen, so odgovorne v

ISSN 0034-690 X

70-LETNICA
REVIJE ZA KRIMINALISTIKO
IN KRIMINOLOGIJO

2019
2
letnik 70

Revija za kriminalistiko in kriminologijo

Revija za kriminalistiko in kriminologijo, Ljubljana

Letnik 70, št. 2, 53–228, april–junij

Revija za kriminalistiko in kriminologijo letos praznuje že 70 let svojega izhajanja in je tako najstarejša znanstveno-strokovna revija s tega področja tako pri nas kot v širši regiji ter med najbolj priznanimi v svetovnem merilu.

takih letih kar nekako prisilila v izdajanje revije.

Seveda je bil eden od pomembnih razlogov za neprekinjeno izdajanje revije tudi pritegnitev znanosti k objavljanju v njej. Vključitev profesorjev

v uredniški odbor, prvotno s Pravne fakultete in v naslednjih letih še s Fakultete za varnostne vede, je dokončno usmerila revijo iz – kot je ob njeni ustanovitvi zapisal Zorko – »strogo poverljivega značaja,

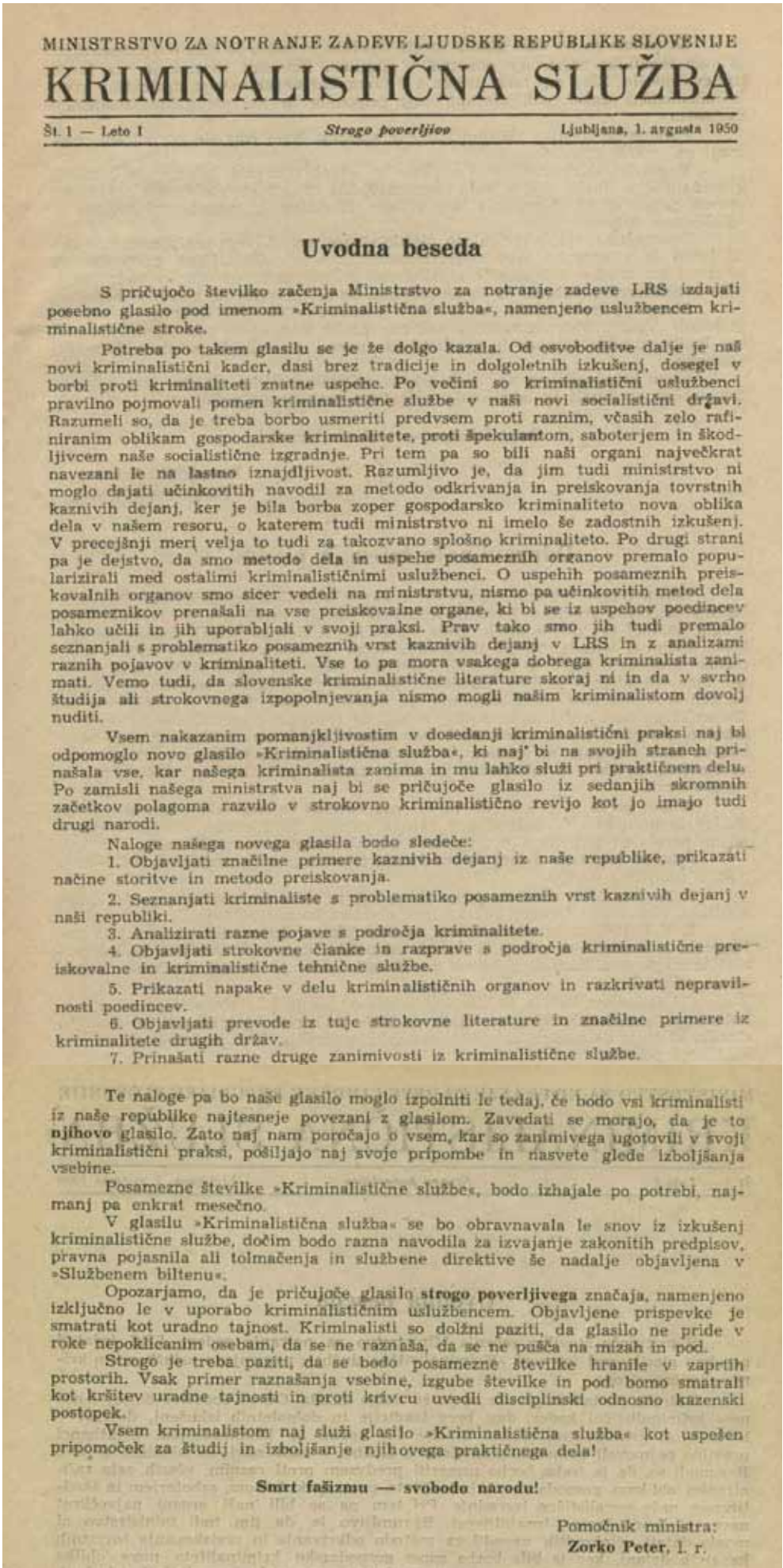
namenjeno izključno le v uporabo kriminalističnim uslužbencem, v polje znanstvenega dela. Če se še nekoliko pošalimo, je Revija za kriminalistiko in kriminologijo verjetno ena redkih svetovnih revij, ki je prešla iz faze oštevilčenja izvodov zaradi zaupnosti in nadzora nad dostopom do nje do umestitve v indeks SSCI, kamor so danes uvrščene le najboljše revije s področja varnostnih ved ter kriminalistike in kriminologije.

Za umestitev v indeks SSCI ima največ zaslug sedanji odgovorni urednik revije dr. Gorazd Meško. Prav prepletanje teorije in prakse je v sedmih desetletjih izhajanja revije postalo njen zaščitni znak in jo uvrstilo med najbolj priznane revije v mednarodnem merilu. Zaradi kakovosti objavljenih člankov je Revija za kriminalistiko in kriminologijo postala svetovno prepoznana. K temu je ves čas prispevala tudi premišljena uredniška politika. Glavni uredniki so bili vedno direktorji kriminalistične policije oziroma Policije, torej praktiki, odgovorni uredniki pa teoretiki. Ta tradicija sodelovanja se nadaljuje tudi danes.

Na začetku leta 2013 je publikacija na spletni strani policije dobila tudi svoj spletni zavihek, na katerem je objavljeno kazalo izdanih števil in omogočeno pregledovanje starejših člankov v obliki zapisa PDF. Dostopna je na spletni strani <https://www.policija.si/medijsko-sredisce/publikacije/rkk>.

In kaj želimo reviji v prihodnosti? Zaradi izjemno hude konkurence na področju komunikacijskih virov si želimo, da bi revija ohranila svojo naklado ter visoko in prepoznavno vsebinsko kakovost ter da bi dosegala še boljše faktorje vpliva in čim večjo vključenost člankov v različne spletne baze. Morda bo tako nekoč postala vodilna revija s področja kriminalistike in kriminologije. Ali bomo pri tem uspešni, bodo presodili čez 70 let.

Besedilo: Pavel Jamnik,
tehnični urednik revije,
Uprava kriminalistične policije GPU
Foto: arhiv Policije in Andraž Šegš,
SOJ SGDP GPU

Glavnemu uredniku revije dr. Gorazdu Mešku s Fakultete za varnostne vede, Univerza v Mariboru, smo ob dnevu slovenske policije 27. junija podelili bronasti znak za sodelovanje, visoko priznanje policije, namenjeno posameznikom in ustanovam, ki so s svojim delom pomembno prispevali k razvoju in krepitvi varnosti (na fotografiji).

Ob tej priložnosti je dejal, da je »zajadrti v sedemdeseto leto izhajanja revije velik podvig, ki priča o učenju, znanju, predanosti, vztrajnosti in tradiciji slovenske kriminološke in družbenonadzorstvene misli«. Zahvalil se je vsem urednikom, članom uredniških odborov, piscem in recenzentom, lektorjem, predvsem pa slovenski policiji, ki je vsa leta zagotavljala redno izhajanje revije. Odločitev izdajati eno številko revije na leto v angleškem jeziku, je po njegovi oceni pomembno prispevala k njeni vidnosti tudi v mednarodnem znanstvenem

in strokovnem okolju: »Z uvrstitvijo v Social Sciences Citation Index (za področje Criminology & Penology) in Scopus je revija v družini, kjer prevladujejo ameriške in angleške revije, izjeme so le ena francoska, ena nemška in naša revija. Pomemben izziv revije v zadnjem obdobju

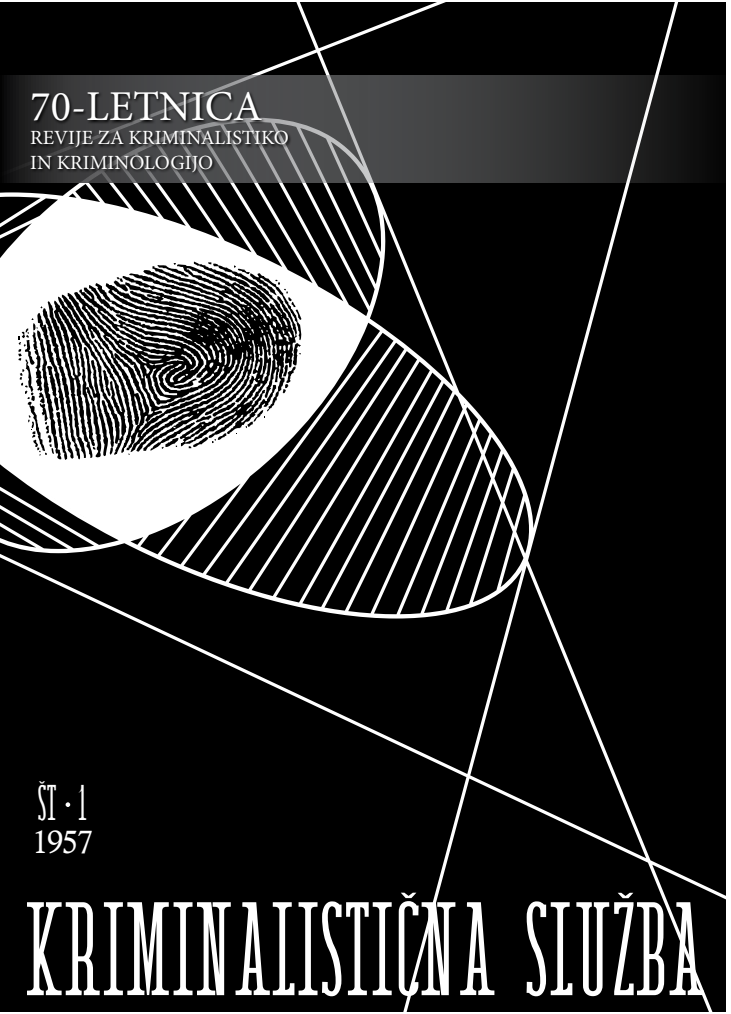
je objavlanje samostojnih prispevkov praktikov in skupnih prispevkov z raziskovalci. To se že dejavno odraža v sodelovanju med praktiki in Fakulteto za varnostne vede ter drugimi raziskovalnimi institucijami, in to ne le v prispevkih, ampak tudi skupnem raziskovalnem delu.«

Glavna urednica revije je ob dr. Mešku tudi generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar.

V nagovoru k jubilejni številki revije je zapisala, da je publikacija vse od svojih začetkov dalje krepila zanimanje za kriminalistiko in kriminologijo ter druge sorodne vede, kot so penologija, viktimologija in pravo, in jih približala ne le strokovni, temveč tudi laični javnosti:

»Še več, te vede je uspešno povezala tudi z drugimi naravoslovnimi in družboslovnimi znanostmi ter tako prakso preiskovanja kriminalitete povzdignila na raven večdisciplinarnosti. V vseh teh letih je bilo v reviji objavljeno nepregledno število znanstvenih in strokovnih člankov. Ti so poskrbeli za prenos znanja, ki bi brez objave ostalo skrito očem javnosti, sčasoma pa morda tudi za vedno izgubljeno. Zato je izjemno pomembno, da ima kriminalistična stroka svojo periodično revijo, v kateri se združujeta znanje praktikov, ki vsakodnevno skrbijo za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje čedalje naprednejših oblik kriminalitete, in znanje teoretikov, ki s poglobljenimi znanstvenimi članki pripomorejo k širjenju teoretičnih spoznanj in njihovem prenosu v prakso.«

Že kmalu po drugi svetovni vojni je vodstvo takratne milice začutilo potrebo po izmenjavi informacij o primerih kriminalitete, preiskovanju kaznivih dejanj in razumevanju kriminalitete ter prestopniškega vedenja. Zato so leta 1950 začeli izdajati glasilo Kriminalistična služba (na fotografiji), ki je bilo najprej samo interno, vse zapisano v njem pa strogo zaupno. Leta 1959 je glasilo preraslo v Revijo za kriminalistiko in kriminologijo in se s tem odprlo tudi zunanji strokovni javnosti.

VAROVANJE PREDSEDNIŠKEGA VRHA V OKVIRU POBUDE TRI MORJA

**Z ODLIKO OPRAVILI
NAJOBSEŽNEJŠE VAROVANJE
V ZADNJIH 15 LETIH**

VARNOST

Slovenska policija je z odliko opravila varovanje visokih gostov, ki so se udeležili predsedniškega vrha v okviru pobude Tri morja. Policisti smo poskrbeli za hiter prehod varovanih oseb na relacijah potovanja in za čim bolj nemoten promet preostalih udeležencev. Gre za najobsežnejše varovanje v preteklih 15 letih.

Pri dogodku, ki se ga je udeležilo 16 tujih delegacij, smo varovali deset predsednikov držav, predsednika Evropske komisije, šest ministrov, večje število tujih akreditiranih veleposlanikov, podpredsednika Evropske investicijske banke in podpredsednika Evropske banke za obnovo in razvoj.

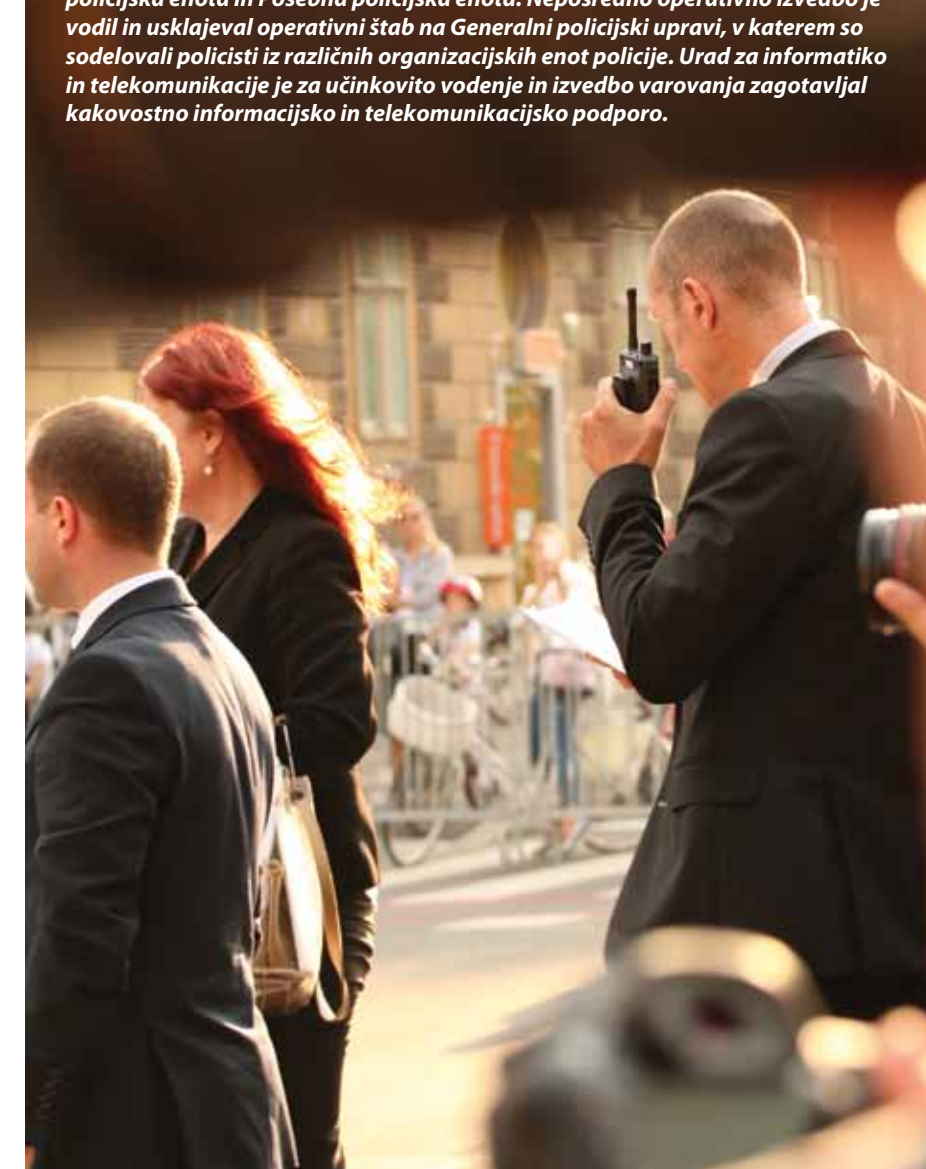

V policiji so se priprave na varovanje začele že januarja letos, saj je bilo treba vse varnostne ukrepe uskladiti tako na ravni Ministrstva za notranje zadeve kot na ravni drugih vladnih služb, ki so pri tem sodelovale. Potekalo je tudi intenzivno zbiranje operativnih informacij doma in v tujini, ki so bile pomembne za izdelavo ocene ogroženosti in za opredelitev ukrepov varovanja.

Osrednjo vlogo pri načrtovanju je imela Uprava za policijske specialnosti s Centrom za varovanje in zaščito, sodelovale pa so tudi Specialna enota, Letalska policijska enota in Posebna policijska enota. Neposredno operativno izvedbo je vodil in usklajeval operativni štab na Generalni policijski upravi, v katerem so sodelovali policisti iz različnih organizacijskih enot policije. Urad za informatiko in telekomunikacije je za učinkovito vodenje in izvedbo varovanja zagotavljal kakovostno informacijsko in telekomunikacijsko podporo.

Med pripravi se je hitro pokazalo, da bo morala biti v varovanje vključena celotna slovenska policija, zato smo načrtovali obsežno kadrovsko pomoč uniformiranih in neuniformiranih policistov z vseh policijskih uprav v Sloveniji in z Generalne policijske uprave. Za uspešno izvedbo te naloge so bili v policiji preklani vsi dopusti.

Varovanje je potekalo tekoče, nemoteno in brez kakršnih koli posebnosti. Zahvala gre tudi udeležencem v cestnem prometu, ki so pri srečevanju z varovanimi kolonami dobro sodelovali in upoštevali cestnoprometne predpise. Ne glede na cestne zapore, ki so bile v okolici predsedniške palače (na fotografijah) in na avtocestni relaciji Brnik–Ljubljana, ni bilo občutnih zastojev, kar je posledica kratkotrajnih mobilnih zapor ob prehodu varovanih oseb na relacijah potovanja. Prav tako je bil večkrat sproščen promet tovornih vozil, katerih največja dovoljena masa presega 7,5 tone, kar je še dodatno povečalo pretočnost prometa.

Varovanje je bilo opravljeno na najvišji možni ravni in je bilo zaradi obsega in števila varovanih oseb odlična generalka za predsedovanje Svetu EU leta 2021, ko nas čaka naslednji zahtevni projekt na področju varovanja varovanih oseb.

Besedilo: Drago Menegalijski, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

VAROVANJE MEDNARODNE KOLESARSKE DIRKE PO SLOVENIJI 2019

POLICISTI SMO PONOSNI, DA SMO LAHKO DEL TEGA SPEKTAKLA

Kolesarska dirka Po Sloveniji (angl. Tour of Slovenia) je ena izmed največjih in najodmevnejših športnih prireditev pri nas. Letošnja je bila že 26. po vrsti in policisti smo znova sodelovali pri zagotavljanju varnosti na njej. Za urejanje prometa in varovanje prireditve je skrbelo več sto izkušenih policistov, ki so se začeli temeljito pripravljati že pozimi. Tekma takšnega obsega je namreč velik varnostni izziv, ki smo ga do zdaj uspešno obvladali. Lahko zatrdim, da je policija že vse od začetkov tega tekmovanja pomemben in uspešen partner, ki je bistveno pripomogel k temu, da je kolesarska dirka danes to, kar je.

Kaj pa dirka Po Sloveniji sploh je? Za organizatorja iz leta v leto večji organizacijski zalogaj, za državo priložnost promocije turizma, še posebno kolesarskega, za policijo pa vsako leto večji izziv, kako zagotoviti varnost kolesarjev in udeležencev v cestnem prometu.

Dirko smo začeli dojemati tudi kot promocijo policije same. Tu lahko pokažemo širši javnosti, da delamo na zelo visoki profesionalni ravni in imamo vrhunske policiste motoriste, dobro opremo in veliko znanja.

Kako se lotiti priprav, izvajati naloge in izobraževati – za vse to ni nobenega priročnika, predpisa. To je rezultat našega skupnega dela in dolgoletnih izkušenj.

Dejstvo je, da kolesarstvo v zadnjih nekaj letih priteguje čedalje več pozornosti in je čedalje bolj priljubljeno. K temu so brez dvoma pripomogli dosežki slovenskih kolesarjev, ki so med boljšimi v svetovnem merilu. Svoje so prispevali tudi neposredni televizijski prenosi. Dirka Po Sloveniji postaja čedalje bolj priljubljena in ob ceste privabi tudi veliko gledalcev. V zadnjih dveh letih se je s televizijskim prenosom na enem največjih športnih programov Eurosport in tudi na nacionalni televiziji naredil zelo velik korak naprej. Da se je to

Letošnjo kolesarsko dirko je spremljalo 28 policistov motoristov s postaj prometnih policij, trije policisti Specializirane enote za nadzor prometa, policijski inšpektor z Uprave uniformirane policije na Generalni policijski upravi in policijski inšpektorji s policijskih uprav, ki so odgovorni za promet, pomagala so vodstva nekaterih policijskih postaj ter v večjih križiščih in na nevarnih odsekih več sto policistov, ki so urejali promet in skrbeli za varnost udeležencev in gledalcev.

zgodilo, so bila potrebna desetletja truda in garanja vseh, ki sodelujemo na dirki. Kako je k temu pripomogla policija?

Policisti smo se učili na lastnih napakah, nabirali izkušnje in pripombe, analizirali, zbirali pohvale, se trudili biti iznajdljivi in improvizirali. Po najboljših močeh smo se že v prvih letih sodelovanja na tekmah trudili urejati promet, da bi z razpoložljivim moštvom naredili mobilno zaporo, ustavili promet in izločili vozila. No, ni nam vedno uspelo oziroma je bilo sprejemljivo, da so vozila ostala na vozišču, medtem ko so kolesarji in spremljevalna vozila mimo njih drvela vsaj 60 kilometrov na uro. Bilo je zelo nevarno. Bilo je nekaj nesreč

VARNOST

AKTUALNO

Na petdnevni dirki Po Sloveniji 2019 so kolesarji od 19. do 23. junija prevozili 808 kilometrov. Trasa je potekala po večjem delu Slovenije, od Maribora, Celja in Rogaške Slatine prek Ljubljane, Idrije in Nove Gorice do Goriških brd, Štanjela, Trebnjega in Novega mesta.

policistov, kolesarjev ... Kar nekaj časa je trajalo, da smo začeli postopno povečevati moštvo policistov motoristov, ki spremljajo karavano, in policistov, ki na večjih križiščih urejajo promet. Ob tem smo spremenili še metodologijo dela.

Z leti smo dosegli, da je danes varnost kolesarjev na zelo visoki ravni kljub gostejšemu prometu znotraj in zunaj dirke in še večjim, skoraj že vratolomnim hitrostim kolesarjev. To nam priznavajo kolesarji, moštva, organizator in sodniki. To je za nas veliko priznanje.

Iz leta v leto se na dirki pojavljajo odmevnejša imena kolesarjev, čedalje več je odličnih moštev, posledično vse to na ceste privabi tudi veliko gledalcev. Za nas pa je to čedalje večji izziv.

Nekatere projekcije kažejo, da je gledanost lanske dirke po Eurosportu dosegla več kot 10 milijonov gledalcev, po podatkih organizatorjev pa jo je po različnih medijih spremljalo tudi več kot 30 milijonov sledilcev.

Policisti smo ponosni, da smo lahko del tega spektakla. Kot vodja pri spremljanju kolesarske dirke sem že deseto leto ponosen, da sem vsa ta leta delal z izjemnimi policisti in policijskimi inšpektorji s policijskih uprav. Zato se jim lahko zahvalim in jih pohvalim za delo, ki so ga opravili.

Besedilo: Matjaž Leskovar,
Sektor prometne policije UUP GPU
Foto: Tomi Gönc, PPP PU Ljubljana, in SPORTIDA

Policisti motoristi morajo biti za takšno delo posebej izkušeni in v dobri fizični kondiciji. Varnost na dirki je namreč eden ključnih dejavnikov, ki dvigujejo raven prireditve in hkrati pomenijo promocijo države in policije v svetu. Pri tem se lahko slovenski policisti primerjamo s tujimi kolegi, ki sodelujejo na največjih kolesarskih tekmah.

Zaradi množičnosti na takšni kolesarski dirki veljajo posebna pravila, varnost pa zagotavljamo s premičnimi zaporami.

Na dirki sodeluje veliko število spremljevalnih osebnih vozil, vozil nujne medicinske pomoči, vozil s sodniki in motoristov, ki skrbijo za red ter vozijo snemalce in fotografe. Posebna pravila, ki veljajo na dirki, se razlikujejo od cestnih pravil. Prav zaradi velike gneče vozil in različnih nalog, ki jih opravlja spremljevalno osebje, morajo ta pravila poznati vsi. Le tako lahko dirka poteka čim bolj varno.

PODELITEV MEDALJ ZA HRABROST IN POŽRTOVALNOST

MRZLIČNA BORBA ZA ŽIVLJENJE, REŠEVANJE IZ PLAMENOV, AKCIJSKI LOV NA ROPARJE IN VLOMILCE

Na Policijski akademiji v Tacnu, Ljubljana, smo 19. junija podelili medalje policije za hrabrost in požrtvovalnost. S slovesno podelitvijo teh priznanj se dvakrat letno zahvalimo posameznikom – policistom, drugim zaposlenim v policiji in drugim fizičnim osebam –, ki so v zadnjem letu na različne načine izkazali svojo požrtvovalnost ali posebno hrabrost.

Tokrat je medalje prejelo kar 40 požrtvovalnih in pogumnih prejemnikov. 28 aktivnih policistk in policistov ter 12 občanin in občanov se je v različnih nevarnih, nepredvidljivih in napetih situacijah izkazalo s svojimi dejanji ter pomagalo in reševalo dragocena človeška življenja. Nesebično so se vključili v reševanje tujih stisk, kljub dejstvu, da so se ob tem v mnogo primerih tudi sami izpostavili veliki nevarnosti, in ne glede na to, ali so izšolani policisti ali *navadni* posamezniki. Pravočasno so prepoznali okoliščine, ki so narekovale takojšnje ukrepanje, in se brez vsakršnega pamišljanja odzvali nanje.

»Vsi današnji nagrajenci ste se v preteklem letu znašli v situacijah, ko je štela vsaka minuta in je šlo za

sekunde. Mrzlična borba za življenje, zaustavljanje krvavitev in oskrba globokih ran, tekma s časom zaradi širjenja požara, akcijski lov na roparje in vlomilce ... Vse to so ključne besede, ki najbolje povzamejo te izjemne in stresne dogodke,« je udeležence ob podelitvi nagovorila generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar. Dodala je še: »Neposredno pomoč sočloveku ste postavili pred svoje lastne koristi. Na stran ste postavili vse svoje opravke in naloge za tisti dan, vse svoje skrbi. V ključnem trenutku ste na prvo mesto postavili nekoga drugega, in to brez kakršnega koli skritega namena. /.../ Izkazali ste svoj pogum, požrtvovalnost in plemenitost. Vse to so zelo abstraktni pojmi, ki pa obsegajo zelo

konkretna dejanja. Vi ste te velike besede udeležili.«

Sedem prejemnikov medalj za požrtvovalnost in hrabrost se je odločno pognalo za storilci kaznivih dejanj in jih tudi uspešno prijelo ter zadržalo na kraju. 14 prejemnikov se je izkazalo v nevarnih intervencijah zaradi požara, ko so junaško in požrtvovalno reševali stanovalce iz ognja ter pomagali pri njihovi evakuaciji in oskrbi.

Kar 19 policistov in občanov pa je brez vsakršnega oklevanja priskočilo na pomoč popolnim tujcem in jih rešilo z ustreznimi postopki oživljanja. V prenekaterem primeru je bila njihova pomoč tudi po ocenah zdravnikov tako hitra in strokovna, da so pacienti

Medalja za hrabrost

Prejemniki medalj za požrtvovalnost so: občani z območja PU Kranj Matic Novak, Robert Golc in D. P., občani z območja PU Ljubljana Žan Balen, David Gale, Marko Godec, Aljoša Gruškovnjak, Blaž Merhar, Boštjan Schönlieb in Andrej Štok, policista PMP Dobova Jelka Kozole in Simon Brečko, policist iz EVSP Murska Sobota Dejan Žabot, policist PP Litija Jože Lovše, policisti PP Ljubljana Bežigrad Matej Cimerman, Jurij Marušič in Tajda Šimac Turk, policista PP Ljubljana Center Mervad Agović in Edin Selimović, policisti PP Ljubljana Šiška Slavko Krušič, Janja Sušan, Matej Peternelj in Rosana Vidmar, policisti PP Ljubljana Moste Andraž Suhadolec, Denis Šemen, Gregor Škripec in Kristjan Majcen, policista PPP Ljubljana Uroš Jakomini in Petra Servatzy, policist OKC PU Ljubljana Matej Škulj, policist PP Logatec Bojan Narič ter policista PP Tržič Amir Kazič in Andraž Klemenc.

Medalje za hrabrost so prejeli: Žiga Ažman (policist PP Jesenice), Mitja Božnik (policist PP Maribor I), Andrej Bračič (policist PP Litija), Jožef Glavač in Mateja Štumpf (občana z območja PU Murska Sobota), Miroslav Vamberger (policist PP Jesenice) in Branko Zupanc (policist PMP Dobova).

pozneje povsem okrevali. »Brez vaše pomoči, zavzetosti in vztrajnosti vsi ti ljudje ne bi preživeli,« je mag. Tatjana Bobnar nagovorila prejemnike in dodala, »veste, tudi to je pogum. Videti človeka na meji med življenjem in smrtjo, kako izgublja zavest, kako mu preneha biti srce in ne diha več ... Resnični pogum je, da te groza tega doživetja ne paralizira, ampak se zbrano spopadeš z nevarnostjo in narediš vse, kar je v tvoji moči, da sočloveku rešiš življenje. Še sreča torej, da ste bili takrat tam vi, dragi prejemniki, ki ste to zmogli. Koliko nas je, ki bi tudi v realni situaciji ravnali tako, kot ste vi?«

Besedilo: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Marko Fric, PA GPU, in Andraž Šegš, SOJ SGDP GPU

PRIZNANJA ZA DOLGOLETNO DELO V POLICIJI

40 LET IN VEČ DELA V ISTI ORGANIZACIJI TUDI TO JE PRIPADNOST!

Pri pripravi letošnje slovesnosti ob dnevu policije smo ugotovili, da je med nami kar nekaj sodelavcev, ki so izpolnili 40 let dela v policiji. Temu smo posvetili večjo pozornost in ugotovili, da smo prvo takšno priznanje podelili leta 2008 in da je (bilo) do današnjega dne toliko časa v policiji zaposlenih kar 29 ljudi.

Od 1991 do 2004 je veljala Uredba o priznanjih organov za notranje zadeve, ki ni vsebovala priznanja za dolgoletno delo v policiji, leta 2004 pa je bil sprejet Pravilnik o priznanjih policije, ki je določil podelitev tovrstnih priznanj (za 10, 20, 30 in 40 let). Določeno je bilo, da priznanje prejme uslužbenec za dolgoletno neprekinjeno delo v policiji.

Naslednje leto je bil ta pravilnik spremenjen tako, da je bilo določeno, da zaposleni v policiji prejme priznanje za dolgoletno delo v policiji tudi, če v njej ni bil neprekinjeno zaposlen ves čas (črtan je bil izraz neprekinjeno).

Leta 2014 je bil pravilnik znova spremenjen. Določeno je bilo, da priznanje policije za dolgoletno delo sestavlja samo listina o podelitvi priznanja, kar pomeni, da je bila za tovrstno priznanje ukinjena podelitev kovinskega dela priznanja in nadomestnega znaka (za uniformo).

Takoj moramo pojasniti, da ta podatek spremljamo uslužbenci, saj ga računalnik ne pokaže sam od sebe, še več – podatek se računalniško prikaže le za zaposlene, ne pa tudi za upokojene sodelavce, kar pomeni, da ga ne moremo preveriti za nazaj. Vmes se je zakonodaja spremenila in nekaj časa je veljalo, da mora biti oseba za priznato dolgoletno delo neprekinjeno pri enem delodajalcu, nato pa je ta pogoj prenehal veljati. Nadalje se je zgodila tudi reorganizacija policije – z začetkom leta 2010 so nekatere službe (kadrovska,

logistična in finančna) prešle neposredno pod okrilje notranjega ministrstva, pri čemer je mnogo zaposlenim delodajalec postalo ministrstvo, in ne več policija, čeprav so še naprej opravljali isto delo za istega delodajalca. Te osebe – četudi so prvotno delale v policiji in ostale na istem delovnem mestu – niso zajete v seznamu prejemnikov tega priznanja. Povedati želimo, da zaradi vseh sprememb tukaj navedeni podatki o letnici prve podelitve in številu prejemnikov tovrstnega priznanja niso nujno točni.

V policiji so 40 let in več opravljali delo štirje moški in 25 žensk:

- šest oseb z Generalne policijske uprave (po ena oseba iz Službe generalnega direktorja policije in Uprave za policijske specialnosti ter po dve osebi iz Uprave kriminalistične policije in Urada za informatiko in telekomunikacije) in
- 23 oseb s policijskih uprav (dve osebi s PU Celje, dve s PU Koper, štiri s PU Kranj, pet s PU Ljubljana, osem s PU Maribor, po ena s PU Murska Sobota in PU Nova Gorica, medtem ko na PU Novo mesto takšne osebe (še) ni).

To je nekaj izjemnega in bo z leti postajalo čedalje redkejšo, saj ob intenzivni promociji zaposlovanja v policiji ugotavljamo, da se mladi že precej časa pozneje redno zaposlujejo kot nekoč in da pri novih generacijah pogosto ni več mogoče biti od prvega dne do upokojitve zaposlen pri eni družbi/organizaciji, hkrati pa to tudi ni njihova želja.

Odločili smo se pripraviti članek za revijo Varnost. Poskusili smo vzpostaviti stik z vsemi 29, ki so do danes izpolnili 40 let dela v policiji, in kar nekaj se jih je odzvalo.

Pogosto zamenjujemo jubilejno nagrado in priznanje policije za dolgoletno delo.

Z jubilejno nagrado je zaposleni nagrajen za dolgoletno lojalnost delodajalcu. Pogoji glede izplačila so urejeni v posameznih kolektivnih pogodbah, aktih delodajalca ali pogodbi o zaposlitvi. To nagrado za javne uslužbenke določa Zakon o uravnoteženju javnih financ, in sicer zaposlenemu pripada jubilejna nagrada za 10, 20 in 30 let delovne dobe (za 40 let delovne dobe se prizna od uveljavitve aneksa h Kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji februarja 2019), pri čemer se kot delovna doba upošteva delovna doba, ki jo je zaposleni izpolnil pri delodajalcih v javnem sektorju – javni sektor namreč deluje kot en delodajalec.

Povsem ločeno pa se podeljujejo priznanja policije za dolgoletno delo v tej organizaciji.

Nagrada in priznanje vsebinsko ne sovpadata, prav tako pa ni nujno, da sovpadata časovno.

Nekateri od njih so že upokojeni, nekateri pa so še vedno delovno aktivni. Zaposili smo jih za nekaj besed o tem, kaj jim pomenijo štiri desetletja, ki so jih preživel pri enem delodajalcu. Povprašali smo jih, kakšno delo so opravljali, kako so doživljali to obdobje in kaj jim je najbolj ostalo v spominu. Zanimalo nas je tudi, ali bi se še enkrat odločili za policijo, če bi imeli možnost zavrteti čas nazaj.

Njihove odgovore smo poskušali zajeti v celoti. Žal smo zaradi omejitve prostora morali marsikaterega nekoliko skrajšati, a ključno sporočilo, ki izhaja iz njihovih pripovedi v nadaljevanju, je pri vseh enako: delo v policiji jih je zaznamovalo, na srečo bolj v dobrem kot slabem smislu, in kljub temu da pogrešajo dobre stare čase, bi se jih večina v naši organizaciji zaposlila še enkrat.

Alojz Mihelčič (upokojen, nazadnje zaposlen v Službi generalnega direktorja policije na Generalni policijski upravi):

»Nikoli ne bom pozabil svojega prvega delovnega dne. S pokojnim sodelavcem Mitjem Brajnikom sva se leta 1972 javila za delo na takratni Postaji milice v Radovljici. V kadetnici sva bila sošolca in sva imela po končani šoli, ki sva jo opravila z odliko, pravico izbirati policijsko postajo, na kateri bi delala. Bila sva polna pričakovanj in adrenalina, vendar se je ta občutek vsaj pri meni kmalu začel razblinjati zaradi realnosti, ki je sledila. V tistem obdobju sem bil namreč naivno prepričan, da si bom kariero vse do upokojitve gradil prav na tej postaji milice.

Bila sva polna pričakovanj in adrenalina, vendar se je ta občutek vsaj pri meni kmalu začel razblinjati zaradi realnosti, ki je sledila. V tistem obdobju sem bil namreč naivno prepričan, da si bom kariero vse do upokojitve gradil prav na tej postaji milice.

V policiji sem aktivno delal polnih 40 let. Pogoje za upokojeve sem izpolnil leta 2003, vendar sem ostal v službi vse do leta 2012. Kljub temu da me stalne premestitve – teh je bilo, vključno z napotitvijo na študij, kar nekaj – niso posebno navduševale, sem jih sprejemal pozitivno.

Bil sem miličnik, miličnik stražar, miličnik kontrolor, pomočnik komandirja, namestnik komandirja in komandir dveh postaj. Leta 1990 sem postal inšpektor milice na takratni Upravi za notranje zadeve Kranj, moje delo pa je zajemalo področje prometne varnosti. Konec leta 1996 sem bil na lastno željo razporejen na delo v Sektor za splošne policijske naloge na kranjsko upravo za notranje zadeve, kjer sem delal do leta 2000,

nato pa sem se zaposlil v novoustanovljenem Sektorju za nadzor v Službi generalnega direktorja policije na Generalni policijski upravi kot višji inšpektor – svetovalec vlade. Tam je moje delo zajemalo področje dela uniformirane policije. Leta 2004 sem bil imenovan za vodjo tega sektorja in to delo sem opravljal vse do upokojitve leta 2012. V svoji policijski karieri sem spoznal in opravljal večino področij dela uniformirane policije, nikoli pa se nisem, razen redkih izjem, ukvarjal z odkrivanjem in preiskovanjem kriminalitete.

Delo miličnika me je začelo zanimati že kot otroka, ko sem ob glavnih prometnicah v Kranju opazoval in spoznaval predvsem prometnike motoriste. V meni je vseskozi potihoma tlela želja, da bi tudi sam postal eden izmed njih. Ta želja je postajala čedalje močnejša in ob koncu osemletke sploh nisem imel druge možnosti kot postati miličnik, čeprav me je takratna ravnateljica osnovne šole vseskozi spodbujala, naj se vpišem na srednjo elektrotehniško šolo. Nisem se pustil zmešati in sem pristal v miličniških vodah.

Še vedno se spomnim, kako smo bili ponosni kot miličniki kadeti in pozneje miličniki.

Nisem vedel, da bom vso poklicno pot prehodil v policiji, res pa je, da nikoli nisem pomislil, da bi zapustil policijske vrste. Razen enkrat, kmalu po osamosvojitveni vojni, ko sem kratko obdobje v službi doživljal neke vrste osebne krivice. Po krajšem razmisleku sem spremenil delovno okolje in tega ne bom nikdar obžaloval.

To obdobje bi opisal kot najlepše v svoji poklicni karieri. Spoznal sem izvrstne sodelavce in prijatelje ter se naučil veliko stvari, o katerih prej nisem veliko razmišljal. Posebno pozitivno se mi je vtisnil v spomin čas, ki se veže na delo in druženje ožjih sodelavcev in drugih kolegov, s katerimi smo imeli korektne, prijateljske in profesionalne odnose.»

Apolonija Orehar Jeglič (zaposlena na Policijski postaji Kranj na Policijski upravi Kranj):

»Gre za zares dolgo obdobje, vendar bi ga z veseljem ponovila. Že ves čas delam na Policijski postaji Kranj. Zamenjala sem dve delovni mesti – najprej sem bila tehnična risarka, nato pa poslovna sekretarka, kar sem še danes.

Ko si mlad, še ne veš, kaj vse te čaka v življenju, in tako je tudi

z odločitvami. In ne, nisem si predstavljala, da bom toliko časa zvesta enemu delodajalcu. Prej in vmes je bilo več ponudb za drugo delo, ampak plača ni vse.

Kakšen evro manj nadomestijo dobri odnosi, ki so ob 11 komandirjih in več generacijah kolektivov glavni razlog, da sem ostala tako dolgo.

Zadeve se z leti niso preveč spreminjale. Namesto pisalnega stroja so računalniki in še več birokracije za isto delo. A to je delo, ki me še vedno veseli, zato bi se ponovno odločila zanj.

Od leta 1978 se je nabralo toliko misli in doživetij, da težko izberem samo eno, ta trenutek pa me zelo veseli predvsem dve dejstvi. Eno je, da s komandirjem, čeprav sva zadnjih deset let vsak dan skupaj tretjino dneva, nimava družinskih preprirov, drugo razveseljivo dejstvo pa je, da se enako dobro kot s starejšimi delavci razumem tudi z mlajšimi.»

Vesna Lazić (zaposlena na Upravi kriminalistične policije na Generalni policijski upravi):

»V moji mladosti so bila za dekleta aktualna delovna mesta frizerka, trgovka in natakarica, vendar me to ni mikalo. Leta 1978 sem končala administrativno šolo, poslala tri do štiri prošnje in bila povsod sprejeta. Odločila sem se za policijo, ker je bil moj oče miličnik. Pozneje je tudi moj brat postal policist.

Bila sem v strojepisnici na Štefanovi ulici (na sedežu policije v Ljubljani, op. a.), kjer je zdaj glavna pisarna. Tam je bilo skupno 12 uslužbenk, tipkale pa smo, kot da imamo normo. Neko leto sem nadomeščala sodelavko, ki je šla na porodniško, nato pa sem na tistem delovnem mestu, tj. v takratni Upravi za analitiko, ostala kot tajnica. Po letu 1991 sem prišla v Sektor za splošno kriminaliteto na Upravi kriminalistične policije znotraj Generalne policijske uprave, ravno tako za tajnico. Leta 2008 sem odšla v Sektor za mednarodno policijsko sodelovanje na Upravi kriminalistične policije znotraj Generalne policijske uprave, kjer sem še danes administratorka.

Od vsega začetka, ko sem se zaposlila v policiji oziroma takratni milici, sem vedela, da je to prava izbira, in nisem razmišljala o drugem delodajalcu ali delu. Skozi leta so bile manjše krize in za tisočinko sekunde sem zaradi obilice in zahtevnosti dela pomislila, da imam vsega dovolj in grem, vendar tega nisem uresničila. Zdi se mi, da se vsak kdaj sreča s tem, vendar namere ne uresniči. 40 let dela sem izpolnila lani, ampak sem še tukaj in z enako vnemo opravljam svoje delo. Priznam pa, da leta naredijo svoje in da čisto po tihem že razmišljam o upokojitvi.

Če povzamem ta štiri desetletja: to so bila res lepa leta in hitro so minila. Za nič mi ni žal. Res ne.

To obdobje je bilo zanimivo. Veliko sem se naučila, vsak dan nekaj novega. Okoli mene je bilo vedno veliko ljudi in tako sem spoznavala nove in nove obraze. Posebno lep

spomin imam na čas, ko sem še delala v strojepisnici in so obstajala tudi tekmovanja v hitrostnem strojepisju. Ta so bila za dan mladosti (25. maja, op. a.). To je bilo mešano tekmovanje pripadnikov obeh spolov in iz vseh služb. Iz celotne takratne Jugoslavije nas je bilo 500. Mene in še nekaj sodelavk je na ta tekmovanja poslala milica, konkretno Neda Ban, moja takratna šefinja. Dobila sem tudi priznanje, in sicer dvakrat tretje mesto za hitrostno pisanje. To je bilo obakrat v Ljubljani, drugih tekmovanj pa se ne spomnim več.

Potem je strojepisje šlo v pozabo in so mehanske stroje nadomestili najprej električni, zatem pa računalniki, in če sem kaj pogrešala, je to bilo več usposabljanj. Sicer pa je bilo takrat vse drugače: državna uprava je bila posebno cenjena in imel si več možnosti za zaposlitev. Še vedno jo vidim tako, in če bi bila še enkrat mlada, bi z današnjo pametjo naredila enako: spet bi se zaposlila v policiji.

Omeniti pa moram, da je pri nas že nekaj časa samo delo, delo in delo. Premalo je komunikacije in druženja, ki sta tako zelo pomembna. Absolutno premalo časa si vzamemo zase oziroma drug za drugega. Pa pri tem ne mislim na neskončno dolge klepete, ampak na kakšen trenutek več, ko se srečamo osebno ali slišimo po telefonu.«

Slavko Jere (upokojen, nazadnje zaposlen na Upravi za policijske specialnosti na Generalni policijski upravi):

»Vedno sem bil znan po empatiji do bližnjih in to me je samo od sebe pripeljalo do odločitve, da sem po odsluženem vojaškem roku pristopil k milici. Vedno sem namreč želel pomagati bližnjim. V milici in potem v policiji sem več kot 40 let opravljal različna policijska dela in naloge. V tem obdobju sem zamenjal kar nekaj delovnih kolektivov, od Policijske postaje Ljubljana Bežigrad do takratne Stalne službe, in na koncu odšel v pokoj iz Operativno-komunikacijskega centra na Upravi za policijske specialnosti znotraj Generalne policijske uprave. Ukvarjal sem se z vsemi policijskimi nalogami. Kot vsak policist začetnik sem začel s cestnoprometnimi prekrški in se nato ukvarjal z javnim redom in mirom, hitro pa so sledile obravnave kaznivih dejanj in druge naloge.

Službovanje v policiji bi lahko primerjal s sladkokislo omako: bila so obdobja, ko nisem vedel, kje se me drži glava, in sem dvomil o tem, da bom prišel domov živ in zdrav. Bila pa so tudi obdobja velikega tovarništva, pomoči med sodelavci in občutkov, da bi za sodelavca dal tudi lastno življenje. Odkrito povedano, v reviji Varnost je premalo prostora, da bi lahko izlil vse svoje spomine. Naj opišem le dva ali tri.

V obdobju dela v takratni Stalni službi sem bil v intervencijski skupini, v kateri smo se redno srečevali s kršitelji javnega reda in miru. Takrat so nas zaradi naših usnjenih površnikov imenovali *leder fantje*. Izvajal sem tudi notranje in mednarodne privedbe storilcev kaznivih dejanj (tiralice) in o tem bi lahko napisal knjigo. V spominu mi je ostal zlasti dogodek v osemdesetih letih, in sicer privedba *morilca iz taksija* v Banjaluko, Bosna in Hercegovina. Ko so tamkajšnji taksisti izvedeli, da bo privedba potekala po železnici, se je na železniški postaji zbrala nepregledna množica taksistov, ker so želeli izvesti linč osumljenca. Zadevo sva skupaj s sodelavcem odlično izpeljala, tako da smo osumljenca varno dostavili v prostore za pridržanje v Banjaluki.

Vrsto let sem delal tudi kot vodja komandne mize na številki 92 (številka policije za nujne klice, ki se je leta 1997 spremenila v številko 113, op. a.). Kot zanimivost lahko povem, da sem na tej telefonski številki od trenutka, ko je slovenska skupščina razglasila samostojnost, celo noč sprejemal predvsem čestitke za pogumen korak Slovenije.

Najbolj pa se spominjam nemirov v zaporu na Dobu. Moja interventna skupina je bila poslana v pomoč pravosodnim policistom. Nemiri so nastali zaradi banalnega razloga – uprava zapora je zapornikom prepovedala ogled tekme po televiziji. Zato je Dob zagorel, kot se reče. Naša intervencija je trajala dva dni brez počitka.

Potrdim lahko, da je biti policist velika odgovornost in hkrati tudi veliko veselje, saj ni lepšega kot občanova zahvala.

Nikoli nisem obžaloval tega koraka in še danes bi se odločil za ta poklic. Če bi bilo mogoče, bi se reaktiviral v pomožno policijo. Žal se ne morem zaradi let oziroma starostne omejitve.«

Vukoslava Bojanič (zaposlena na Policijski postaji Koper na Policijski upravi Koper):

»Moji prvi dnevi v službi so bili zelo prijetni. Bila sem v krogu prijaznih ljudi. V odseku operativno-komunikacijskega centra (na takratni Upravi javne varnosti Koper, op. a.), na takratnem teleprinterju, sem se septembra 1978 zaposlila kot administratorka. Kar nekaj časa sem delala tam, nato pa sem šla v administracijsko pisarno. Bile smo tri delavke in delale smo za takratno celotno kriminalistično službo. Po nekaj mesecih sem šla v skupino za informatiko in tu sem se zelo hitro naučila dela z računalnikom.

Tam je bilo zelo lepo, ampak je hitro minilo. Neka druga delavka je hotela moje delovno mesto, zato sem bila premeščena na Oddelek za kriminalistično tehniko in sem nato tam opravljala administrativna dela. Bila sem kot njihova družinska članica. Zelo lepo smo se imeli.

Dela v policiji sem si želela, in če bi še enkrat bila mlada in bi iskala delo, bi ponovno prišla v to službo.

Po nekaj letih smo bile administratorke ponovno združene v eno pisarno in v kratkem času razporejene po skupinah v kriminalistični službi. Za več skupin sem opravljala administrativna dela in pomagala pri takratni

obdelavi – sodelavkam sem pomagala popisovati kazenske ovadbe, nadomeščala sem tajnice v kriminalistični službi in na Oddelku za skupne službe, včasih tudi tajnico direktorja. Po nekaj letih sem bila premeščena na Policijsko postajo Koper. Tu sem že od leta 1998.

Lepo se je spominjati let, ki so minila v tej službi. Včasih je bilo tudi hudo, a nikoli nisem imela želje po drugi službi. Ves čas smo bili kot ena družina.«

Dušica Puš (zaposlena v Sektorju kriminalistične policije na Policijski upravi Ljubljana):

»V policijo sem prišla leta 1975 kot štipendistka srednje upravno-administrativne šole. Počitniško delo sem opravljala v strojepisnici in pozneje v tajništvu inšpektorata takratne Uprave javne varnosti Ljubljana.

Vsa leta redne zaposlitve

delam v administraciji službe kriminalistične policije. Sprva sem opravljala delo obdelovalke na različnih oddelkih in v različnih skupinah kriminalistične službe. 19 let sem bila tajnica Oddelka za gospodarsko kriminaliteto, triindvajseto leto pa sem že tajnica Oddelka za organizirano kriminaliteto Sektorja kriminalistične policije na Policijski upravi Ljubljana.

Delo v policiji je zaznamovalo moje življenje, kljub temu da delam v administraciji.

Nikoli nisem razmišljala o tem, da bi odšla iz policije, kljub temu da osebni dohodek ni bil primerljiv s tistim izven policije in da so se z leti spreminjali tudi pogoji – žal ne vedno na bolje.

Menim, da sem z dolgoletnim delom in pripadnostjo dodala svoj prispevek policiji in bi se za to pot verjetno ponovno odločila. V svojem delovnem okolju se še vedno počutim zelo dobro in svoje delo opravljam še naprej, kljub temu da sem pogoje za upokojitve izpolnila že lani.«

Mira Kočič (upokojena, nazadnje zaposlena v Sektorju uniformirane policije na Policijski upravi Maribor):

»Delo sem večinoma opravljala v administraciji kot administrativno-tehnična delavka. Začela sem na takratni Upravi javne varnosti Murska Sobota, v Oddelku skupnih služb, kjer sem velikokrat zamenjala tajnico načelnika uprave ter pisala zapisnike na kolegijih uprave in konferencah komandirjev, saj sem dobro obvladala stenografijo. Po preselitvi v Maribor sem delo nadaljevala na UJV Maribor, najprej v računovodstvu, nato pa sem bila vodja pisarne v Sektorju za mejne zadeve in tujce. Malo pred letom 1980 je prišlo v policijo do reorganizacije delovnih mest in se je ta sektor priključil takratni Službi milice. Pozneje je bil imenovan Inšpektorat milice – danes je to Sektor uniformirane policije. Tu sem bila vodja pisarne vse do upokojitve.

Takoj po koncu administrativne šole so me vabili različni delodajalci, a moja želja je bila policija. Iskreno povedano, niti v sanjah nisem pomislila, da bom tukaj ostala do upokojitve. Nikoli se ne ve, kaj se ti v življenju lahko zgodi. Trudila sem se, da sem delo opravljala vestno in pošteno, in rezultati niso izostali. Zdaj sem ponosna, da sem v policiji dočkala upokojitve. Delo v policiji sem začela oktobra 1970 in ga končala decembra 2010. V policiji sem bila 40 let, dva meseca in 22 dni.

Še enkrat moram poudariti, da je 40 let dela pri istem delodajalcu, v mojem primeru v policiji, res častljiva doba. Meni je to uspelo in si štejem v čast.

Moje delo v policiji je bilo razgibano in razburljivo, velikokrat pa tudi stresno in prijetno. Prijetno zato, ker sem z veseljem hodila v službo, saj je takratni kolektiv deloval homogeno in razumevajoče. Nikoli se nisem zbudila in si rekla, joj, že spet ta služba. Nekateri moji sodelavci so

želeli zapustiti delo v policiji in velikokrat sem jih vprašala, ali mislijo, da se drugje cedita med in mleko. Niti enkrat nismo bili brez plače, delavci smo bili zaščiteni itd., za tistih par dinarjev, ki bi jih drugje dobila več, pa ni bilo vredno tvegati.

Če bi se morala še enkrat odločiti, ali bi se zaposlila v policiji, bi rekla da, vendar bi želela delati pod takšnimi pogoji, kot so bili takrat, pri čemer mislim na večje tovarništvo, kot je zdaj. Veliko lepih trenutkov se mi je vtisnilo v spomin, ampak zdaj ne morem vsega naštet. Mogoče lahko omenim le, kako se je včasih izplačevalo plače. Plačilo smo dobili v gotovini. V računovodstvu smo se takrat zaprli v pisarno in za vsakega delavca dali denar v kuverto. Omeniti moram tudi, da sem bila tri mesece odsotna z dela, ker me je policija poslala na usposabljanja za parado zmage, ki je bila 9. maja v Beogradu, Srbija. Sodelovala sem s še 11 dekleti v podešalonu Slovenije. Lepo mi je bilo delati v policiji.

Vsem zaposlenim v policiji polagam na srce, naj gojijo medsebojno spoštovanje in prijateljstvo ter v stiski pomagajo vsem, ki so te pomoči potrebni. Kajti le to v življenju šteje. Ko greste v pokoj, se vas bodo najbolj spominjali po teh dejanjih.«

Olga Dvoršak (upokojena, nazadnje zaposlena v Službi za operativno podporo na Policijski upravi Maribor):

»Kot pripravnica sem v policiji začela delati leta 1976. Delala sem na Oddelku za plače in obračune ur, nato sem pomagala pri kreditih, zatem pa sem dobila stalno delovno mesto kot materialna knjigovodkinja. Zadolževala sem tudi plačilne naloge za vse policijske postaje. Ves čas moje kariere se je že čutilo krčenje kadra, tako da to ni novodobna težava. Tri delavke so odšle, prišla pa je mogoče ena nova in delo se je porazdelilo med čedalje manjši kolektiv. V času bolniških odsotnosti in dopustov sem tudi veliko nadomeščala, za vse so me uporabili in nikoli mi ni bilo nič težko. Nikoli nisem rekla, da ne morem, ne znam ali ne bom. In včasih je bilo težje, kot je danes.

Niti v sanjah si nisem mislila, da bom delala v policiji, izkazalo pa se je, da je to bil moj edini delodajalec. Sanjarila sem, da bom v službi v medicini, na socialnem področju in bom tako pomagala ljudem. Oče je bil policist in si je želel, da bi bil policist tudi moj brat, a ta o tem ni hotel niti slišati. Po naključju je nanese, da je bil oče kar nekaj časa bolniško odsoten. Sodelavci so ga prišli obiskat in so mi rekli, da bi lahko prišla k njim, ker potrebujejo delavce, jaz pa imam peto stopnjo izobrazbe. Razmišljala sem, vendar si tega res nisem najbolj želela. Nato pa sem opazila, da so vse sošolke imele štipendijo, jaz pa ne, in da sem bila odvisna od staršev. Tako sem se odločila in potem sem v tretjem in četrtem letniku dobila štipendijo MNZ.

Vmes sem zares enkrat pomislila, da bi šla drugam. V policiji sem bila zaposlena 11 let, ko sem videla oglas za zaposlitev kot vodja nabave in prodaje v tovarni akumulatorjev. Na srečo ali nesrečo sem imela v podjetju prijatelja, ki je bil tam zaposlen kot komercialni direktor in mi je svetoval, naj ne grem, ker da gre za večinoma terensko delo, ki je primernejše za ljudi, ki nimajo družine, moj mož je pa že tako delal na terenu. Na koncu je delovno mesto zasedla samska ženska, jaz pa sem ostala v policiji.

V vseh teh letih se mi je v spomin najbolj vtisnilo obdobje, ko še ni bilo računalnikov. Imeli smo neki stroj, ki je mlél, mlél in mlél, da je zmnožil in delil. Ko smo dobili terminal, na katerem nas je delalo pet, smo delali dopoldne in popoldne, zvečer pa sem bila v službi tako dolgo, da sem domov hodila z zadnjim avtobusom. Potem smo nenadoma prešli iz ročnega

Mi nismo bili sodelavci – bili smo pravi prijatelji.

sva preživeli skupaj, raziskovali in se učili. Vedno je bilo kaj novega in vedno se je kaj dogajalo.

Plače, na primer, smo obračunavali tako, da smo kartice zlagali strogo po abecedi in potem z njimi v velikih zabojih hiteli v Ljubljano. Tam smo delali kontrolo, vnose pa so opravile sodelavke v prestolnici. To je za današnji čas nepredstavljivo. Spominjam se tudi, da so se plačilni nalogi zelo spreminjali. Ko je šla sodelavka Zdenka v pokoj in sem plačilne naloge zadolževala jaz, smo zaradi njihove menjave stare vozili v Ljubljano. Za

ves kombi jih je bilo! Ko je prevzemnik v Ljubljani to videl, je vprašal, ali smo v Mariboru povsem zmešani. Nazaj smo namreč pripeljali več plačilnih nalogov kot vsa Slovenija skupaj! V policiji sem bila še 25 dni po dopolnjenih 40 letih in bi delala še naprej, če me bolezen ne bi prisilila k upokojitvi. Sodelavke so na moje delovno mesto dobile odlično delavko in velikokrat jih grem obiskat. V zadnjem obdobju sem pogrešala solidarnost, človeški in prijateljski odnos ter pripadnost. Postopoma pa so začeli prihajati novi ljudje, nekateri s prav nečloveškim odnosom, in so spremenili vzdušje.

Jaz sem bila z dušo pri policiji, zato vam polagam na srce: odnosi, pripadnost – to manjka mladim policistom in policistkam. Ne znajo sesti skupaj in drug drugega vprašati, ali lahko pomagajo. Ne znajo stopiti skupaj. Za pijačo po službi nikoli ni časa in to ni prav. Isto polagam na srce policijskim vodjem. Na prvem mestu bodite ljudje. Vodja vsekakor mora biti strog, ampak človeški. To sem na koncu pogrešala.«

Dušana Geč (zaposlena na Policijski postaji Ruše na Policijski upravi Maribor):

»40 let ali več delati pri enem delodajalcu je resnično častitljiva doba. Sama sem v policiji zaposlena že skoraj 43 let, manjka še en mesec. Ves ta čas sem se ukvarjala z delom v administraciji. Najprej kot strojepiska, nato pa kot vodja pisarne oziroma zdaj kot poslovna sekretarka V.

Nikoli nisem razmišljala o tem, da bom v policiji ostala toliko časa. To je bila moja prva zaposlitev in dobila sem jo po naključju, saj sem bila ob koncu dvoletne administrativne šole še brez zagotovljene službe. Takrat je prišel v razred predstavnik takratne Uprave javne varnosti Maribor in nas seznanil s prostim delovnim mestom v njihovi strojepisnici. Pripravljena sem bila sprejeti zaposlitev in sem bila tudi izbrana. Tako sem takoj po končani šoli leta 1976 začela delati kot strojepiska. Nadaljevala sem šolanje in nato delo v policiji opravljala kot vodja pisarne v več enotah Policijske uprave Maribor. Res je, da sem vmes pomislila na drugo službo – imela sem jo že

Bili so zelo lepi trenutki, pa tudi malo manj lepi, vendar se v glavnem spominjam le lepih. Mislim, da je to tudi prav.

trenutke v tako dolgi dobi, predvsem pa moram povedati, da imam občutek, da je bilo administrativno delo v preteklosti precej bolj cenjeno kot danes. Pri tem ne mislim neposrednih vodij na policijskih postajah, ki še kako dobro vedo, kaj pomeni urejena administracija, ampak pristojne na višjih položajih, ki določajo plačne razrede. Sama sem v okviru sindikata kar aktivno opozarjala na anomalije in nekaj malega se je na tem področju tudi uredilo.

Na vprašanje, ali bi se še enkrat odločila za delo v policiji, naj povem, da bi se verjetno res, saj še danes čutim pripadnost tej službi. To v zadnjih letih pri mlajših delavcih pogrešam – te pripadnosti namreč ni več čutiti.

Ob koncu bi dodala še, da želim, da bi bilo delavcev s takšnim jubilejem čim več in da bi vsi odhajali v pokoj z lepimi spomini in občutki. To pa je seveda precej odvisno tudi od delodajalca.«

Ondina Viler (zaposlena v vodstvu Policijske uprave Koper):

»Moja delovna pot se je začela sredi leta 1978 na takratni Upravi javne varnosti Koper na Postaji prometne milice. Delala sem kot administrativna referentka. Od leta 1981 sem opravljala enake naloge na Postaji pomorske milice Koper, od leta 1983 pa na takratnem Inšpektoratu milice v Sektorju za mejne zadeve in tujce in pozneje na Inšpektoratu policije. Od septembra 1998 pa vse do danes opravljam dela in naloge tajnice oziroma poslovne sekretarke v načelstvu oziroma vodstvu Policijske uprave Koper.

Na začetku seveda nisem vedela, da bom v policiji ostala 40 let, a ker sem se v službi počutila kot doma, nikoli nisem pomislila, da bi šla kam drugam. Ni manjkalo tovarštva, medsebojnega zaupanja in spoštovanja, da ne govorimo o medsebojni pomoči pri delu.

Res smo bili kot prava družina. Vse je bilo samoumevno. Preprosto si vedel, kam spadaš.

Čutil si, da si policiji v pomoč. Tudi pomen milice/policije je bil drugačen – bila je spoštovana in radi s(m)o jo imeli. Ne bom pozabila svojega prvega delovnega dne. Takratni komandir postaje prometne milice me je prišel iskat na upravo in me je peljal na moje prvo delovno mesto. Ko sva šla v stavbo prometne milice, mi je rekel: »Ondina, ko stopiš čez to zelenico v službo, veš vse, ko ob 15. uri greš čez to zelenico domov, ne veš več nič.« Tega se držim še danes.

Kot mlado, nadobudno delavko so me mlajši in predvsem starejši sodelavci dobro sprejeli. Delali smo v različnih situacijah, v katerih je bila ključna dobra medsebojna komunikacija. Vedno smo si poskušali pomagati in najti rešitev. Po dolgih letih še vedno negujem stike z nekaterimi nekdanjimi upokojenimi sodelavci, saj sem se veliko naučila od njih. Na vprašanje, ali bi v vseh teh letih kaj spremenila, naj odgovorim le, da smo si ljudje različni in da nas prav ta različnost dopolnjuje.

Vsem želim, da bi čutili enako pripadnost policiji, kot sem jo pred leti čutila sama, in da bi bili ponosni, da delate v policiji, tako kot sem bila jaz.«

Marija Ribaž (upokojena, nazadnje zaposlena v Službi za operativno podporo na Policijski upravi Murska Sobota):

»Po končani srednji šoli leta 1978 sem se kot pripravnica zaposlila na takratni Upravi javne varnosti Murska Sobota. Po opravljenem strokovnem izpitu sem bila razporejena na različna delovna mesta v takratnih Skupnih

službah. Skoraj deset let sem opravljala delo materialne knjigovodkinje, nekaj časa pa tudi naloge oskrbnice – ekonomke. Po končanem študiju sem prevzela vodenje Oddelka za materialno-tehnične zadeve (OMTZ) in to delo sem opravljala do upokojitve februarja 2019.

Delo in naloge na tem oddelku so zelo različni, od nabav in izvajanja javnih naročil male vrednosti do sodelovanja pri javnih razpisih, vzdrževanja in čiščenja opreme in objektov ter upravljanja voznega parka policijske uprave. Zaradi tega mora vodja imeti znanje z različnih delovnih področij; šele takrat lahko izvaja korekten nadzor, pravilno načrtuje delo in z motivacijo skrbi za vzdušje v enoti.

V moji enoti je bilo 29 ljudi s prav toliko interesi, potrebami, težavami in željami. V ospredju je bilo predvsem zavedanje, da so to ljudje, ki imajo doma tudi svoje življenje. Ugotovila sem, da če z njimi ravnaš tako, da jih spoštuješ in jim daš vedeti, da so ljudje, bodo tudi oni imeli takšen odnos do tebe in do dela.

Delo je bilo zahtevno. Vsaka neaktivnost na oddelku se je takoj poznala pri delu operativnih služb policije, zato si je nismo mogli privoščiti. Če logistika dobro dela in operativnim službam zagotavlja vso podporo, je delo teh služb lažje in boljše. Še posebno v letih pred osamosvojitveno vojno, ko je Posebna enota milice vadila na terenu in smo bili tam z njimi tudi mi in jim na terenu nudili oskrbo.

V OMTZ sem imela odlične sodelavce, ki jim nikoli ni bilo težko prijeti za delo, ki ni bilo v njihovem opisu del in nalog. Žalostno pa je, da so ta delovna mesta med najslabše ovrednotenimi v policiji, saj so referenti le malo ali skoraj nič nad minimalno plačo, čeprav je res, da plačo redno dobivajo. Tega ne trdim na pamet – pri izračunu pokojnine so mi bila kot najbolje plačana upoštevana leta na delovnem mestu s srednjo izobrazbo in višjo šolo v prejšnji državi in v času takoj po osamosvojitveni vojni.

Glede na več kot 40 let delovne dobe v policiji včasih v šali povem, da sem se z njo tudi poročila. Poročila sem se namreč s policistom.

Spomini na delo v policiji so lepi. Bili so slabi časi, bili so napeti trenutki, a ker smo delali kot tim, nam je vedno uspelo. Če bi lahko čas zavrtela nazaj in bi se še enkrat morala

odločiti, kaj bom v življenju počela, bi se zagotovo vrnila na oddelek z odličnimi in sposobnimi sodelavci, ki sem ga zapustila. Ker pa to ni mogoče, zdaj vso skrb in ljubezen v tem življenjskem obdobju posvečam svojim vnukinjam. V življenju ni tako težko, če si iznajdljiv, vztrajen in veš, da ti bo uspelo.«

Jožica Strmčnik (zaposlena na Policijski postaji Ljubljana Šiška na Policijski upravi Ljubljana):

»V policiji, in to ves čas na Policijski postaji Ljubljana Šiška, sem zaposlena od prvega dne zaposlitve. Prvih nekaj let sem opravljala dela administratorke, nato vodje pisarne, zdaj pa sem poslovna sekretarka.

Nikoli nisem bila v službi kje drugje in nikoli nisem oklevala med dvema delodajalcema. Prav tako

To obdobje lahko opišem takole: prehitro je minilo, začela sem kot deklica in končala kot »babica.«

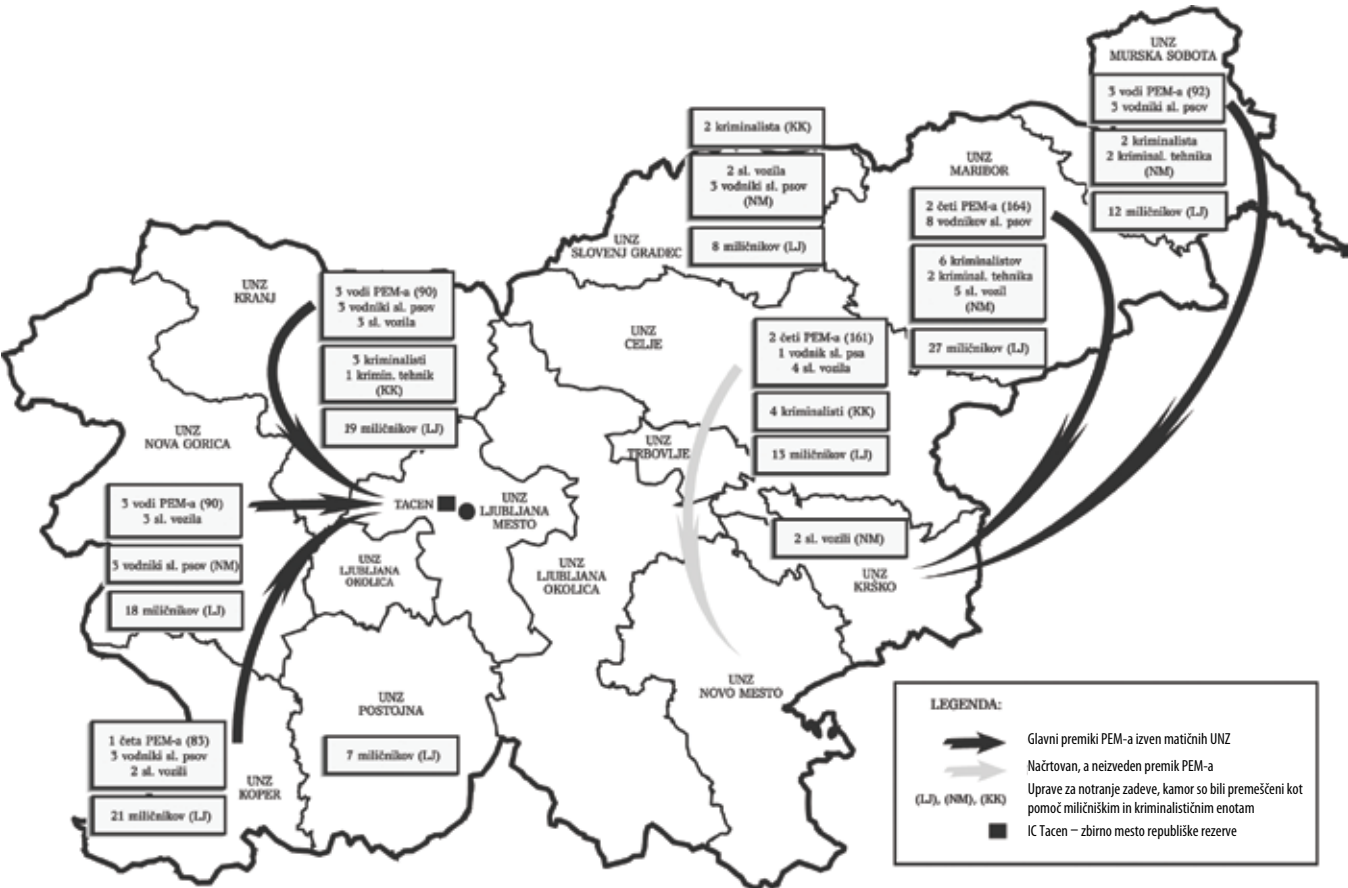
nisem imela pomislekov, da bi šla kam drugam, ker nisem imela želje po menjavi. Delo mi je ustrezalo.«

Besedilo: Brigita Petric, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU, in osebni arhivi intervjuvancev

LETOS MINEVA 30 LET OD AKCIJE SEVER IN 25 LET OD USTANOVITVE ZDRUŽENJA SEVER

SVOBODA JE,
KO REČEŠ NE!

Letošnje leto bo za policiste vojne veterane potekalo v znamenju praznovanja 25-letnice delovanja Združenja Sever in 30. obletnice akcije Sever. Samostojna Slovenija ni nastala sama od sebe. Ni bila dana kot posledica razvoja dogodkov – mimo in neodvisno od nas. V zgodovino so zapisana dejstva in eno od njih je, da so pri zaščiti osamosvojitvenih procesov sodelovali tudi slovenski organi za notranje zadeve.

Letos mineva 30 let od napovedi tako imenovanega mitinga resnice, ki naj bi se zgodil v Ljubljani 1. decembra 1989. Take mitinge so organizirali leta 1988 in 1989 zlasti v ožji Srbiji, Vojvodini in Črni gori. Na njih so organizatorji zahtevali, da vsa država deluje proti težnjam Albancev na Kosovu. Te vrste politično zborovanje so hoteli izvesti tudi v Ljubljani. Miting naj bi bil najprej jeseni 1988, nato so ga na začetku marca 1989 prestavili na 25. marec 1989. Temu je sledila tretja napoved zborovanja, in sicer za 1. december 1989. Datum je bil izbran premišljeno in provokativno: tega dne leta 1918 je nastala Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Formalno je kot organizator mitingov nastopalo Združenje za vrnitev pregnanih Srbov in Črnogorcev s Kosova in Metohije, imenovano tudi Božur, dejansko pa so bili prikriti nameni bistveno hujši in daljnosežnejši.

Z akcijo Sever se je Slovenija zavarovala pred nasilnim posegom in morebitnim vojaškim udarom, ki bi močno obremenil demokratično preobrazbo naše države in otežil njeno pot k samostojnosti. Akcija Sever je bila organizirana zelo učinkovito in je zaščitila celotno ozemlje Slovenije. V njej je sodelovala vsa slovenska milica in drugi organi za notranje

zadeve. Njeno vodstvo je več mesecev pripravljalo ukrepe in usposabljalno udeležence, kar je zagotavljalo učinkovito obrambo. Pozneje so se priključili še drugi dejavniki. Tudi javna sporočila so bila jasna. Izkazala so odločnost in predvsem pripravljenost Slovenije na samoobrambo. Miting resnice je bil odpovedan, Slovenija pa je dosegla pomembno zmago na poti vzpostavljanja svoje suverenosti.

Nekdanji predsednik države dr. Danilo Türk je ob tem zapisal: »To je bilo obdobje zaostrovanja odnosov v nekdanji Socialistični federativni republiki Jugoslaviji in rastočih groženj Sloveniji. To je bilo tudi obdobje, ko je bila celotna Evropa pred tektonskimi spremembami, ki pa jih takratni zvezni politični organi še vedno niso prepoznali. Še vedno so želeli ohranjati administrativni način upravljanja države s poskusi močne centralizacije in spreminjanja uveljavljenih federativnih načel ureditve skupne države. Le v Sloveniji je bilo čutiti vrenje med ljudmi proti taki politični usmeritvi. Vezi, stkanje med narodi nekdanje Jugoslavije, so se trgale pod pritiski mitingaštva, ki je bilo eden zadnjih signalov, da je konec z bratstvom, enotnostjo in enakopravnostjo.«

Na začetku leta 1989, ko so bile znane že prve napovedi za organiziranje mitinga resnice v Ljubljani, je takratni republiški sekretar za notranje zadeve Tomaž Ertl dal ustrezne usmeritve za delo milice in drugih organov za notranje zadeve v Sloveniji in imenoval novo vodstvo Posebne enote milice republiškega sekretariata za notranje zadeve, ki je štela 1391 miličnikov.

Ertl si je prizadeval in storil vse, da bi organom za notranje zadeve in njenemu najbolj izpostavljenemu delu – slovenski milici zagotovil ustrezne podlage za zakonito in učinkovito izvajanje ukrepov za zagotavljanje varnosti in preprečitev mitinga na območju Slovenije. Odločno je nasprotoval poskusom zveznih oblasti v Jugoslaviji za pridobitev pristojnosti odločanja tudi na področju javne varnosti. Uprl se je pošiljanju slovenskih miličnikov v zvezno brigado milice, zahtevi po poenotenju uniforme milice v celotni državi, kar bi v Sloveniji pomenilo spremembo kroja in odstranitev emblema slovenske milice z uniforme, slovenski miličniki na Kosovu so kljub formalni podrejenosti vodstvu zvezne brigade milice bili dejansko odgovorni vodstvu slovenskega sekretariata za notranje zadeve ipd. Zveznega in preostale republiške sekretarje za notranje zadeve je opozarjal na nevarnosti razmaha politično motiviranega mitingaštva na različnih območjih v Jugoslaviji, ki je povzročil tudi menjave političnih vodstev v avtonomnih pokrajinah. Zavračal je izpolnjevanje ukazov in direktiv, ki bi omejevali suvereno vodenje in odločanje o delovanju organov za notranje zadeve v Sloveniji.

Imenoval je operativni štab za neposredno vodenje akcije Sever. Na podlagi ocene predsedstva Socialistične republike Slovenije, da so nastale razmere, ko je za zavarovanje javnega reda, življenja ljudi in premoženja treba sprejeti ustrezne ukrepe, je 29. novembra 1989 izdal uredbo o prepovedi sestajanja občanov na javnih mestih, odredbo o omejitvi gibanja na območju SR Slovenije in odredbo o prepovedi prometa na območju SR Slovenije.

Vsem nam je v spominu ostal njegov odločni nastop, ko je delegatom slovenske skupščine zagotovil, da je »načrt, ki ga imajo organi za notranje zadeve v zvezi z mitingom, izdelan za celotno območje Slovenije in še posebej za glavno mesto Ljubljana«. Na koncu govora pa je poudaril: »Ljudi naj ne bo strah. Imajo svojo milico, ki bo storila vse, da bodo varni.«

To niso bile prazne besede. Ukrepi, ki jih je pripravila milica, so bili zastavljeni strokovno in učinkovito, vključevali so pripadnike organov za notranje zadeve iz celotne Slovenije, pa tudi pripadnike rezervne sestave milice. Celotna operacija je angažirala 6.472 miličnikov, rezervnih miličnikov in preostalih delavcev organov za notranje zadeve. Opravljeni so bili tudi potrebni dogovori z organi za notranje zadeve

Avstrije, Italije in Hrvaške, solidarnost pa so izrazili tudi člani sindikata strojnega osebja železnice, ki so sklenili, da ne bodo vozili izrednih vlakov, na katerih bi bili udeleženci mitinga resnice.

S tem ravnanjem in nekajmesečnim usklajevanjem vseh operativnih nalog in priprav milice in drugih služb organov za notranje zadeve je takratni republiški sekretar Tomaž Ertl odločilno prispeval k temu, da je bil 1. decembra 1989 miting v Ljubljani preprečen.

Preprečitev mitinga resnice je dogodek izjemnega pomena v procesu osamosvajanja. S tem dejanjem so slovenska milica in drugi organi za notranje zadeve realno in tudi simbolno pokazali in dokazali, da so sposobni zagotavljati varnost in politično stabilnost v izjemno zahtevnih političnih razmerah, ki so že načenjale varnost v državi. Državlankam in državljanom so vlili samozavest in zaupanje v sposobnost slovenskih oblasti. Pokazala se je visoka pripravljenost za zaščito človekovih pravic in podporo razvoju demokracije v naši državi. Nedvoumno je treba poudariti, da je bila akcija Sever odlično načrtovana, organizirana in vodena. Zaradi vseh teh zaslug in žrtev v osamosvojitveni vojni danes živimo v sodobni, demokratični, pravni in evropski državi.

Zmaga v akciji Sever je bila dosežena brez neposredne uporabe sile. V nemirnem obdobju, ki ga ustvarijo politični konflikti, in takrat, ko grozi nasilje, je največ vredna tista zmaga, ki se doseže brez dejanske uporabe sile. Taki dosežki so redki, zato jih moramo še bolj ceniti. Preprečitev nasilja je veliko boljša rešitev kot fizični obračun z nasiljem. To, da so bili varnostni organi Slovenije že leta 1989 sposobni takšnega dosežka, zasluži trajno hvaležnost in priznanje, saj je prav v tem ključ do razumevanja visoke ravni varnosti, ki jo v Sloveniji uživamo še danes. Uspeh v akciji Sever je bil tudi pomembna prva učinkovitost našega celotnega obrambnega sistema, ki se je tako prepričljivo izkazala pozneje, v vojni za Slovenijo poleti 1991.

Zaradi enotnosti slovenskega političnega vodstva in vsega slovenskega ljudstva, zaradi izredne profesionalnosti takratne milice in zaradi akcije, poimenovane Sever, je ideja mitingašev propadla. Mitingu resnice je bilo enotno in odločno rečeno NE. Mitinga ni bilo, Sever pa je ostal in obstal.

Besedilo: Anton Pozvek, generalni sekretar Združenja Sever
Foto: arhiv Združenja Sever

25-LETNICA ZVEZE POLICIJSKIH VETERANSKIH DRUŠTEV SEVER

Zveza policijskih veteranskih društev Sever (ZPVD Sever) je v obdobju zadnjih petih let po svoji 20-letnici nadaljevala svoje delovanje kot prostovoljna in nepolitična nevladna organizacija, ki je skrbela, da sta se dosledno uresničevala in spoštovala novospregjeta statut in listina vrednot ZPVD Sever. Prav listina vrednot nam je omogočila, da se lahko odzovemo tudi takrat, ko menimo, da država ne ravna po načelu pravne in socialne države ali ravna v nasprotju s strategijo o nacionalni varnosti Republike Slovenije.

Z listino vrednot je ZPVD Sever nakazala nov pristop civilne družbe in nepolitičnih organizacij k ohranjanju in razvijanju Slovenije kot pravne in socialne države ter kot strpne in vključujoče družbe, seveda tudi pri ohranjanju javnega dobra, naravnih bogastev in zdravega življenjskega okolja. V listini vrednot smo zaradi posebne teže poudarili varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, tovarištvo in solidarnost v okviru zveze, društev in v razmerju do drugih sorodnih veteranskih in domoljubnih organizacij, domoljubje in patriotizem ter zagotavljanje ustreznih varnostnih in obrambnih zmogljivosti Slovenije.

Tako smo se ustrezno odzvali ob prodaji nekaterih infrastrukturnih objektov, opustitvi kadrovanja v slovenski policiji in pomožni policiji in neodzivanju vlade na kadrovske, materialne in finančne težave v slovenski policiji. 26. februarja 2019 je predsednik ZPVD Sever sodeloval na predstavitvi predloga resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije. V svojem referatu je kritično spregovoril o prioritetah pri politiki zagotavljanja notranje varnosti in o širjenju pooblastil obveščevalno-varnostne skupnosti pri preprečevanju nasilnega ekstremizma in organiziranja

svetov za varnost, v okviru katerih bi bilo mogoče organizirati narodno zaščito. Ministrstvu za obrambo in Ministrstvu za notranje zadeve so bile posredovane tudi pisne pripombe k predlogu resolucije.

Vse to obdobje smo utrjevali mesto in vlogo ZPVD Sever v odnosu do drugih veteranskih in domoljubnih ter njim podobnih organizacij. Pri tem smo se zavzemali za nadaljnje sodelovanje in utečeno organizacijsko in vsebinsko povezanost ter dejavno in tvorno sodelovali pri usklajevanju domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije, še posebno z Zvezo veteranov vojne za Slovenijo, ker zastopamo isto zgodovinsko obdobje. Z njimi smo svoja stališča in dejavnosti usklajevali na številnih sestankih in več delovnih srečanjih, skupaj smo organizirali posvetovanja in druga strokovna srečanja.

Zavzemali smo se, da sta bili strokovna in širša javnost dopadljivo in sprejemljivo seznanjeni z dejanskimi in resničnimi dejavnostmi veteranov vojne za Slovenijo leta 1991 v času demokratičnih procesov v Sloveniji in s pripravami ter neposrednimi dejavnostmi v vojni za osamosvojitve Slovenije, kakor tudi s sedanjim delovanjem

VARNOST

zveze in društev Sever. Pri tem smo dejavnosti v obdobju 1989–1991 prikazali in opisali v različnih publikacijah, ki so nastale na podlagi uradnih dokumentov in objektivnih pričevanj udeležencev vojne za Slovenijo. V svojih javnih nastopih smo vedno odgovorili, če so posamezniki potvarjali nekatere osamosvojitvene procese, zgodovino in dogodke, ki so nas v prejšnjem stoletju pripeljali do samostojne, neodvisne in suverene Republike Slovenije.

V opisanem obdobju smo bistveno izboljšali sodelovanje z vlado, državnim zborom in državnim svetom ter nekaterimi ministrstvi, ki so nam glede na naše področje delovanja bližji. Poudariti moram tudi izredno dobro sodelovanje z Ministrstvom za notranje zadeve in Policijo ter Ministrstvom za obrambo. Naj omenim vsaj naslednje:

- na sestankih s predsednikom vlade ter ministrom za finance smo dosegli, da nam država ponovno plačuje dopolnilno zdravstveno zavarovanje in da je za 100 odstotkov povečala sredstva za delo veteranskih in domoljubnih organizacij oziroma za sofinanciranje dejavnosti organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju vojnih veteranov;
- Zveza policijskih veteranskih društev Sever in Zveza veteranov vojne za Slovenijo sta poslankam in poslancem državnega zbora predlagali, naj storijo vse, da ohranimo našo Slovenijo suvereno, v skupnosti enakopravnih in demokratičnih evropskih narodov. In na naš predlog je državni zbor 25. oktober razglasil za državni praznik, dan suverenosti, ki je zdaj za veteranke in veterane ter državljanke in državljane prazničen in slaven dan, ko smo si po stoletjih boja izborili suvereno državo Republiko Slovenijo;
- prav zaradi boljšega financiranja smo nabavili veliko novih veteranskih uniform in opremili praporščake ter zanje predlagali nova priznanja, ki so jim bila lani tudi prvič slovesno podeljena;
- pospešeno smo začeli pripravljati zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o vojnih veteranih in ga pripeljali do te stopnje, da je bil 1. marca 2018 že uvrščen na dnevni red državnega zbora, vendar zaradi odstopa predsednika vlade ni bil obravnavan. Zato smo takoj po imenovanju nove vlade lani nadaljevali dejavnosti za sprejetje dopolnitev zakona. Bili smo že pri predsedniku vlade, ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in pri vseh poslanskih skupinah, kjer je bila izražena podpora, da nadaljujemo postopek s podpisi poslanskih skupin;
- organizirali in izvedli smo predavanja na vseh policijskih upravah v Sloveniji za vse starešine in policiste ter kandidate za policiste na temo *Vloga in delovanje organov za notranje zadeve v obdobju osamosvajanja in vojni za Slovenijo '91*;
- s sedmimi referati smo 16. novembra 2017 sodelovali v državnem svetu na posvetu z naslovom *Nastanek in razvoj Slovenske teritorialne obrambe – del nacionalne vojaške tradicije*, in sicer na omizju *Milica v sistemu vojaške obrambe v Sloveniji*; organizirali in izvedli smo predavanje za vodstvo Generalne policijske uprave in vodstva vseh policijskih uprav s temo *Razvoj in organiziranost milice do leta 1990 in njena vloga v sistemu vojaške obrambe*;
- pri Ministrstvu za obrambo smo dosegli, da se pri financiranju članov – vojnih veteranov upošteva zakon o vojnih veteranih, saj so nekateri želeli pravilnik in merila za sofinanciranje veteranskih organizacij iz

državnega proračuna spremeniti v škodo Zveze policijskih veteranskih društev Sever in Zveze veteranov vojne za Slovenijo.

Letos policijski veterani s ponosom praznujemo 30. obletnico akcije Sever in 25-letnico delovanja Združenja Sever, ki si je ime izbralo po akciji Sever. Pred 30 leti smo bili kot delavci organov za notranje zadeve in miličniki med ključnimi nosilci, ki so preprečili politične manifestacije jugoslovanskih centralističnih sil v Ljubljani, katerih cilj je bil ustvariti izredne razmere in odstaviti takratno republiško vodstvo. Tako smo zaščitili demokratične procese v Sloveniji in omogočili sprejetje zakona o političnih strankah, izvedbo demokratičnih volitev ter nastanek samostojne in neodvisne države Republike Slovenije.

Oba jubileja bomo počastili ob podpori predsednika vlade Marjana Šarca kot častnega pokrovitelja in slavnostnega govornika na osrednji slovesnosti ob 30. obletnici akcije Sever. Za ta namen bomo organizirali številne prireditve in dejavnosti, s katerimi bomo javnost seznanjali z dogodki in vlogo takratnih organov za notranje zadeve, milice in članov društev Sever v procesu nastanka samostojne Republike Slovenije.

Osrednje dejavnosti za počastitev obeh obletnic so: izdaja priložnostne revije ob 25-letnici ZPVD Sever, okrogla miza 21. marca 2019 v mestni občini Ljubljana o akciji Sever oziroma o dejavnostih milice ob prvi napovedi mitinga resnice za 25. marec 1989, slovesna akademija ob 25-letnici ZPVD Sever, priprava premične razstave ob 30. obletnici akcije Sever, slovesna akademija ob 30. obletnici akcije Sever v slovenskem narodnem gledališču Maribor in druge dejavnosti.

Tudi naslednja leta nas čakajo pomembne dejavnosti, saj se bomo leta 2020 morali posvetiti 30. obletnici projekta Manevska struktura narodne zaščite, leta 2021 pa 30. obletnici vojne za Slovenijo, dnevu državnosti in dnevu suverenosti. Čakajo nas tudi druge tekoče naloge in dejavnosti, tako da nam dela ne bo zmanjkalo.

Za ugled in poslanstvo zveze in društev Sever si je treba vzeti čas, zato moramo člani združenja skrbeti za svoj ugled in poslanstvo tam, kjer je to mogoče, in dogodke iz preteklosti razlagati na podlagi verodostojnih dokumentov in objektivno, hkrati pa mora biti razlaga nepristranska, sprejemljiva in dopadljiva za strokovno in širšo javnost, predvsem pa za mladino oziroma naše zanamce.

Ob praznovanju 25-letnice ZPVD Sever vsem policijskim veterankam in veteranom ter podpornim in drugim članom naše zveze čestitam ob pomembnem jubileju in želim veliko prijetnih trenutkov ob naših druženjih, na katerih ohranjamo spomin na osamosvojitvene procese in vojno za samostojno Slovenijo, hkrati pa je to tudi priložnost za izmenjavo mnenj in dajanje pobud članic in članov za še boljše ter učinkovitejše delo zveze, policijskih veteranskih društev in njihovih odborov po vsej Sloveniji.

Besedilo: dr. Tomaž Čas, predsednik Združenja Sever
Foto: Marko Jelenc, SI MNZ

OBISKALI PRIPADNIKE POLICIJE IN VOJSKE NA DRŽAVNI MEJI

Generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar in načelnica Generalštaba Slovenske vojske generalmajorka Alenka Ermenc sta 7. junija z delegacijama obiskali slovenske policiste in vojake, ki preprečujejo nezakonite prehode čez državno mejo.

V okviru obiska sta se srečali z mešano patruljo policije in vojske, si ogledali usposabljanje v policijskem vadbenem centru v Gotenici ter se seznanili z zmogljivostmi brezpilotnih letalskih sistemov Slovenske vojske. Strinjali sta se, da gre za zahtevno in nevarno nalogo, ki zahteva ustrezno usposobljenost in opremljenost, čemur bosta posvetili posebno pozornost. Ugotovili sta tudi, da policisti in vojaki nalogo izvajajo odgovorno, strokovno in zavzeto ter da učinkovito preprečujejo nedovoljene migracije.

Vodstvo policije, notranjega ministrstva in vlade si je razmere na meji s Hrvaško ogledalo tudi 8. julija. Generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar, minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar in predsednik vlade Marjan Šarec so obiskali območja občin Ilirska Bistrica, Kostel in Črnomelj. Srečali so se s slovenskimi in hrvaškimi policisti ter pripadniki Slovenske vojske in se pogovarjali z župani občin ter predstavniki lokalne skupnosti.

Generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar je med obiskom na meji poudarila, da slovenski policisti vsakodnevno sodelujejo z lokalno skupnostjo in tako zagotavljajo varnost tamkajšnjih prebivalcev. Po njenih besedah je policija pri opravljanju svojih nalog in varovanju meje učinkovita, pri čemer prilagaja ukrepe in ustrezno prerazporeja kadre, v delo vključuje tudi pomožne policiste in kolege iz vojske, pri nadzoru meje pa si pomaga tudi z različnimi tehničnimi sredstvi.

ZA POMOČ POLICIJI PRIPRAVLJENA 5. GENERACIJA POMOŽNIH POLICISTK IN POLICISTOV

Pred generalno direktorico policije mag. Tatjano Bobnar je 20. maja na Policijski akademiji v Tacnu, Ljubljana, slovesno zaprisegla peta generacija pomožnih policistov in se pridružila eni ključnih enot nacionalnih varnostnih struktur. Ob tem pa že sprejemamo prijave novih kandidatov za pomožne policiste.

»Pomožni policisti ste naš plan B, ki zdaj prehaja v plan A. V zadnjem času, od migrantske krize leta 2015, so namreč pomožni policisti postali nepogrešljivi zlasti na področju varovanja državne meje. Tudi trenutna situacija je takšna, da je pomoč pomožnih policistov na zunanji schengenski meji neprecenljiva. Obstaja velika verjetnost, da nam boste morali tudi sami že v kratkem priskočiti na pomoč pri omejevanju nedovoljenih migracij,« je generalna direktorica policije nagovorila navzoče na zaključni slovesnosti. Zahvalila se jim je: »Kljub številnim zadolžitvam ste se zavestno odločili, da boste k skupni varnosti prispevali več kot preostali državljani. Takšno razmišljanje je resnično hvalevredno. Pri vas so pomoč, solidarnost, priпадnost in sodelovanje še vedno visoko na lestevici osebnih vrednot. Dobrodošli v modri družini!«

Zaprisega policistov: »Slovesno prisegam, da bom pri izvajanju nalog policije vestno, odgovorno, humano in zakonito izpolnjeval svoje naloge ter spoštoval človekove pravice in temeljne svoboščine!«

JAVNI RAZPIS ZA KANDIDATE ZA POMOŽNE POLICISTE

Prijavijo se lahko tako zaposleni kot brezposelni, študenti in upokoјenci, če le izpolnjujejo razpisne pogoje, kot so starost (od dopolnjenega 18. do 60. leta), ustrezne psihofizične sposobnosti, srednja strokovna ali splošna izobrazba, državljanstvo Slovenije, vozniški izpit B-kategorije idr. Tistim, ki so že zaposleni (za določen ali nedoločen čas), pogodba z delodajalcem ob vstopu v pomožno policijo ne preneha veljati.

Kakšne so značilnosti dela pomožnih policistov?

- Delo na vpoklic (ob naravnih in drugih nesrečah idr.)
- Prostovoljna služba
- Ne delovno razmerje, ampak pogodbeni odnos s Policijo
- Usposabljanje za policijske naloge
- Plačilo za opravljeno delo in pripravljenost

Razpis z vsemi informacijami, pogoji in prijavnimi obrazci je objavljen na www.policija.si.

Letošnja razpisa za nove policiste in policiste nadzornike državne meje sta končana. Zainteresirani, ki so zamudili rok za prijavo, bodo morali počakati na naslednje leto, še vedno pa je čas, da se **do 31. januarja 2020** prijavijo na aktualni razpis za pomožne policiste.

Osnovno usposabljanje v Gotenici je potekalo od 4. do 29. marca, praktični del usposabljanja pa je potekal od 1. do 23. aprila. Od 27 kandidatov, ki so se začeli usposabljati, je usposabljanje v tej skupini uspešno opravilo 25 kandidatov za pomožne policiste, ki so se pridružili preostalim pomožnim policistom. Vseh, s katerimi ima Policija sklenjeno pogodbo, je zdaj že skoraj petsto.

Med obiskovalci je bilo največ starejših občanov, ki so med drugim želeli preizkusiti tudi »lisice«, ki jih zaradi zglednega življenja nikoli niso imeli na rokah.

**NA DNEVIH
MEDGENERACIJSKEGA
SOŽITJA SE DRUŽIMO
POLICISTI IN OBISKOVALCI
VSEH GENERACIJ!**

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani smo maja sodelovali na novi prireditvi Dnevi medgeneracijskega sožitja, ki jo je organizirala Zveza društev upokojencev Slovenije. Naše uspešno delo je namreč tesno povezano z dobrim sodelovanjem v lokalnih skupnostih in povezovanjem z vsemi generacijami, ki potrebujejo našo pomoč ali le nasvet. Naš razstavni prostor je bil ves čas oblegan.

Obiskovalcem vseh starosti smo svetovali, kako lahko najbolje poskrbijo za svojo varnost v prometu, doma ali pri dvigu denarja na bankomatih. Številni so se ustavili tudi pri kriminalistu in preverili, kako iščemo dokaze na kraju kaznivega dejanja. Pokazal jim je tudi vzorce prepovedanih drog in jih opozoril na nevarnosti njihovega uživanja. Ta tema je bila zanimiva tudi za otroke in njihove starše.

Eden od obiskovalcev je spoznal svojo junakinjo, policistko, ki je pred leti na kolesu ujela roparja. »Jo morda poznate,« je prijazno vprašal, »po vseh časopisih je bila.« »Seveda, ravno danes je tu,« smo mu odvrnili. Gospod je bil presenečen, ko je na razstavnem prostoru spoznal Mirelo Čorič, ki jo, kot je dejal, zaradi njenega poguma nadvse občuduje, Mirela pa je leta 2017 za svoja dejanja prejela tudi laskavi naziv ženska leta. Obiskovalec je za spomin lahko domov odnesel njuno skupno fotografijo.

**USPEŠEN ZAKLJUČEK
14. OTROŠKE VARNOSTNE
OLIMPIJADE V MARIBORU**

Z velikim finalom 23. maja, ki ga je Policijska uprava Maribor priredila že 14. leto zapored, se je uspešno končala tudi letošnja Otroška varnostna olimpijada. Pri tem preventivnem projektu je sodelovalo kar 1.200 četrtošolcev iz štajerskih osnovnih šol. Otroci so se v šestih predtekmovanih pomenili v štirih igrah, med katerimi so odgovarjali na vprašanja s področja splošne, požarne in kibernetne varnosti ter varnosti v cestnem prometu. Po zavzeti finalni tekmi, ki je potekala v mariborski športni dvorani Lukna, so zmago slavili učenci OŠ Ivanjkovci.

**PRIMORSKI POLICISTI VADILI
REŠEVANJE V PRIMERU
MNOŽIČNE PROMETNE
NESREČE**

V predoru Barnica na odseku hitre ceste Vipava–Razdrto je bila maja regijska vaja reševanja v primeru množične nesreče. V vaji so sodelovali policisti policijskih uprav Nova Gorica in Koper ter predstavniki različnih služb za zaščito in reševanje (gasilci, reševalci); vseh sodelujočih je bilo okoli sto. S to vajo so preverili svojo pripravljenost in odzivnost, pa tudi medsebojno obveščanje, sodelovanje in usklajevanje, ki je v takšnih situacijah nepogrešljivo.

Policisti so v okviru vaje zavarovali kraj in širše območje dogodka prometne nesreče, da bi zagotovili varnost ljudi in premoženja ter reševalnim ekipam in oglednim skupinam omogočili nemoteno delo.

Po scenariju je v predoru zaradi vožnje v napačno smer prišlo do hude prometne nesreče z nalezom in razlitjem goriva. V nesreči so bila udeležena tri vozila, kombi in dva osebna avtomobila, v njih pa je bilo 15 potnikov. Zaradi razlitja goriva se je pojavila velika nevarnost požara.

Med drugim so policisti opravili ogled kraja prometne nesreče z za to namenjenim skenerjem.

**PREPREČEVANJE
NEZAKONITEGA UBIJANJA
RISOV IN DRUGIH
PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI**

Na novinarski konferenci o preprečevanju nezakonitega ubijanja risov in drugih prostoživečih živali, ki jo je 21. maja organizirala Lovska zveza Slovenije v okviru evropskega projekta LIFE Lynx, smo predstavniki različnih služb pozvali k ničelni toleranci do te problematike.

Ukrepe, ki se navezujejo na nezakonit lov, bodo tudi v prihodnje izvajali vsi policisti in kriminalisti v okviru svojih rednih nalog, dodatno pa je bilo za to usposobljenih 25 policistov iz vse Slovenije. Posamezni policisti in kriminalisti, ki so se udeležili izobraževanja, bodo pridobljeno znanje prenašali na svoje sodelavce. Poleg tega je bil v okviru izobraževanja policistov pripravljen tudi protokol obveščanja in ukrepanja, ki ga bodo v primeru suma nezakonitega ravnanja (zavarovanimi) prostoživečimi živalmi uporabljali tako pripadniki policije kot tudi lovci, lovski čuvaji, gozdarji in biologi.

Če imate informacije o nezakonitem lovu, vam svetujemo, da jih sporočite najbližji policijski postaji ali na telefonsko številko 113.

ZDRUŽENI ZA VEČJO VARNOST V PROMETU Z AKCIJO #VARNOVPOLETJE

Na prvi poletni dan, 21. junija, smo skupaj z Javno agencijo RS za varnost prometa začeli preventivno akcijo #VarnoVPoletje. Akcija obsega številne aktivnosti za večjo varnost v cestnem prometu, ki bodo čez poletje potekale v 16 slovenskih mestih in na kar 40 različnih lokacijah.

Poleg agencije za promet pri ozaveščanju prometnih udeležencev sodelujejo še AMZS, Zavod Varna pot, Zavod Vozim, Združenje DrogArt, Zveza moto klubov Slovenije in Zveza združenj šoferjev in avtomekanikov Slovenije. Njihovi predstavniki so s sporočilnimi tablamami in različnimi delavnicami navzoči v lokalih, na prizoriščih večernih dogodkov, na večjih parkiriščih in drugih površinah, kjer je med glavno turistično sezono več ljudi.

Policisti v času načrtovanih prireditev v okolici lokalov oziroma prireditvenih mest preverjamo psihofizično stanje voznikov in smo pozorni tudi na druge kršitve cestnoprometnih predpisov. Poleg tega smo na cestah poosttrili nadzor nad hitrostjo vožnje ter nad vozniki tovornih in enoslednih vozil.

NITI SLUTIL NI, DA BODO STRELI ... TISTO JUTRO PREHITELI PTICE

V zadnjih dneh junija nas spomini povežejo s časom, ko je nastajala naša mlada država. Takrat, pred 28 leti, sta Zdenko Lilek, miličnik takratnega Policijskega oddelka Tabor, in rezervni miličnik Robert Hvalc patroljirala ob Ljubljanski ulici v Mariboru. V jutranjem svitu je nepričakovano zadonelo ... pod streli vojakov Jugoslovanske ljudske armade je Robert Hvalc umrl, poškodbe Zdenka Lileka pa so bile tako hude, da je postal trajni invalid.

Slavnostni govornik na svečanosti je bil minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar. Povedal je: »Dati življenje za domovino je največja žrtev. Nikoli je ne bomo pozabili, a je hkrati tudi večna, intimna bolečina v srcih svojcev, prijateljev in sodelavcev. Zato se s slovesnostjo – poimenovanjem stavbe po Robertu Hvalcu in odkritjem spominske plošče spominjamo tragičnih, a zgodovinsko pomembnih dogodkov pred 28 leti. Obenem je to tudi spoštljivo in pietetno dejanje, s katerim se poklanjamo spominu na padlega pripadnika policije.« Ob tem se je pobudnikom in organizatorjem slovesnosti, tj. združenju Sever in Policijskemu veteranskemu društvu Sever Maribor, zahvalil za predanost pri vestnem dokumentiranju zgodovinskih dejstev in zvesto ohranjanje spomina na ljudi in dogodke ob nastajanju naše države.

V počastitev spomina na Roberta Hvalca smo 28. junija na stavbi Policijske uprave Maribor na Trubarjevi ulici 19 v Mariboru odkrili spominsko ploščo ter po njem poimenovali tudi veliko sejno sobo v sosednjem objektu na Marčičevi ulici 1.

SKRB VZBUJAJOČI PODATKI JAVNE AGENCIJE RS ZA VARNOST PROMETA O UPORABI MOBILNIH TELEFONOV MED VOŽNJO

MED VOŽNJO UPORABLJAJ PAMET, NE PAMETNEGA TELEFONA!

Uporaba mobilnih telefonov med vožnjo postaja na slovenskih cestah čedalje večja težava. V zadnjih letih opazamo izjemen napredek pri njihovem razvoju, saj nam omogočajo veliko več kot samo klic. A prav zaradi svoje vsestranskosti so postali naš največji motilec pri vožnji in udeležbi v cestnem prometu nasploh.

Kljub temu da ne beležimo uradnih podatkov, koliko prometnih nesreč se zgodi zaradi uporabe mobilnega telefona, je njegova uporaba med vožnjo čedalje pogostejši vzrok za nastanek prometnih nesreč. Čedalje pogostejše prebiramo časopisne članke o tem, da je voznik povzročil prometno nesrečo, ker je uporabljal mobilni telefon. Nesporno dejstvo je, da uporaba telefonov med vožnjo vpliva na slabši odzivni čas voznikov – ta je tudi do 50 odstotkov slabši kot pri vožnji v normalnih razmerah. Vozniki počasneje zaznavajo prometno signalizacijo, imajo daljši zavorni čas, slabše zaznavajo okolico in promet ter več tvegajo pri odločitvah, kot je npr. zmanjšana varnostna razdalja itd.

Podatki o uporabi mobilnih telefonov, ki smo jih pridobili na podlagi raziskave¹, vzbujajo skrb. Velika večina voznikov

med vožnjo redno uporablja mobilni telefon, pri tem pa se ne zavedajo, da je to primerljivo, kot če bi vozili s kar 0,8 promila alkohola v krvi, ali da med pisanjem SMS-sporočila kar štirikrat manj gledajo na vozišče kot pri nemoteni vožnji. 74 odstotkov oziroma trije od štirih voznikov med vožnjo telefonirajo, vsak tretji (30 odstotkov) pa pregleduje družbena omrežja.

Približno sedem odstotkov voznikov si med vožnjo zapisuje beležke, opomnike in podobno, pet odstotkov jih brska po spletnih straneh, trije odstotki pa uporabljajo mobilne aplikacije. Poleg že naštetega pa jih skoraj desetina (devet odstotkov) uporablja mobilni telefon za poslušanje glasbe in navigacijo.

Pogovori med vožnjo niso kratki, saj v povprečju trajajo pet minut, pisanje ali pregledovanje sporočil vzame v povprečju tri minute, za obisk družbenih omrežij pa porabijo povprečno štiri minute. Podatka o času, porabljenem za pisanje oziroma pregledovanje sporočil in

¹ Gre za raziskavo Preventivna akcija o uporabi mobilnega telefona med vožnjo, ki je potekala januarja 2016 (Aragon, d. o. o., naročnik Javna agencija RS za varnost prometa).

pregled družbenih omrežij, sta velika težava, saj je tveganje za nastanek prometne nesreče, medtem ko gledamo v telefon, izjemno veliko.

Kot olajševalno okoliščino je 77 odstotkov anketiranih navedlo, da se med pogovorom, pisanjem SMS-sporočil (59 odstotkov), vnašanjem opomnikov (33 odstotkov) ali pregledom družbenih omrežij in spleta (28 odstotkov) ustavijo na primernem mestu, pri tem pa je bila interpretacija primerne mesta prepuščena anketiranim – torej lahko za primerno mesto razumejo tudi ustavitev pri rdeči luči, pred zapornicami, v prometnem zamašku, na parkiriščih ali postajališčih.

Glede na izredno visoko število voznikov, ki med vožnjo uporabljajo

mobilni telefon, je zanimivo, da so vprašani med najnevarnejše voznike prišteli prav te. Sledijo jim vozniki, ki vozijo pod vplivom alkohola, in utrujeni vozniki (97 odstotkov).

Čas, ko vozniki niso pozorni in ne gledajo na vozišče, vpliva na zmožnost njihovega zaznavanja nepredvidljivih dogodkov na cesti. Tako se lahko zgodi, da na razdalji deset kilometrov, ki jo prevozimo s 60 kilometri na uro, in torej za pot potrebujemo deset minut, kar polovico poti vozimo z zmanjšano pozornostjo in posledično ogrožamo sebe in druge udeležence v prometu.

Opozoriti je treba tudi na prostoročno telefoniranje, ki je po slovenski zakonodaji dovoljeno. Slovenska zakonodaja telefoniranje med vožnjo dovoljuje v primeru, če je v

vozilo vgrajena naprava za prostoročno telefoniranje ali ima voznik brezžično slušalko za uho, tako da mu pri tem ni treba fizično upravljati telefonskega aparata. V tujih raziskavah so ugotovili, da približno polovica primerov prostoročnega telefoniranja povzroči enako obremenitev vida in rok kot telefoniranje brez uporabe prostoročne opreme. Uporaba opreme za prostoročno telefoniranje (sem spadata tudi uporaba možnosti za hitro klicanje in aktivacija naprave z glasom) lahko zmanjša fizično motenje pozornosti, ne pa tudi kognitivnih motenj pozornosti, predvsem namenjanje pozornosti pogovoru namesto vožnji. Negativni vpliv pogovora na vožnjo je enak pri uporabi mobilnega telefona s prostoročno opremo in brez nje.

V prihodnje bo uporaba mobilnega telefona med vožnjo velik izziv na področju izboljšanja varnosti cestnega prometa. Izziv bo ne samo pri voznikih, temveč pri vseh udeležencih v cestnem prometu, saj velikokrat vidimo zamišljene pešce, ki s pogledom v mobilni telefon stopijo na prehod za pešce, ne da bi prej preverili, ali so to storili dovolj varno. Prvi korak pa je doseči zavedanje udeležencev cestnega prometa, da imajo motnje pozornosti, kot je uporaba mobilnega telefona, prepogosto pomembno vlogo pri nastanku prometne nesreče.

Besedilo in foto: Vesna Marinko, Javna agencija RS za varnost prometa

V skladu z Zakonom o pravilih cestnega prometa je pri nas uporaba mobilnega telefona med vožnjo prepovedana, predpisana kazen pa znaša 120 evrov. Sem spadajo telefoniranje, pisanje SMS-sporočil, brskanje po spletu itd.

Dovoljeno je le prostoročno telefoniranje, toda poudarjamo, da tudi prostoročna uporaba telefona zaradi vsebine pogovora zmanjšuje pozornost voznika na samo vožnjo.

OČI GLEDAJO, A MOŽGANI NE VIDIJO!

Zdaj je dokazano. Voznik, ki med vožnjo uporablja mobilni telefon, počasneje zaznava prometno signalizacijo in okolico, zaradi česar sta daljša tudi njegov reakcijski čas in pot zaviranja! Da bi nevarnost uporabe mobilnih telefonov podkrepili tudi z znanstvenimi spoznanji in dognanji, so v Javni agenciji za varnost prometa maja in junija 2017 v sodelovanju s strokovnjaki izvedli inovativni nevroznanstveni eksperiment, s katerim so ugotavljali, kako uporaba telefona med vožnjo vpliva na delovanje naših možganov. Z EEG-tehnologijo so v realnih situacijah na cesti merili dogajanje v možganih voznikov, ko se ti med vožnjo pogovarjajo po telefonu, pošiljajo SMS-sporočila in uporabljajo družbena omrežja. Rezultati raziskave so pokazali, da so možgani med vožnjo, ob sočasni uporabi mobilnega telefona, precej bolj obremenjeni. Pomemben izsledok raziskave je tudi, da je pisanje SMS-sporočil ali njihovo pošiljanje še bistveno bolj obremenjujoče za naše možgane kot le telefoniranje. Preobremenitev vseh teh funkcij (pozornosti, giblnih veščin in koordinacije) z večopravilnimi nalogami vodi do zmanjšanja kakovosti vožnje in posledično do povečanja verjetnosti za kritične napake med vožnjo.

PREKRŠKI ZOPER JAVNI RED IN MIR

V SLOVENIJI V OBDOBJU 2007–2016

1 UVOD

Revija za kriminalistiko in kriminologijo oziroma njena predhodnica Kriminalistična služba je od začetka izhajanja avgusta 1950 začela prikazovati kriminaliteto v naši republiki. Tudi po tej plati je postala znana med strokovnimi krogi po (Zahodni) Evropi in predmet mednarodne izmenjave strokovnih revij s kriminološkega področja.

Šestnajst let pozneje je začela objavljati tudi prikaze prekrškov zoper javni red in mir, in sicer po desetletjih 1967–1976, 1977–1986, 1987–1996 in 1997–2006. Na to je že ob prikazu prvega desetletja opozorila osrednja nemška kriminalistična revija Kriminalistik, ki je ocenila, da je Slovenija edina socialistična dežela, ki objavlja tudi podatke o drobni kriminaliteti, kot so rekli prekrškom zoper javni red in mir (Kriminalistik, 12, 1987). Zato ne bo odveč, če temu področju delovanja naše uniformirane policije namenimo nekaj prostora tudi za peto desetletje tovrstnih prikazov, za čas od leta 2007 do 2016. Podatke sem dobil v vsakoletnem poročilu o delu policije, kjer je prikazano najprej vsebinsko in nato še podatkovno delovanje policije na posameznem

področju, konkretno na področju vzdrževanja javnega reda in zagotavljanja splošne varnosti ljudi in premoženja, kot ga uradno poimenujejo.

2 PREKRŠKI ZOPER JAVNI RED IN MIR V SLOVENIJI V OBDOBJU 2007–2016

V tem desetletju je veljal Zakon o varstvu javnega reda in miru (veljati je začel 21. julija 2006 (ZJRM-1, 2006)). To je bil deveti tovrsti slovenski predpis od leta 1949, ko je izšel prvi zakon o prekrških zoper javni red in mir. Svoj naslov je ohranil celotno obdobje do omenjenega predpisa iz sredine leta 2006, ki nikoli ni doživel nobene spremembe ali dopolnitve.

2.1 Javni red in mir znotraj javnega reda

V desetletju od leta 2007 do konca leta 2016 so policisti zapisali 261.139 prekrškov zoper javni red in mir ter 224.866 kršitev drugih predpisov s področja javnega reda. V zadnji številki niso upoštevani prekrški s področja varnosti cestnega prometa. Natančne podatke vsebuje preglednica 1.

Preglednica 1: Kršitve javnega reda in miru ter javnega reda v Sloveniji v letih 2007–2016

Leto	Število prekrškov zoper JRM	Število drugih kršitev javnega reda	Število obeh vrst prekrškov	Odstotek kršitev zoper JRM
2007	31.808	16.559	48.367	65,8
2008	32.785	22.424	55.209	59,4
2009	31.899	24.975	56.874	56,1
2010	29.332	24.777	54.109	54,2
2011	28.260	26.304	54.564	51,8
2012	25.799	23.492	49.291	52,3
2013	23.473	24.297	47.770	49,1
2014	20.950	23.297	44.247	47,4
2015	18.503	20.029	38.532	48,0
2016	18.330	18.712	37.042	49,5
Skupaj	261.139	224.866	486.009	53,73

Število prekrškov zoper javni red in mir se je praviloma vsako leto zmanjševalo, število drugih kršitev javnega reda pa je precej nihalo in tudi praviloma upadalo. Število teh dejanj je, kot pravijo kriminologi, odvisno od vrste dejavnikov, npr. od števila policistov pri terenskih nalogah, od postavljenih prioritet pri opravljanju policijske službe, od stopnje družbenih konfliktov in širših varnostnih razmer doma in celo v svetu itd.

Javni red je širši pojem od javnega reda in miru in prekrški zoper javni red in mir spadajo v širši pojem javnega reda. Ta zajema več predpisov, v katerih so določeni prekrški javnega reda. V statističnih podatkih notranjega ministrstva oziroma vodstva policije so za obdobje 2007–2016 prikazane kršitve Zakona o tujcih, Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami, Zakona o nadzoru državne meje, Zakona o osebni izkaznici, Zakona o zaščiti živali, Zakona o prijavi bivališča, Zakona o javnih zbiranjih, Zakona o omejevanju uporabe alkohola, Zakona o orožju, Zakona o osebni imenu in Zakona o zasebnem varovanju ter drugih tovrstnih predpisov. Največ je bilo kršitev Zakona o tujcih in zatem Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami. V tem desetletju so policisti zapisali 224.866 kršitev omenjenih predpisov o javnem redu. Njihovo število je bilo v posameznih letih precej različno, od 16.559 v letu 2007 do 18.712 v letu 2016. Če seštejemo število prekrškov zoper javni red in mir ter število prekrškov javnega reda v celotnem desetletju, vidimo, da so v vsoti 486.009 kršitev prvi znašali 53,7 odstotka, drugi pa 46,3 odstotka.

Nekaj prekrškov iz Zakona o varstvu javnega reda in miru je širše vsebinsko povezanih z nekaterimi drugimi zakoni, ki podrobneje urejajo kršitve javnega reda. Sem bi lahko uvrstili predpise o zaščiti živali, orožju, preprečevanju nasilja v družini, grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter Evropske unije, hrupu, javnih zbiranjih, omejevanju porabe alkohola, eksplozivnih in pirotehničnih izdelkih, verski svobodi itd. Omenjeni predpisi so širši okvir tudi za obravnavanje prekrškov zoper javni red in mir in jih morajo policisti poznati.

Večina naštetih predpisov vsebuje nedovoljena dejanja, ki so jih včasih vsebovali slovenski zakoni o prekrških zoper javni red in mir. Postopoma so dejanja prevzeli omenjeni predpisi. Tako se je Zakon o varstvu javnega reda in miru iz leta 2006 precej prečistil, saj so iz njega izpadla dejanja, ki so jih vključili v druge upravne predpise s področja javnega reda.

2.2 Nekaj vrst teh prekrškov

Vse prekrške zoper javni red in mir so v uradnih podatkih notranjega resorja prikazali v nekaj skupinah, ki so bile celotno obdobje enake. Njihovo poimenovanje sem dosledno uporabil tudi v preglednici 2.

Preglednica 2: Nekaj vrst prekrškov zoper javni red in mir v Sloveniji v obdobju 2007–2016

Vrsta prekrškov zoper JRM	Število kršitev	Odstotek
Izzivanje ali spodbujanje k pretepu	46.877	17,95
Prepiranje, vpitje ali nedostojno vedenje	44.900	17,19
Nasilje v družini	36.186	13,86
Nedostojno vedenje do uradne osebe	29.603	11,34
Udarjanje	24.874	9,53
Neupoštevanje odredbe uradne osebe	24.503	9,38
Povzročanje hrupa z akustičnimi aparati	13.979	3,35
Motenje nočnega miru s hrupom	8.500	3,25
Pretepanje	6.041	2,31
Vsiljivo ali žaljivo nadlegovanje z beračenjem na javnem kraju	4.376	1,68
Prenočevanje na javnem kraju	2.622	1,00
Vandalizem	1.195	0,45
Vzbujanje nestrpnosti	468	0,18
Prepoved zadrževanja mlajšim od 16 let v gostinskih obratih in na prireditvah	144	0,06
Drugi prekrški zoper JRM	16.881	6,47
Skupaj	261.139	100,00

Iz preglednice je razvidno tudi, katere vrste prekrškov so najpogostejše. Skoraj enako je število izzivanj in spodbujanj k pretepu ter prepiranj, kričanj in nedostojnega vedenja. Opazen je delež kršitev v družinskih razmerjih, saj so ta dejanja na tretjem mestu po številu in so dosegla 13,86 odstotka vseh prekrškov. Ker gre večinoma za zasebne

prostore in za medčloveške odnose, je ukrepanje policistov precej kočljivo in včasih tudi nehvaležno. Z neprimernim odnosom do policistov je bilo povezanih celo 20,72 odstotka teh dejanj. Nedovoljen hrup je pomenil skupaj 8,60 odstotka kršitev.

2.3 Iz zakonske določitve teh prekrškov

Zakon o varstvu javnega reda in miru je sredi leta 2006 na to področje prinesel nekaj novosti, med temi tudi jasnejšo opredelitev posameznih kršitev. Zdi se mi, da je treba to opredelitev prevzeti dobesedno in jo pojasniti. Pojasnila bom navedel po istem vrstnem redu, kot so vrste prekrškov navedene v preglednici 2.

Prekršek izzivanja ali spodbujanja k pretepu je storil tisti, ki je izzival ali koga spodbujal k pretepu ali se vedel na drzen, nasilen, nesramen, žaljiv ali podoben način ali koga zasledoval in s takšnim vedenjem pri njem povzročil občutek ponižanosti, ogroženosti, prizadetosti ali strahu. Zagrožena je bila globa od 60.000 do 120.000 tolarjev (prvi odstavek 6. člena zakona).

Kdor se je na javnem kraju prepiral, vpil ali se nedostojno vedel, je bil kaznovan z globo od 25.000 do 100.000 tolarjev (prvi odstavek 7. člena zakona). Pojem nedostojnega vedenja je opredelila 5. točka 2. člena zakona: to je vedenje, s katerim se povzroči vznemirjenje ali razburjenje ali ogrožanje posameznika ali skupine ali kadar z žaljivimi besedami in dejanji škoduje ugledu posameznika ali skupine ali uradne osebe pri uradnem poslovanju.

Kot nasilje v družini so se šteli prekrški iz prvega, drugega in tretjega odstavka 6. člena zakona: izzivanje ali spodbujanje k pretepu, udarjanje in pretepanje, pod pogojem, da so bila dejanja storjena proti zakoncu ali zunajzakonskemu partnerju ali partnerju v registrirani istospolni skupnosti, bivšemu zakoncu ali zunajzakonskemu partnerju ali partnerju v registrirani istospolni skupnosti, krvnemu sorodniku v ravni vrsti, posvojitelju ali posvojencu, rejniku ali rejnici, skrbniku ali varovancu te osebe ali proti osebi, ki živi s storilcem v skupnem gospodinjstvu. Za ta dejanja je bila določena globa od 150.000 do 300.000 tolarjev (četrti odstavek 6. člena zakona).

Kdor se je prepiral, vpil ali se nedostojno vedel do uradne osebe pri uradnem poslovanju, je bil kaznovan z globo od 100.000 do 200.000 tolarjev (drugi odstavek 7. člena zakona).

Kdor je koga udaril, je bil kaznovan z globo od 80.000 do 150.000 tolarjev (drugi odstavek 6. člena zakona).

Kdor ni upošteval na kraju samem odrejenega zakonitega ukrepa ali odredbe uradne osebe, je storil prekršek, za katerega je bila zagrožena globa od 80.000 do 150.000 tolarjev (prvi odstavek 22. člena zakona).

Kdor je z uporabo televizijskega ali radijskega sprejemnika, drugega akustičnega aparata ali akustične naprave ali glasbila motil mir ali počitek ljudi in to ni bilo v okviru dovoljene dejavnosti, je storil prekršek po drugem odstavku 8. člena zakona in mu je bila zagrožena denarna kazen 25.000 tolarjev.

Kdor je na nedovoljen način med 22.00 in 6.00 motil mir in počitek ljudi s hrupom in ni šlo za nujne interventne ali vzdrževalne posege, je bil kaznovan z globo od 20.000 do 50.000 tolarjev (prvi odstavek 8. člena). Če je prekršek pod zaporedno številko 7 in 8 storila pravna oseba ali samostojni podjetnik ali posameznik, ki je samostojno opravljal dejavnost, je bila zanj zagrožena globa od 100.000 do 800.000 tolarjev, za odgovorno osebo pa globa od 50.000 do 100.000 tolarjev (tretji in četrti odstavek 8. člena zakona).

Kdor se je pretepal, je bil kaznovan z globo od 100.000 do 300.000 tolarjev (tretji odstavek 6. člena zakona). Zakon je pretep v 4. točki 2. člena opredelil kot medsebojno izmenjavo udarcev, brc ali podobno uporabo fizične sile med dvema ali več osebami.

Kdor je na vsiljiv ali žaljiv način koga nadlegoval z beračenjem za denar ali druge materialne dobrine, je bil kaznovan z globo 20.000 tolarjev (deveti člen zakona).

Če je kdo prenočeval ali spal na javnem kraju ali drugem dostopnem prostoru, ki ni bil namenjen temu, in je s takim ravnanjem koga vznemirjal, je bil kaznovan z globo 20.000 tolarjev (deveti člen zakona).

Kdor namenoma poškoduje, prevrne, odstrani ali kako drugače v nasprotju z namenom uporabe uporablja spominska obeležja in objekte javne infrastrukture, kot so komunalna infrastruktura, javna razsvetljava, cestnoprometni znaki, priprave in naprave na rekreativnih površinah, igrala na otroških površinah in podobne javne naprave, je kaznovan z globo od 50.000 do 100.000 tolarjev (16. člen, ki je opredelil vandalizem).

Prekršek vzbujanja narodnostne, rasne, spolne, etnične, verske, politične nestrpnosti ali nestrpnosti glede spolne usmerjenosti je storil tisti, ki se je s takim namenom nasilno in drzno vedel (6. člen zakona), nedostojno vedel (7. člen), je poškodoval uradni napis, oznako ali odločbo (12. člen), pisal po objektih (13. člen) ali uničeval državne simbole (15. člen). Za ta prekršek je bila zagrožena globa najmanj 200.000 tolarjev.

Osebam, mlajšim od 16 let, je bil med 24.00 in 5.00 zjutraj prepovedan vstop v gostinske obrate in na prireditve, kjer se točijo alkoholne pijače, in zadrževanje v njih brez spremstva staršev, rejnikov ali skrbnikov. Če je to dopustila pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, je bila kazen za prekršek globa od 200.000 do 1.000.000 tolarjev (drugi in peti odstavek 21. člena zakona); če je oseba ta prekršek ponovno storila, je bila kaznovana z globo od 500.000 do 1.000.000 tolarjev (sedmi odstavek 21. člena). Odgovorna oseba pravne osebe, podjetnika ali posameznika je bila kaznovana z globo od 150.000 do 300.000 tolarjev (šesti odstavek 21. člena).

Med druge prekrške zoper javni red so spadali: spolno občevanje na javnem kraju, razkazovanje spolnih organov, vsiljivo ponujanje spolnih uslug, kar je motilo, povzročilo vznemirjenje ali zgražanje ljudi (tretji odstavek 7. člena zakona); uporaba nevarnih predmetov (11. člen); poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločitve (12. člen); pisanje po objektih (13. člen); izobešanje tuje zastave (14. člen); uničevanje državnih simbolov (15. člen); zbiranje prostovoljnih prispevkov (17. člen); uporaba živali (19. člen); opustitev naznanitve kršitve javnega reda in miru v gostinskem obratu (prvi odstavek 21. člena); prepovedan dostop, zadrževanje ali fotografiranje ali snemanje na določenem kraju (drugi odstavek 22. člena); zadrževanje v določenih prostorih (tretji odstavek 22. člena); lažna naznanitev prekrška (23. člen) in izključitev energetskih virov (četrti in peti odstavek 26. člena).

Slovenija je 1. januarja 2007 uvedla novo valuto evro. Evropski svet je namreč sredi julija 2006 določil menjalno razmerje med slovenskim tolarjem in evrom: en evro je znašal 239,640 tolarja (Uredba Sveta št. 1086/2006). Jeseni leta 2006 je Slovenija sprejela svoj predpis o uvedbi evra, ki je med drugim določil, da se ta denarna enota uvede na začetku leta 2007 (ZUE, 2006), zato so se kazni za prekrške na začetku leta 2007 začele izrekati v evrih. To je veljalo tudi za policijo.

2.4 Širši kraji storitve teh prekrškov

Uradna statistika je kraje, kjer so policisti zaznali prekrške zoper javni red in mir, združila v nekaj skupin, ki so vseh pet desetletij ostale približno enake, razen skupine javna prevozna sredstva (vlak, avtobus, letalo itd.), ki je v tem desetletju odpadla. Podatke vsebuje preglednica 3.

Preglednica 3: Širši kraji prekrškov zoper javni red in mir v Sloveniji v desetletju 2007–2016

Širši kraji storitve prekrškov zoper javni red in mir	Število prekrškov	Odstotek prekrškov
Cesta, ulica, trg, park	106.127	40,64
Stanovanjski prostori	64.266	24,61
Gostinski objekt	28.604	10,95
Javna zbiranja	5.008	1,92
Drugod	57.138	21,88
Skupaj	261,139	100,00

Preglednica je samo okvirni prikaz krajev prekrškov, saj je rubrika *drugod* tretja po številu kršitev. Ta rubrika v policijski statistiki vsako leto zajema vsaj dve desetini krajev, kjer so policisti ugotavljali tovrstne kršitve predpisa, zato jih je težko naštet, na prvem mestu pa so vsako leto skoraj praviloma delovni prostori, vlak, mejni prehod, druga sredstva javnega prevoza in sami policijski uradni prostori. Podrobnejša razčlenitev bi vsebovala tudi te podatke, ti pa bi bili namenjeni bolj interni obravnavi.

Naj navedem le nekaj izsekov iz podatkov o prekrških pod rubriko drugod za leto 2007. To leto je bilo 31.808 prekrškov zoper javni red in mir, ki jih je storilo 42.958 oseb. Drugod jih je bilo 6.247: v poslovnih prostorih jih je bilo 673, na vlaku in drugih sredstvih javnega prevoza 83, na mejnih prehodih 47, v poslovnih prostorih in vozilih policije 45 itd.

2.5 Prikaz prekrškov po okoliših policijskih uprav

V obravnavanem obdobju je trikrat prišlo do sprememb števila in območij pokrajinskih organov za notranje zadeve in dvakrat do njihovega preimenovanja.

Vseh dotedanjih enajst uprav za notranje zadeve se je 27. februarja 1999 preimenovalo v policijske uprave (Odlok, 1999).

Od 1. junija 2011 je bilo ozemlje naše republike razdeljeno na osem policijskih uprav (Odlok, 2011). Ukinjene so bile tiste v Krškem, Postojni in Slovenj Gradcu. Območje uprave v Slovenj Gradcu je bilo v celoti pripojeno ozemlju Policijske uprave Maribor, okoliš uprave v Krškem je prav tako v celoti prešel pod Policijsko upravo Novo mesto. Območje dotedanje uprave v Postojni je pripadlo dvema policijskima upravama: okoliš upravnih enot Ilirska Bistrica in Postojna pod upravo v Kopru, okoliš Upravne enote Cerknica pa pod upravo v Ljubljani.

Od 28. maja 2013 je okoliš Upravne enote Cerknica prešel pod Policijsko upravo Ljubljana (Odlok, 2013).

Kljub spremembam območij policijskih uprav sem se odločil, da bom kršitve javnega reda in miru v naši republiki prikazal po okoliših vsakokratnih policijskih uprav. Podatki o kršitvah javnega reda in miru na območjih policijskih uprav v

Sloveniji so v preglednici 4.

Preglednica 4: Prekrški zoper javni red in mir po okoliših policijskih uprav v Sloveniji v letih 2007–2016

Policijska uprava	Prekrški v letih 2007–2016	
	Število	Odstotek
Celje	34.698	13,29
Koper	19.492	7,46
Kranj	20.546	7,87
Krško	4.637	1,78
Ljubljana	82.396	31,55
Maribor	44.195	16,92
Murska Sobota	19.077	7,31
Nova Gorica	10.967	4,20
Novo mesto	17.823	6,83
Postojna	2.241	0,86
Slovenj Gradec	4.849	1,86
Enote Uprave uniformirane policije	218	0,08
Skupaj	261.139	100,00

Prva štiri leta in pet mesecev obravnavanega obdobja je bilo v naši državi enajst policijskih uprav, preostalo obdobje pa osem. Zato ni neumestno, če ta prikaz podam za upravi v Novem mestu in Mariboru, upoštevajoč omenjene spremembe okolišev: v celotnem desetletnem obdobju je bilo v okolišu Policijske uprave Novo mesto 22.460 prekrškov te vrste, na območju Policijske uprave Maribor pa 49.044 prekrškov. Na koprski in ljubljanski upravi zaradi obeh sprememb tega podatka ni bilo mogoče zanesljivo izračunati.

Skoraj tretjino teh prekrškov so zapisali policisti Policijske uprave Ljubljana. To je razumljivo, saj gre za največjo organizacijsko enoto, kjer je velik del teh kršitev storjen v naši prestolnici in manj v drugih krajih. Med osmimi upravami je bila tista v Novi Gorici z najmanjšim številom ugotovljenih prekrškov zoper javni red in mir. Enote uniformirane policije v neposredni podrejenosti Upravi uniformirane policije (republiška prometna, letalska, enota za zavarovanje oseb in objektov, policijski orkester, specialna enota, specializirana enota za nadzor državne meje kot stalne enote ter posebna enota kot enota na sklic) so zapisale 218 teh prekrškov. To je seveda malo, saj to ukrepanje ni v njihovi neposredni pristojnosti, ampak to zaznajo med opravljanjem svojih temeljnih nalog.

3 UKREPI POLICIJE DO KRŠITELJEV PO ZAKONU O PREKRŠKIH

Ko so policisti obravnavali prekrške zoper javni red in mir, so smeli odrediti nekaj ukrepov, ki jih je leta 2006 določil Zakon o varstvu javnega reda in miru. Šlo je za pooblastilo, da so smeli brez predhodne odločbe pristojnega organa a) zaseči predmete, povezane s prekrški nasilnega in drznega vedenja ali beračenja na javnem kraju, nevarne predmete in prostovoljne prispevke ter b) izključiti energetske vire.

Za nadzor nad izvajanjem nekaterih določb o prekrških zoper javni red in mir ter za odločanje o teh prekrških je bilo pristojno tudi občinsko redarstvo.

Sam postopek o prekršku je potekal po določbah Zakona o prekrških iz leta 2003 (ZP-1, 2003), ki je začel veljati

1. januarja 2005 in je bil pozneje spreminjan in dopolnjevan. Postopki policije po tem zakonu so prikazani v preglednici 5.

Preglednica 5: Vrste postopkov policije ob kršitvah javnega reda in miru v Sloveniji v desetletju 2007–2016 po Zakonu o prekrških

Vrsta postopka	Število postopkov	Odsotek postopkov
Izdan plačilni nalog	212.347	81,33
Izrek opozorila	22.546	8,63
Obdolžilni predlog	13.172	5,04
Odločba po hitrem postopku	13.065	5,00
Predlog odstopljen pristojnemu prekrškovnemu organu	9	0,00
Skupaj	261.139	100,00

Za največ kršitev javnega reda in miru (81,33 odstotka) so policisti izdali plačilni nalog za plačilo izrečene globe. To so smeli storiti tedaj, ko so osebno zaznali prekršek ali ga ugotovili z uporabo ustreznih tehničnih sredstev ali naprav. Kršitelju so izdali plačilni nalog takoj na kraju prekrška. Plačilni nalog je veljal kot pisna odločba o prekršku. Tu je všteto tudi število posebnih plačilnih nalogov, ki jih je uvedel Zakon o prekrških konec leta 2006 (ZP, 2006), sredi junija 2013 pa so bili ti posebni plačilni nalogi ukinjeni (ZP, 2013).

Za 8,63 odstotka kršitev so izrekli opozorilo ali opomin storilcu, kar je razmeroma veliko. Šlo je za lažje kršitve javnega reda in miru, pri katerih je bil po oceni policistov primeren ukrep le opozorilo storilcu. Od 1. januarja 2005, ko je začel veljati zakon o prekrških iz leta 2003, policisti ob izreku opozorila od storilca niso smeli več zahtevati osebnih podatkov. Zato od tedaj dalje med podatki o spolu in starosti kršilcev ni več takih podatkov za opozorjene osebe (zajete so v rubriki *neznano*). O izrečenih opozorilih so smeli voditi le evidenco izrečenih opozoril, brez osebnih podatkov, je določal tretji odstavek 53. člena zakona.

Odločbo po hitrem postopku je izdal prekrškovni organ sam tedaj, ko je ugotovil, da so podani zakonski pogoji za izvedbo postopka, kot je določal 51. člen zakona. Takih primerov je bilo 5,00 odstotkov.

Če hitri postopek ni bil dovoljen, je moral prekrškovni organ pri pristojnem okrajnem sodišču vložiti obdolžilni predlog za redni sodni postopek (tretji odstavek 51. člena zakona). To se je zgodilo v 5,04 odstotka primerov.

Le za devet prekrškov so predlog odstopili drugemu pristojnemu prekrškovnemu organu, da je ukrepal v svoji pristojnosti, kot je določal tretji odstavek 50. člena zakona.

3.1 Pooblastila policije za uporabo prisilnih sredstev

Da bi policija lahko zagotavljala javno varnost, mora včasih nastopiti tudi s silo. To se dogaja tudi pri zagotavljanju oziroma vzpostavljanju javnega reda in miru oziroma širše javnega reda. Silo sme uporabiti s točno določenimi sredstvi in načini, ki jih navaja zakon. To je bil od leta 1998 do leta 2013 Zakon o policiji, od leta 2013 dalje pa Zakon o nalogah in pooblastilih policije.

Zakon o policiji (ZPol, 1998) je naštel ta prisilna sredstva: sredstva za vklepanje in vezanje, plinski razpršilec, fizično silo, palico, plinska in druga sredstva za pasivizacijo, vodni curek, konjenico, posebna motorna vozila, službenega psa, sredstva za prisilno ustavljanje motornih vozil in strelno orožje. Ta določila zakona so veljala od 18. julija 1998.

Zakon o policiji sta leta 2013 nadomestila dva zakona: Zakon o nalogah in pooblastilih policije ter Zakon o organiziranosti in delu policije. Oba sta se začela uporabljati 5. maja 2013. Prisilna sredstva je urejal prvi navedeni predpis, ki je veljal od 5. maja 2013 (ZNPPol, 2013). Navedel je ista prisilna sredstva kot Zakon o policiji iz leta 1998, a v nekoliko spremenjenem vrstnem redu. Pri opisu uporabe je razlikoval med prisilnimi sredstvi proti posamezniku in prisilnimi sredstvi proti množici. Za uporabo proti množici je naštel vodni curek, konjenico, posebna motorna vozila ter plinska in druga sredstva za pasivizacijo, vsa druga naštetá sredstva pa za uporabo proti posamezniku.

Letna poročila o delu policije so v letih 2011–2016 vsebovala tudi podatek o množičnih kršitvah javnega reda. Za posamezno leto so bile navedene te številke množičnih kršitev: 2011 – 9, 2012 – 19, 2013 – 10, 2014 – 14, 2015 – 8 in 2016 – 2. V sedmih letih je bilo 62 takih dogodkov. Kot množična kršitev se je štelo, če je v neredu sodelovalo več kot pet oseb.

Leta 2012 je bilo teh množičnih kršitev največ. To leto je bil tudi prvič v slovenski varnostni zgodovini uporabljen vodni top neposredno proti množici. To je bilo 30. novembra 2012 zvečer, ko je v Ljubljani na Kongresnem trgu in Trgu republike prišlo do velikih protestov zoper vlado in v podporo mariborskim protestnikom, zoper katere je policija 26. novembra uporabila silo.

Novela Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol–A, 2017) je kmalu po začetku leta 2017 med prisilna sredstva uvrstila novo sredstvo, in sicer električni paralizator. Za uporabo so bili določeni obširni pogoji. Ko je bil ta predpis v obravnavi v državnem zboru, se je pred tem poslopjem 13. februarja 2017 zbrala skupina mladih, ki so protestirali proti temu prisilnemu sredstvu in novi opremi za policijo.

4 EVIDENCE O PREKRŠKIH IN KRŠITELJIH

Varnostne sile, ki so od sredine 19. stoletja dalje delovale na Slovenskem, so zmeraj vodile zapise o določenih osebah. Spreminjala se je vsebina teh evidenc, ki se je praviloma širila, beležili so se načini uporabe, hranjenja evidenc itd. Sprva so to praviloma urejali interni predpisi, šele leta 1993 je Slovenija sprejela predpis, ki je določal, kakšne naj bodo evidence s področja javne varnosti (Zakon, 1993). Nato je Zakon o policiji leta 1998 to uredil v samostojnem poglavju (Čelik, 2004), danes pa je to področje temeljito opredeljeno v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije.

Zakon o policiji je sredi leta 1998 določil 14 takih zbirk osebnih podatkov, med njimi tudi evidenco kršiteljev in prekrškov ter evidenco uporabe prisilnih sredstev. Evidence so vsebovale te skupne osebne podatke: ime in priimek; dan, mesec, leto in kraj rojstva; naslov stalnega ali začasnega prebivališča in državljanstvo.

Poleg teh skupnih osebnih podatkov je posamezna evidenca vsebovala še druge podatke, navedene za vsako evidenco posebej. Tako je evidenca kršiteljev in prekrškov vsebovala podatke o poklicu in zaposlitvi storilca; delovno mesto odgovorne osebe pravne osebe; osebne podatke oškodovancev in podatke o prekršku (vrsta, kraj, čas, način storitve, motiv, udeleženci in škoda).

Evidenca uporabe prisilnih sredstev je vsebovala podatke o policistu, ki je to sredstvo uporabil; identifikacijske podatke o osebi, zoper katero je bilo uporabljeno prisilno sredstvo; podatke o dogodku, v katerem je bilo prisilno sredstvo uporabljeno; oceno uporabe tega sredstva in revizijo ocene uporabe prisilnega sredstva. Posameznik je smel pogledati v svoje podatke v teh evidencah pod točno navedenimi

pogoji. V evidenco kršiteljev in prekrškov je imel vpogled po pravnomočni odločitvi o uvedbi postopka, če pa ni bil uveden, po zastaranju pregona. V evidenco uporabe prisilnih sredstev je smel pogledati takoj po vzpostavitvi evidence. Podatki v evidenci kršiteljev in prekrškov so se hranili do izbrisa kazni ali zastaranja pregona, podatki iz evidence uporabe prisilnih sredstev pa dve leti po vnosu podatkov. Potem so se podatki arhivirali in uporabljali po določbah Zakona o arhivskem gradivu in arhivih.

Zakon o policiji je do konca svoje veljave leta 2013 doživel več novel, od katerih so tri zadevale tudi področje policijskih evidenc. Druga novela, veljavna od 27. avgusta 2003 (ZPol–B, 2003), je določila 19 evidenc, torej pet novih, pri čemer evidenca kršiteljev in prekrškov ter evidenca uporabe prisilnih sredstev nista doživeli sprememb. Šesta novela, veljavna od 10. avgusta 2006 (ZPol–F, 2006), je določila 20 vrst policijskih evidenc, sicer pa glede teh evidenc ni bilo večjih sprememb. Sedma novela, veljavna od 20. junija 2009 (ZPol–G, 2009), je določila 21 vrst policijskih evidenc. Rok hrambe je bil spremenjen tudi pri evidenci kršiteljev in prekrškov: tri leta od dneva pravnomočnosti odločb oziroma štiri leta po vnosu podatkov.

Zakon o nalogah in pooblastilih policije je spomladi leta 2013 obširno določil, katere evidence policija upravlja in vzdržuje ter v njih zbira in obdeluje osebne podatke zaradi opravljanja svojih nalog. Našteti je 27 tovrstnih evidenc, med njimi tudi evidenca prekrškov in evidenca uporabe prisilnih sredstev.

V teh evidencah so smeli biti naslednji skupni osebni podatki, določeni v 124. členu zakona: osebno ime; dan, mesec, leto in kraj rojstva; enotna matična številka občana, za tujca pa številka osebnega dokumenta; spol; naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča; identifikacijska oznaka osebe, ki je v policijskih evidencah, in državljanstvo.

Za samostojnega podjetnika posameznika, posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, pravno osebo in državni organ evidence obsegajo te skupne podatke: podjetje, pravnoorganizacijska oblika, sedež, matična številka in davčna številka.

Poleg naštetih skupnih podatkov so evidence vsebovale še dodatne osebne podatke, druge podatke in informacije. Evidenca prekrškov je vsebovala poklic in zaposlitev odgovorne osebe pravne osebe in delovno mesto, ki ga zaseda; osebne podatke oškodovancev; podatke o prekršku (vrsta, čas, kraj, način storitve, motiv, opis predmetov prekrška, udeleženci, fotografije, avdio- in videoposnetki ter škoda) in datum pravnomočne odločbe o prekršku in odrejeni začasni ukrepi.

Evidenca uporabe prisilnih sredstev je vsebovala še te podatke: podatke o policistu, ki je uporabil prisilno sredstvo; podatke o osebi, zoper katero je bilo prisilno sredstvo uporabljeno; podatke o dogodku, v katerem je bilo uporabljeno; ocena njegove uporabe in revizija uporabe prisilnega sredstva.

Oseba se je imela pravico seznaniti z lastnimi osebnimi podatki iz večine teh evidenc, tudi iz evidence o uporabi prisilnih sredstev. Iz evidence prekrškov se je smela seznaniti z lastnimi osebnimi podatki po pravnomočni odločitvi o uvedbi postopka o prekršku ali kazenskega postopka; če ta ni bil uveden, pa po zastaranju pregona.

Novela tega zakona, ki se je začela uporabljati na začetku aprila 2017 (ZNPPol–A, 2017), je prinesla majhne spremembe, a to ni predmet te obravnave, saj ne spada v obravnavano desetletje.

5 NEKAJ IZPISKOV IZ NAŠIH ČASNIKOV

Naši časopisi so področju zagotavljanja javnega reda in miru posvečali precej pozornosti. To velja tako za osrednje dnevnike kot za pokrajinska ali celo občinska glasila. Šlo je za letne ali občasne opise tega področja. Omenil bom le nekatere prispevke naših novinarjev.

Ljubljanski Dnevnik je poleti 2009 objavil članek o kršitvah javnega reda in miru v Sloveniji v letih 2007 in 2008 ter o kršitvah javnega reda v obdobju od 2004 do 2008 in v prvi polovici leta 2009. Naštete so bile tudi denarne kazni za nekatere prekrške. Za prepiranje ali vpitje na javnem kraju je ta globa znašala 100 evrov, za nedostojno vedenje do policista je znašala 417 evrov, za razkazovanje spolovila ali vsiljivo ponujanje spolne usluge je globa znašala 208 evrov, za opravljanje male potrebe na javnem kraju pa 104,32 evra. Novinar je zapisal, da policisti ne zaznavajo bistvenih razlik glede teh prekrškov med dnevi v tednu in meseci v letu, kršitve so precej enakomerno porazdeljene (Felc, 2009).

Časniki so v pismih bralcev objavljali različna vprašanja o teh prekrških. Jeseni leta 2016 se je eno od teh vprašanj nanašalo na motenje s hrupom. Uredništvo je pojasnilo, da je za motenje nočnega miru s hrupom predvidena globa 84 evrov, za povzročanje hrupa z akustičnimi aparati pa globa 105 evrov. Občani se o teh kršitvah najbolj pogosto obračajo na policijo v nočnih urah, so zapisali. To je bil razlog, da so v daljšem članku opisali celotno stanje javnega reda in miru pri nas v letu 2015 (Rokavec, 2016).

Eden od bralcev se je zanimal, kako je z ukrepanjem ob preglasni glasbi. V takem primeru je smel policist, če kršitelj na njegov ukaz ni prenehal, poklicati na kraj električarja, da je odklopil električni tok. Za storilca je bila predvidena trojna kazen: globa policiji v višini 104 evre, globa za neupoštevanje zakonitega ukaza policista v znesku od 334 do 625 evrov in plačilo podjetju za distribucijo električne energije za odklop in ponovni priklop v znesku 110 evrov (Ankele in Felc, 2012).

Nekaj prekrškov zoper javni red in mir je imelo podobne znake kot ustrezna kazniva dejanja. Šlo je za različno težo dejanja. To je veljalo tudi za sovražni govor. Matevž Krivic,

nekdanji ustavni sodnik, je napisal članek, v katerem je menil, da je opredelitev tega govora kot prekrška kljub šestim členom Zakona o varstvu javnega reda in miru nejasna. Tudi sodišča ob kaznivem dejanju sovražnega govora odločajo različno (Krivic, 2011).

Menim, da imajo taki in podobni članki v naših časopisih tudi svoj preprečevalni učinek, in ne le informativnega.

6 TUDI OBČINSKI ODLOKI UREJAJO JAVNI RED IN MIR

Večina naših občin je sprejela lastne odloke o prekrških zoper javni red in mir oziroma odloke o varstvu javnega reda in miru. Po njih ukrepajo občinski redarji, kjer so, ali pa to opravljajo redarji za več občin skupaj, torej medobčinsko redarstvo. Izjemoma se jim pridružijo tudi policisti ali pa sami policisti zaznajo tak občinski prekršek in ukrepajo. O kršitvah teh odlokov poročajo praviloma lokalni časopisi.

Leta 2011 je nastal zanimiv primer v Občini Log - Dragomer. Tam so občinski svetniki konec septembra 2011 sprejeli odlok o varstvu javnega reda in miru (Odlok o varstvu JRM, 2011). Imel je 24 členov, nadzor nad izvajanjem tega predpisa pa je bil dan medobčinskemu inšpektoratu in redarstvu. Veljal je od 5. novembra 2011. V njem je bil določen tudi prekršek oglašanja psov ali drugih živali med 22. in 6. uro. Za lastnika take živali je bila predpisana globa 100 evrov. Celo enajst prekrškov so preprosto prepisali iz republiškega zakona o varstvu javnega reda in miru, za kršitelje pa je bila predpisana celo višja kazen kot v zakonu.

Ta odlok so nadzorovali občinski redarji, ki so zaznali, da tu nekaj ni v redu. Sindikat občinskih redarjev Slovenije je občino pozval, naj to določbo odpravi. Ker tega ni storila, so se odločili za pobudo ustavnemu sodišču, naj presodi ustavnost tega odloka. Časnik je navedel podatek Veterinarske uprave Republike Slovenije, da je bilo tedaj pri nas registriranih 212.082 psov, kar ni bilo malo (Rajšek, 2011). Upoštevati je treba tudi, da vsi psi niso prijavljeni oziroma registrirani.

Za mnenje so prosili strokovnjaka na notranjem ministrstvu. Dr. Miroslav Žaberl, takratni generalni direktor

Direktorata za policijo in druge varnostne naloge, je nato pojasnil, da je lastnika psa mogoče oglobiti le v primeru, če je lajež posledica grdega ravnanja lastnika, kar pomeni ščuvanje ali mučenje psa (Rajšek, 2012).

To je le nekaj izpiskov iz našega časopisja in vprašanj bralcev, ki kažejo tudi na to, da je področje javnega reda in miru zanimivo za širšo javnost. Primer Občine Log - Dragomer nemara kaže na potrebo, da se ti občinski odloki sprejemajo z zrnom soli, kot bi rekli.

7 POGLED NA POL STOLETJA TOVRSTNIH PODATKOV

Letni podatki o prekrških zoper javni red in mir v naši republiki so bili prva tri desetletja objavljeni v posebni publikaciji, ki jo je vsako leto natisnila lastna tiskarna notranjega ministrstva. Bilo je tudi precej besedila o kršiteljih, nekaj kršitev je bilo obširneje prikazanih, število preglednic pa se je gibalo od devet do enajst. Za četrto in peto desetletje so bili ti podatki sestavni del letnih poročil o delovanju policije, v primerjavi z vsebino omenjenih posebnih publikacij pa so bili okrnjeni. Iz tega bi se dalo razbrati, da se podatki o prekrških zoper javni red in mir ožijo in s tem izgubljajo svoj pomen za strokovno obravnavo.

Morda ob koncu ni odveč, če se na kratko ozremo samo na podatke o prekrških zoper javni red in mir v Sloveniji, ki so jih popisali miličniki oziroma policisti od leta 1967 dalje. V desetletju 1967–1976 so jih zapisali 259.054, v obdobju 1977–1986 precej več, in sicer 307.329, v desetletju 1987–1996 so jih našteali 290.788, v letih 1997–2006 jih je bilo največ, in sicer 388.241, v zadnjem desetletju, od leta 2007 do konca leta 2016, pa jih je bilo 261.139. Najmanj tej prekrškov je bilo v prvem, največ pa v tretjem desetletju. Razlike med posameznimi desetletji so velike, celo 129.187 prekrškov (388.241 : 259.054).

Na to vpliva več dejavnikov, o katerih je mogoče samo domnevati, saj tovrstne raziskave ni. Med takimi dejavniki so najbrž naslednji: a) po brionskem plenumu Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije leta 1966 je sledila nekakšna pasivnost organov za notranje zadeve, ne samo

službe državne varnosti, ampak tudi milice. Te službe so iskale svoje mesto v družbi; b) menjala se je vsebina prekrškov zoper javni red in mir, nekateri so izpadli in so postali sestavina novih zakonov o javnem redu in drugi so bili redkeje na novo uvrščeni v to področje delovanja miličnikov oziroma policistov; to se pravi, da je vzdrževanje javnega reda in miru za policijo različno široko delovno področje; c) stopnja kaznivih dejanj in prekrškov z obeležjem nasilja vpliva na prioritete naloge, ki jih nalaga policistom samo vodstvo ali celo državna politika; č) družbeno dogajanje pri nas vpliva tudi na stanje javne varnosti in morebitni konflikti v družbi se lahko odrazijo tudi v povečevanju kršitev javnega reda in miru itd. To

bi pomenilo, da je stanje javnega reda in miru eden od kazalcev stanja v družbi.

UPORABLJENI VIRI

1. Ankele, Š., Felc, M. (2. 10. 2012). Nočne razgrajače utišajo z odklopom elektrike, *Delo*, str. 7.
2. Čelik, P. (2004). Evidence o določenih osebah pri naših uniformiranih možeh postave od leta 1850 do danes, *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 2, str. 179–184.
3. Felc, M. (14. 8. 2009). Proračun polnijo tudi strastni poljubi, *Dnevnik*, str. 7.
4. Krivic, Matevž (21. 12. 2011). Sovražni govor in tretji kriterij, *Delo*, str. 5.
5. Odlok o ustanovitvi, območju in sedežu policijski uprav v Republiki Sloveniji, *Ur. list RS*, št. 12/99, z dne 26. februarja 1999.
6. Odlok o ustanovitvi, območju in sedežu policijskih uprav v Republiki Sloveniji, *Ur. list RS*, št. 28/2011, z dne 15. aprila 2011.
7. Odlok o ustanovitvi, območju in sedežu policijskih uprav v Republiki Sloveniji, *Ur. list RS*, št. 41/2013, z dne 13. maja 2013.
8. Odlok o varstvu javnega reda in miru v Občini Log - Dragomer, *Ur. list RS*, št. 83/2011, z dne 21. oktobra 2011.
9. Proti nadzoru in povečevanju policijske represije. (14. 2. 2017), *Dnevnik*, str. 2.
10. Rajšek, Bojan (26. 11. 2011). S pasjim laježem do ustavnih sodnikov, *Delo*, str. 4.
11. Rajšek, Bojan (7. 3. 2012). Nočno pasje bevskanje ostaja prepovedano, *Delo*, str. 14.
12. Rokavec, Ž. (28. 10. 2016). Za pasji lajež ni kazni, *Dnevnik*, str. 8.
13. Sloweniens Keinkriminalität in Zeitraum 1967–1976. (1987). *Kriminalistik*, 12, str. 568.
14. Uredba Sveta (ES) št. 1086/2006 z dne 11. julija 2006 o spremembi Uredbe (ES) št. 2866/98 o menjalnih razmerjih med eurom in valutami držav članic, ki sprejmejo euro, *Ur. list RE*, št. L 195/1, z dne 15. julija 2006.
15. Zakon o nalogah in pooblastilih policije, *Ur. list RS*, št. 15/2013, z dne 18. februarja 2013.
16. Zakon o policiji, *Ur. list RS*, št. 49/98, z dne 3. julija 1998; popravek v št. 66/98, z dne 1. oktobra 1998.
17. Zakon o prekrških, *Ur. list RS*, št. 7/2003, z dne 23. januarja 2003.
18. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalogah in pooblastilih policije, *Ur. list RS*, št. 10/2017, z dne 27. februarja 2017.
19. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prekrških, *Ur. list RS*, št. 115/2006, z dne 10. novembra 2006.
20. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prekrških, *Ur. list RS*, št. 21/2013, z dne 13. marca 2013.
21. Zakon o uvedbi eura, *Ur. list RS*, št. 114/2006, z dne 9. novembra 2006.
22. Zakon o varstvu javnega reda in miru, *Ur. list RS*, št. 70/2006, z dne 6. julija 2006.

Besedilo: Pavel Čelik
Foto: Rok Mlinar in Gettyimages

ZAKLJUČEK KRIMINALISTIČNEGA TEČAJA 2019

DELO KRIMINALISTA JE OBRT, KI SE JE JE TREBA NAUČITI

VARNOST

Kriminalistični tečaj je bil od nekdaj nekaj posebnega. Je namreč najpomembnejše in – po zaslugi vrste odličnih inštruktorjev – izjemno kakovostno usposabljanje na področju kriminalističnega preiskovanja, ki skupaj s teoretičnim in praktičnim delom zgoščeno traja kar štiri mesece. Novozaposlenim, pa tudi marsikateremu že izkušenemu kriminalistu da ogromno strokovnega znanja in specifičnih veščin, ki jih potem še nadgrajujejo s prakso in delovnimi izkušnjami. Med policisti in drugimi, ki so imeli možnost postati kriminalisti, je zato nadvse zaželen in cenjen.

Nova generacija kriminalistov usposobljena za spopad z večnim tekmečem – kriminalom

V policijskem vadbenem centru v Gotenici smo med 3. in 14. junijem izvedli praktični del kriminalističnega tečaja, ki ga je uspešno opravilo 48 od začetno prijavljenih 51 tečajnikov. Prvotnim 15 tečajnikom, ki so se šele pred kratkim zaposlili v policiji in ki so od 4. marca do 31. maja obiskovali in uspešno končali teoretični del tega tečaja, se je v Gotenici pridružilo še 31 aktivnih policistov in kriminalistov iz različnih enot policije, največ iz sektorjev kriminalističnih policij na policijskih upravah, poleg njih še iz Uprave kriminalistične policije in Nacionalnega forenzičnega laboratorija. Celoten kriminalistični tečaj je letos obiskovala tudi pripadnica Vojaške policije iz Slovenske vojske, samo praktičnega dela pa se je udeležil uslužbenec Inštituta za sodno medicino v Ljubljani.

Udeležence sta 13. junija obiskala namestnik generalne direktorice policije Jože Senica in direktor Uprave kriminalistične policije mag. Boštjan Lindav, ki jim je tudi podelil priznanja za uspešno opravljen praktični del tečaja. Oba sta poudarila pomen usposobljenosti in strokovnosti kriminalistov za uspešno delo v njihovih matičnih enotah.

17. junija, na slovesnosti ob koncu tečaja na Policijski akademiji v Tacnu, Ljubljana, je 16 tečajnikov slovesno zapriseglo pred generalno direktorico policije mag. Tatjano Bobnar. Ta jim je v svojem nagovoru povedala, da je tudi sama začela svojo karierno pot na kriminalističnem tečaju oziroma kot kriminalistka. Med drugim je poudarila pomen upoštevanja in uveljavljanja zakonov ter spoštovanja človekovih pravic in dodala, da se je treba v kritičnih trenutkih zanašati tudi na svoje lastno znanje in zdravo pamet: »Takrat je zelo koristno in pomembno, da v vsakem primeru vemo, kaj točno delamo in kam nas pelje pot. Vedno pa moramo delati v smeri pravičnosti in v okviru zakonov, ki jih imamo.« Nazadnje je tečajnikom še položila na srce: »Tu smo, da preiskujemo kazniva dejanja in zatiramo kriminaliteto. Tu smo zato, da odkrivamo slabo, ga preganjamo in da delamo dobro. Ampak nikoli ne smemo

pozabiti, da predstavljamo institucijo, ki vedno dela zakonito in pravično.«

Vsi kriminalistični inštruktorji smo ponosni, da nam je za spopad z našim večnim tekmečem – kriminalom uspelo usposobiti in pripraviti novo generacijo kriminalistov. Še najbolj smo veseli, ko se nam tečajniki zahvalijo za naš trud in prepoznajo našo pripravljenost, da jim pokažemo in nato nanje prenesemo vse svoje znanje in izkušnje. Ne nazadnje se v času tečaja vsi med seboj dobro spoznamo, kar nam omogoča tudi poznejše dobro sodelovanje pri preiskovanju najhujših kaznivih dejanj in drugih večjih varnostnih dogodkov.

Že pred koncem tečaja se pri mlajših pogosto pojavijo vprašanja in zahteve/želje po nadaljevanju usposabljanja, pri starejših kriminalistih pa potreba po obnovitvenem kriminalističnem tečaju.

V nadaljevanju na kratko povzemamo vsebine iz obširnega zbornika o izobraževanju za kriminaliste, ki je še v pripravi in ga bomo na Upravi kriminalistične policije na Generalni policijski upravi izdali konec letošnjega leta.

Nekaj osnovnih informacij o kriminalističnem tečaju

Kriminalistični tečaj je specialistična oblika usposabljanja za novozaposlene kriminaliste, ki nimajo dovolj potrebnega znanja o kriminalistični stroki oziroma nimajo dovolj izkušenj s tega področja dela. Ta štirimesečni tečaj, ki je razdeljen na teoretični in praktični del, vsako leto organizirata Uprava kriminalistične policije in Policijska akademija. Vsebine se vsako leto sproti dopolnjujejo in dograjujejo glede na potrebe, ki jih narekujejo praksa in trenutne razmere na področju preiskovanja kriminalitete.

V okviru kriminalističnega tečaja se tečajniki spoznavajo s posebnostmi kriminalističnega preiskovanja, različnimi metodami dela, od predavanj, posamičnega dela in dela v skupinah, igranja vlog do študije primerov, največ pa s praktičnim

IZOBRAŽEVANJE

delom. Vse metode dela so prilagojene dejanskim situacijam na terenu, kjer se nekatera kriminalistična dela sicer opravljajo posamično, vendar gre v največ primerih za skupinsko delo, ki vključuje vse službe policije.

Obsežen teoretični del

Teoretični del tečaja obsega kar 12 predmetov (Kriminalistika, Kazenskomaterialno pravo, Kazenskoprocesno pravo, Sodna medicina, Forenzične preiskave in kriminalističnotehnična ter ogledna opravila, Preiskovalna psihologija, Človekove pravice in policijska pooblastila, Samoobramba s praktičnim postopkom ter ravnanje z orožjem, Kriminologija, Gospodarska kriminaliteta, Organizirana kriminaliteta, Kriminalistična obveščevalna dejavnost in kriminalistična informatika). Pri vsakem predmetu morajo udeleženci v skladu s programom na koncu opraviti še pisni ali ustni izpit.

Praktični del – dvanajst neprekinjenih dni terenskega dela

Praktični del kriminalističnega tečaja se začne neposredno po teoretičnem delu in traja neprekinjeno 12 dni na terenu v Vadbenem centru Gotenica. Udeleženci teoretično pridobljeno znanje preizkusijo v resničnih okoliščinah kriminalističnega dela in s tem pridobijo praktično znanje in spretnosti za odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj. Praktičnega dela tečaja se udeležijo tudi kriminalisti in policisti, ki že imajo status pooblaščenice uradne osebe ter zaradi predhodnega izobraževanja in svojega sedanjega dela tudi že določeno strokovno znanje s področja kriminalistike, kazenskega prava in drugih predmetov, zato jim ni treba obiskovati teoretičnega dela kriminalističnega tečaja.

Pri izvedbi tečaja sodeluje vrsta najbolj izkušenih strokovnjakov z različnih področij dela

Organizacijo, učni proces in izvedbo praktičnega dela v strokovnem pomenu vsako leto pripravijo inštruktorji kriminalistične policije, ki so izkušeni, posebno usposobljeni in izurjeni kriminalisti, vsak še posebej na svojem

področju dela. Pri zagotavljanju splošnih organizacijskih pogojev in opreme udeležencev sodelujejo predstavniki Policijske akademije in Uprave kriminalistične policije.

Pri obravnavi nekaterih tem sodelujejo tudi drugi strokovnjaki iz vrst Uprave kriminalistične policije in posameznih sektorjev kriminalistične policije na policijskih upravah, kot so pripadniki mobilnih kriminalističnih skupin, poligrafisti in prepoznavna služba. V strokovnem delu so pri posameznih učnih primerih, da bi poustvarili čim bolj realne situacije, vključeni specialisti iz drugih organizacijskih enot, kot so strokovnjaki Nacionalnega forenzičnega laboratorija, bombni tehniki, jamarji in potapljači Specialne enote, inštruktorji terenske vožnje Centra za varnost in zaščito, inštruktorji Oddelka za šolanje službenih psov na Policijski akademiji in drugi.

Že vrsto let se na povabilo Uprave kriminalistične policije kriminalističnega tečaja – bodisi kot predavatelji bodisi kot udeleženci – udeležujejo tudi državni tožilci s posameznih okrožnih državnih tožilstev po Sloveniji, pa tudi z Vrhovnega državnega tožilstva, sodniki z različnih, predvsem okrožnih sodišč, pripadniki Vojaške policije Slovenske vojske, uslužbenci različnih drugih preiskovalnih organov, uslužbenci Inštituta za sodno medicino v Ljubljani in pripadniki tujih policij različnih držav.

Kriminalistična tehnika in ogledna dejavnost

Tečajniki se na uvodni uri seznani s kriminalističnotehnično opremo, z vsebino kovčka, poučeni so o pomembnosti dokumentiranja na kraju in o opravljanju ogledne dejavnosti. Za uspešno delo morajo poznati celoten proces, od sprejema obvestila o kaznivem dejanju do pregleda materialnih sledi in odločanja o preiskavah v forenzičnem laboratoriju. Tečajniki morajo poznati celoten postopek ravnanja z najdenimi sledmi na kraju dejanja in vedeti, kako poteka postopek iskanja, obdelave in označevanja sledi, nato pa način zavarovanja in primeren transport sledi do enote, kjer se opravi končni pregled in analiza sledi. Dokumentiranje kraja dejanja in kriminalističnih postopkov ter ugotovitev se poleg klasičnega zapisovanja in opisovanja v zapisnik o ogledu kraja dejanja opravi še s fotografranjem in videosnemanjem, v primeru hujših kaznivih dejanj pa se lahko uporabi tudi 3D-skener kot poseben pripomoček za natančno dokumentiranje kraja, saj programska oprema na podlagi zajema podatkov omogoča tudi poznejšo rekonstrukcijo dogodka.

Izvajanje praktičnih postopkov in delo v operativnih štabih

Ena izmed osnovnih in pogostih policijskih nalog je iskanje, preverjanje in prijetje oseb. Postopki se razlikujejo glede na okoliščine in vloge, ki jih

imajo prijetje osebe. Večina policijskih postopkov je običajnih, kar nekaj pa jih je občutljivih ali celo nevarnih, zato je varnost tisti element, od katerega je največkrat odvisen način izvedbe postopka. Pri izvedbi vaje sodelujejo inštruktorji mobilnih kriminalističnih oddelkov, ki pred začetkom z izvedbo lastne prikazne vaje postavijo tečajnikom zelo visoka merila za njihovo učenje in izvajanje predpisanih postopkov. Po prikazni vaji se tečajniki razdelijo v skupine in tudi sami z menjavanjem vlog preizkusijo sicer klasične policijske postopke, kot so pregled sumljivih vozil in prtljage, ugotavljanje istovetnosti oseb, varnostni pregled oseb istega ali različnega spola ter postopki z nevarnimi in oboroženimi osebami.

Med vajo se tečajniki preizkusijo tudi v poznavanju operativnih kriminalističnih evidenc, načinu komuniciranja z operativno-komunikacijskim centrom, preverjanju oseb in načinu poročanja o izvedenih policijskih postopkih in ukrepih. Tečajniki tako spoznajo, da tudi delo v štabu zahteva znanje in spretnosti, da je treba biti miren, znati sprejemati odločitve in predvsem ne podležiti vsem pritiskom na operativni štab. Ne nazadnje tudi spoznajo, da je včasih težje sedeti v sicer klimatizirani sobi in večkrat obiti v negotovosti, kot pa biti na terenu neposredno v toku dogajanja.

Opravljanje ogleda kraja množične nesreče

Pri tej vaji se tečajniki naučijo opraviti ogled kraja množične nesreče v ožjem smislu preiskovanja množične nesreče. V nasprotju z opravljanjem ogledov klasičnih kaznivih dejanj ima ogled kraja množične nesreče svoje posebnosti in značilnosti, kot so uporaba posebnega sistema za označevanje in oštevilčenje najdenih sledi in predmetov ter uporaba posebnih obrazcev in oznak, kot je rožnati obrazec *post mortem* za dokumentiranje žrtv množičnih nesreč. Izrednega pomena je komuniciranje med oglednimi skupinami in usklajevanje lastnih dejavnosti z delom preostalih državnih služb za zaščito in reševanje.

Preiskovanje premoženjskih kaznivih dejanj

Tečajniki po skupinah preiskujejo različne scene vlomnih deliktov, ki so jih predhodno pripravili kriminalistični inštruktorji, in sicer na različnih krajih, v različnih objektih in na različne

Slavnostni trenutek zaprisege pri udeležencih izbriše utrujenost zaradi zahtevnega terenskega usposabljanja. Ob koncu letošnjega kriminalističnega tečaja je pred generalno direktorico policije slovesno zapriseglo 16 tečajnikov (na fotografiji). Tudi tokrat je bilo med njimi več udeleženk kot udeležencev, kar kaže na to, da poklic kriminalista postaja čedalje zanimivejši tudi za predstavnice nežnejšega spola.

načine, kot so vlamljanje pri vzvodu oken in vrat oziroma naviranje, vlom skozi okno, vlom v blagajno, vlom v bankomat, vlom z vrtanjem v vložek cilindrične ključavnice ali v okovje oken ali balkonskih vrat, vlom z lomljenjem vložka cilindrične ključavnice, ne nazadnje pa tudi najbolj klasičen vlom v osebno vozilo.

Prijetje sumljive osebe, varnostni pregled, odvzem prostosti, zaseg predmetov in hišna preiskava

Tečajniki oziroma prihodnji kriminalisti se morajo izuriti tudi v povsem klasičnih in temeljnih policijskih pooblastilih, kot so prijetje osebe, opravljanje varnostnega pregleda in odvzem prostosti ter tudi izvedba preiskovalnih dejanj na podlagi Zakona o kazenskem postopku, kot sta zaseg predmetov in hišna preiskava, ki sta dve izmed najpogostejših opravil policije v preiskovanju kaznivih dejanj.

Gospodarska in korupcijska kriminaliteta

V zadnjih letih se tudi v Sloveniji pospešeno razvija posebna oblika kriminalitete, imenovana gospodarska kriminaliteta, poleg ali celo vzporedno s kaznivimi dejanji s področja korupcije.

Preiskovanje teh oblik kriminalitete ima posebnosti, ki so značilne samo za to področje dela. Enako je s preiskovanjem računalniške kriminalitete, ki s širjenjem in povezanostjo svetovnega spleta po vsem svetu postaja čedalje razsežnejša. Policija je na te novejšje oblike kriminalitete ustrezno pripravljena in ima tudi posebne oddelke s posebej izobraženimi preiskovalci za boj proti njim.

Ne glede na dejstvo, da se bo le nekaj tečajnikov v poznejšem delu usmerilo oziroma specializiralo za preiskovanje gospodarske, korupcijske ali računalniške kriminalitete, se na tečaju vsi seznani s:

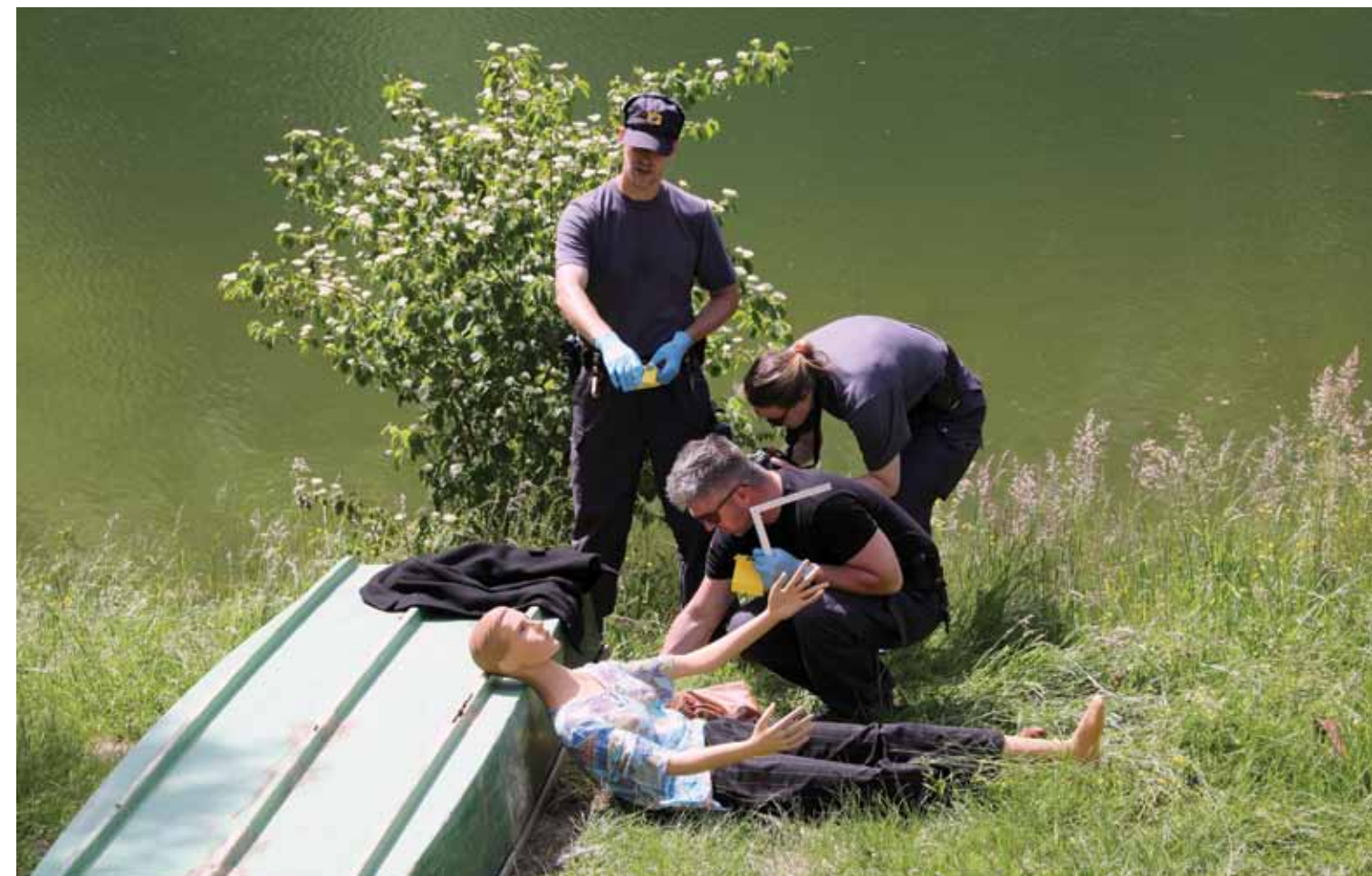
- posebnostmi zasega poslovnih listin in zavarovanja računalnikov, njegovih delov oziroma vseh elektronskih naprav,
- praktičnim izvajanjem hišnih preiskav v poslovnem prostoru, avtomobilu, bančnem sefu ali stanovanju,
- posebnostmi pri pripravi dokumentacije za opravljanje preiskovalnih dejanj s področja gospodarske kriminalitete,
- posebnostmi pri izvajanju finančnih preiskav, tako po Zakonu o kazenskem postopku kot po

Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora.

Preiskovanje samomorov, nezgodnih smrti, sumljivih smrti in delovnih nezgod

Kriminalistični inštruktorji pripravijo oziroma priredijo različne kraje najdenih trupel z različnimi načini sumljivih smrti, ki so v slovenski kriminalistični praksi najpogostejše. Med obravnavanimi situacijami so obešenje kot najpogostejši način izvršitve samomora, ogled kraja najdbe ustreljenega moškega, smrt zaradi predoziranja kot še vedno pogostega vzroka smrti med uživalci prepovedanih drog, najdba utopljenca v reki ali jezeru, obravnava trupla z značilnostmi udara elektrike, padec osebe z višine kot posledica delovne nezgode, najdba trupla v vozilu, v katero je speljana izpušna cev, in drugi primeri.

Celotni vaji ves čas prisostvuje strokovnjak Inštituta za sodno medicino v Ljubljani, ki tečajnikom pri opravljanju ogleda kraja najdbe trupla praktično predstavi in prikaže naloge mrliškega preglednika in z gledišča sodne medicine opozori tudi na druge posebnosti praktičnega preiskovanja sumljivih smrti, predstavi pa tudi

sodnomedicinske načine identifikacije neznanega trupla.

Celodnevna vaja: oborožen rop pošte

Eden izmed vrhuncev kriminalističnega tečaja je zelo zahtevna celodnevna vaja z naslovom Oborožen rop pošte. Traja namreč od zgodnjih jutranjih do poznih večernih ur in poteka tako na ožjem območju vasi Gotenica kot tudi na njenem širšem območju oziroma po celotni okolici vasi. Namen vaje je, da se v povezanem, vendar časovno prilagojenem dogajanju prikaže skupek in celoten obseg kriminalističnih opravil, ki jih je treba opraviti v primeru hujšega kaznivega dejanja, kot so umori, oboroženi ropi ali ugrabitve, pa tudi za primer terorističnih in drugih hujših dejanj. Tečajniki morajo med vajo dobiti uvid v pomembnost povezovanja, izmenjave informacij in medsebojne pomoči v smislu doseganja sinergičnega učinka.

To vajo začnejo kriminalistični inštruktorji pripravljati že nekaj mesecev pred samo izvedbo kriminalističnega tečaja, saj zahteva izredno veliko usklajevanja in

skrbnega načrtovanja vsake najmanjše podrobnosti. Vajo je v smislu detektivskih romanov treba pripraviti tako, da ena sled vodi k drugi in da ena informacija poveže primere med seboj z drugimi informacijami, do katerih morajo priti tečajniki sami in si jih tudi med seboj izmenjati ter tako preiskovati in preiskati (sicer na prvi pogled) nepovezane primere.

Kriminalistično preiskovanje s prikritimi preiskovalnimi ukrepi

Vas Gotenica se za en dan spremeni v scensko mesto razpečevalcev droge. Tečajniki čez dan v vasi praktično izvajajo prikrite preiskovalne ukrepe, kot so sledenje, opazovanje oziroma tajno delovanje, in spoznavajo, da dejansko delo na terenu žal ni tako bondovsko, kot so to videli v filmih. Glede na scenarij je treba prepovedano drogo tudi navidezno kupiti. Temu sledita načrtovanje in izvedba končne akcije, v kateri je treba s hkratno, hipno in organizirano akcijo prijeti vse udeležene preprodajalce drog in zaseči prepovedano drogo, kar je tudi signal tečajnikom, da je bil njihov trud uspešen oziroma da je njihova akcija uspela.

Ogled kraja eksplozije

Pred začetkom ogleda kraja eksplozije je treba natančno in temeljito oceniti stanje ter opraviti statični del ogleda in predvideti njegovo nadaljevanje. Tečajniki se razdelijo v več skupin; prva opravi ogled kraterja eksplozije in bližnje okolice, preostale pa se razdelijo po sektorjih okoli središča eksplozije. Dinamični del ogleda s podrobnim pregledom kraja poteka v sodelovanju z bombnim specialistom in strokovnjaki Nacionalnega forenzičnega laboratorija, ki so usposobljeni za ugotavljanje in prepoznavanje posebnih značilnih delčkov, ki pripadajo eksplozivni pripravi. Pomembno je tudi pravilno dokumentiranje ugotovitev v zapisnik, izdelovanje skice dogodka, fotografiranje in videosnemanje.

Ogled kraja požara – požiga

Po zavarovanju kraja dejanja in nudenja pomoči je med pomembnejšimi prvimi opravili na kraju požara pogovor z vodjo gasilske intervencije. Od njega je treba pridobiti podatke o vrsti požara, načinu gorenja, o tem, kje je bil požar najbolj silovit, saj se potem tam išče njegovo središče. Vodja gasilske

IZOBRAŽEVANJE

intervencije nam tudi pove, kje in kako so ukrepali ter katere stvari so na samem kraju premikali, predstavili, uničili in podobno. V statični fazi oglada se oceni stanje, razdeli sektorje ter se seznani s pravilnim načinom in posebnostmi dokumentiranja. Sledi dinamični del oglada z iskanjem središča požara, vzroka požiga oziroma požara ter načinom zavarovanja in pravilnega odvzemanja sledi in dokazov.

Okoljska oziroma ekološka kriminaliteta

Priprava tečajnikov za opravljanje ogledov ekoloških onesnaženj je namenjena zlasti lastni zaščiti, varnemu delu pri opravljanju oglada kraja dejanja ter pravilnemu in varnemu zavarovanju sledi in predmetov kaznivega dejanja. Ena izmed pomembnejših stvari pri obravnavanju kaznivih dejanj zoper okolje, prostor in naravne dobrine je tudi poznavanje in dobro sodelovanje z drugimi organi oziroma enotami, kot so gasilci, Civilna zaščita, inšpektorji posameznih inšpekcijskih

služb, Ekološki laboratorij z mobilno enoto, Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo, Zavod za varstvo pri delu in drugi.

Dolga zgodovina kriminalističnega tečaja

Izobraževanje in usposabljanje kriminalistov se je v različnih oblikah, z različnimi vsebinami in v različnih organizacijskih modelih izvajalo že od začetka časov orožništva v nekdanji Avstro-Ogrski. Kriminalistične teme so bile ves čas vključene v izobraževanje nekdanjih orožnikov, poznejših žandarjev, miličnikov in sedanjih policistov in kriminalistov, vendar se je kljub temu ves čas pojavljala potreba po specialističnem, bolj podrobnem in načrtnem kriminalističnem usposabljanju za detektive agente oziroma kriminaliste, kot so se označevali kriminalistični preiskovalci. Kriminalistični tečaji so potekali v različnih krajih in na različne načine na območju celotne Slovenije, v sedanji obliki in v Vadbenem centru Gotenica pa tečaj poteka neprekinjeno od leta 1992 naprej.

Sklep

Organizacijo, učni proces in izvedbo praktičnega dela kriminalističnega tečaja v strokovnem pomenu vsako leto pripravijo inštruktorji kriminalistične policije, ki so izkušeni, posebno usposobljeni in izurjeni kriminalisti. Že od nekdaj tudi velja, da so predavatelji na tečaju najbolj kompetentne osebe s področja kriminalistike, tako iz vrst Uprave kriminalistične policije kot tudi iz zunanjih izobraževalnih ustanov oziroma drugih sorodnih znanosti.

Delovna zagnanost je tista osnovna sila, ki poganja kriminalistični tečaj in mora krasiti tudi vsakdanje delo kriminalistov. Če k zagnanosti dodamo še splošno in strokovno znanje ter čut za pravičnost, dobimo dobrega kriminalista. Zdrav razum in želja po poizvedovanju pa sta tista začimbna dodatka, zaradi katerih kriminalist postane vrhunski. In prav taki kriminalisti prihajajo s kriminalističnega tečaja in prav taki

VARNOST

VARNOST

kriminalisti so nujno potrebni za uspešen boj z različnimi sodobnimi oblikami kriminala.

Besedilo: Damjan Miklič, Uprava kriminalistične policije GPU

Foto: Aleš Završek in Katja Kos, NFL GPU, Evgen Trampuš, SKP PU Ljubljana

Miran Vrbanič, Sektor kriminalistične policije na Policijski upravi Ljubljana, najboljši tečajnik:

»Kriminalistični tečaj je obsežno usposabljanje bodočih kriminalistov, ki je razdeljeno na tri mesece trajajoč teoretični del in nato še dva tedna trajajoč praktični del v Vadbenem centru Gotenica. Vsak od nas tečajnikov lahko pove, da je šlo za izjemno in edinstveno izkušnjo. Že na prvem predavanju nam je direktor Uprave kriminalistične policije mag. Boštjan Lindav položil na srce, da je kriminalistično delo obrt, ki se je je treba naučiti, s teorijo in prakso. In res je, tečajniki smo ugotovili, da je pridobljeno znanje na kriminalističnem tečaju osnova, ki jo je treba ohranjati, ponavljati, predvsem pa uporabljati in v praksi nadgrajevati. Hkrati pa

je pomembno, da smo se udeleženci spoznali in povezali, da bomo v naslednjih mesecih ali letih lažje sodelovali.«

Urška Držanič, pripadnica Vojaške policije Slovenske vojske, najboljša pri praktičnem delu tečaja:

»Teoretično znanje, ki smo ga tri mesece pridobivali v Tacnu, smo nato preizkusili še v praktičnem delu kriminalističnega

usposabljanja v Gotenici. Inštruktorji so s svojo strokovnostjo pripomogli k dvigu ravni našega znanja. Povezanost in medsebojno sodelovanje med nami, udeleženci usposabljanja, pa sta stkala prijateljstva, ki bodo ostala za vedno. V čast si štejem, da sem imela možnost učiti se od najboljših in sodelovati na tem usposabljanju.«

USPOSABLJANJE PPE-JEVCEV ZA OBVLADOVANJE MNOŽIČNIH KRŠITEV

Na območju Vadbenega centra Gotenica je junija potekalo redno strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje policistov Posebne policijske enote (PPE). Ti so se med drugim usposabljali za delo na področju vzpostavljanja javnega reda in miru ter urili v postopkih za obvladovanje večje množice kršiteljev in reševanje talske situacije.

VARNOST

Teoretično in praktično usposabljanje je vključevalo taktično gibanje po zemljišču in pregled objekta, pravilno uporabo zaščitne opreme, službene palice – tonfe, vodnega topa in plinskih razpršilcev, ravnanje ob napadu z vnetljivimi snovmi in druge teme. S praktičnimi preizkusi so preverjali svoje znanje prve pomoči, streljanja ter razstavljanja in sestavljanja orožja.

Posebno policijsko enoto sestavljajo odlično usposobljeni policisti, ki sicer opravljajo svoje redne naloge v različnih enotah policije. Delujejo na sklic, in sicer za opravljanje določenih, praviloma zahtevnejših nalog policije, ko je za izvedbo naloge potrebno usklajeno delovanje večjega števila policistov.

Besedilo: Sektor z odnosi z javnostmi, SGDP GPU

Foto: Brigita Petric in Andraž Šegš, SOJ SGDP GPU

IZOBRAŽEVANJE

Pri usposabljanju so sodelovali pripadniki Posebne policijske enote z območij policijskih uprav Maribor in Novo mesto, pripadniki Specialne enote, vključno z njihovo takratno učno skupino, Letalska policijska enota in policisti konjeniki Postaje konjeniške policije Ljubljana.

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE KANDIDATOV ZA POLICISTE NADZORNIKE DRŽAVNE MEJE

NA POLICIJSKI TAKTIČNI VAJI V GOTENICI

VSI KANDIDATI IZJEMNO MOTIVIRANI

V Gotenici se je med 10. in 14. junijem praktično usposabljala že 9. generacija kandidatov za policiste nadzornike državne meje. Po mnenju njihovih inštruktorjev je bila celotna skupina zelo uspešna, izjemno motivirana in dobro telesno pripravljena.

Praktično usposabljanje je del sicer šestmesečnega usposabljanja po programu za varovanje schengenske meje in varovanje objektov, ki obsega tudi priprave na izpit za izvajanje policijskih pooblastil. Na območju goteniškega vadbenega centra z okolico smo ga izvedli s pomočjo inštruktorjev, ki so strokovnjaki na različnih področjih dela v policiji in so bili pred tem tudi sami na usposabljanju za strokovno prenašanje svojega znanja na kandidate.

V nekaj dneh smo udeležencem predstavili osnovne vsebine, za bolj poglobljeno utrjevanje postopkov pa je bilo žal premalo časa. Delavnik kandidatov se je začel z jutranjo rekreacijo, urejanjem bivalnih prostorov in zajtrkom. Pri jutranjem postroju enote smo pregledovali osebno urejenost

ter urejenost opreme in orožja. Po dvigu zastave smo začeli dnevne aktivnosti. Med 12. in 14. uro je napočil čas za kosilo in počitek, sledil je popoldanski del, ki se je končal ob 18. uri. Dan se je končal s čiščenjem opreme, večerjo in prostočasnimi dejavnostmi.

Kandidati so morali na usposabljanju najprej vaditi policijske taktične postopke posameznika in skupine. Program so nadaljevali z iskanjem pogrešanih oseb in predmetov ter policijsko zasedo, predstavili smo jim pomen maskirne discipline. Učili so se postopkov za prijem nevarne oborožene osebe in ugotavljanje identitete. Med vsebinami smo obravnavali tudi blokado območja, gibanje in približevanje objektu, vstop vanj in pregled objekta.

Večkilometrski pohod ni mačji kašelj, če moraš pri tem nositi še orožje in vso opremo ter se znati v najrazličnejših situacijah. Vsaka od pridobljenih veščin bo kandidatom pri njihovem prihodnjem delu na terenu, varovanju schengenske meje in objektov prišla še kako prav.

Za konec smo preverili še njihovo znanje orientacije. Za ta namen smo pripravili osnovne vaje v orientaciji, ki so obsegale poznavanje merila karte, merjenja razdalj ter določanja stojne točke, azimuta in koordinat.

Svoje znanje pri vseh naštetih vsebinah so kandidati predzadnji dan preverili na okoli 10-kilometerskem pohodu. Na njem so morali preigrati različne situacije, na katere so naleteli, pri čemer jih je usmerjal šolski operativno-komunikacijski center. O nalogah, ki so jih dobili na terenu, so morali na koncu tudi poročati.

Žal nam letos v praktično usposabljanje ni uspelo vključiti Letalske policijske enote, s čimer bi prihodnji nadzorniki istočasno lahko opravili še usposabljanje po modulu A za varno delo s helikopterjem.

Vajo je uspešno opravilo vseh 37 prihodnjih nadzornikov državne meje, ugotovitve tako vodstva usposabljanja kot inštruktorjev pa so, da je bila ta skupina ena boljših glede homogenosti, telesne pripravljenosti in volje do dela.

Besedilo in foto: Marko Poje, Vadbeni center Gotenica PA GPU

Med pomembne taktične postopke, ki jih mora osvojiti vsak kandidat za policista, spada tudi plazenje. Naši kandidati so uspešno poravnali vse krtine na travnatih površinah.

SELEKCIJA IN OSNOVNO USPOSABLJANJE SPECIALNE ENOTE

VRSTE RDEČIH PANTERJEV OKREPLJENE Z NOVIMI SPECIALCI

Z zaključno vajo, ki je potekala konec junija in je zajemala prikaz telesnih sposobnosti, borilnih veščin, streljanja in reševanja taktične situacije, in s slovesnim sprejemom so rdeči panterji v svoj operativni sestav dobili pet novih specialcev.

Selekcijski postopek za vstop v Specialno enoto je zelo zahteven in od posameznika ne zahteva le telesne pripravljenosti, ampak veliko odrekovanja, izredno voljo, predanost in pripravljenost za delo.

Kandidati so bili v osmih mesecih, kolikor je trajalo usposabljanje, izpostavljeni izrednim fizičnim in psihičnim naporom. Ves čas so morali delovati izven cone udobja in ohranjati ustrezno motiviranost, brez katere selekcije ni mogoče opraviti.

Prav zato jih je od 24 kandidatov selekcijski postopek, ki se je začel lani, končalo le pet. Pri večini kandidatov je padla motivacija, nekateri so odstopili zaradi zdravstvenih težav ali nedoseganja zahtevanih standardov, veliko pa je takih, ki kljub dobri pripravljenosti in motiviranosti niso bili primerni za delo v Specialni enoti.

Specialna enota je namenjena za opravljanje posebnih nalog, zato med nami, na vseh policijskih postajah,

iščemo posebne ljudi. Odlična telesna pripravljenost je nujna, nikakor pa ni dovolj, saj so lastnosti, kot je timsko delo, nesebičnost, pomoč drugim, odrekovanje, poštenost in žrtvovanje veliko pomembnejše od fizične in mentalne moči.

Specialci so tisti, ki bodo izvedli najzahtevnejše naloge in pri tem zavestno izpostavljali svoja življenja za reševanje drugih, zato egoisti in samotarji v tej enoti nimajo kaj iskati. V operaciji se lahko zanesejo samo na svoje sposobnosti in pomoč soborca.

Pri ekstremnih telesnih obremenitvah, ob pomanjkanju spanca in psihičnem pritisku pridejo na plan vse kandidatove slabe lastnosti. Odvzemanje hrane in opreme drugim, goljufanje, laganje, zadrževanje informacij zase, obtoževanje drugih za lastne napake, nesprejemanje odgovornosti, skrivanje v množici in iskanje lažje poti so pojavi, ki jih opazimo ob vsaki selekciji in zaradi

katerih kandidatom usposabljanje prekinemo.

Da iz množice kandidatov izberemo tiste prave, mora biti usposabljanje dolgo in zahtevno. Sestavljeno je iz posameznih segmentov, na koncu katerih se venomer preverja, ali so kandidati še primerni za nadaljevanje. Osnovno usposabljanje zajema skoraj 900 ur dela, pri katerem so kandidati prelili veliko znoja in krvi, imeli neprespane noči in se odrekli številnim pravicam ter zasebnemu življenju, zaradi česar je usposabljanje še težje.

Specialistična usposabljanja zadevo še poglobijo, saj morajo biti kandidati zanje telesno, mentalno in kognitivno sposobni. Telesnih pomanjkljivosti, ki se pokažejo pri potapljanju, ali strahu, ki se pojavi pri skakanju iz helikopterja, plezanju v gorah, plazenju po ozkih jamah ali sestavljanju eksplozivnih naprav, kandidati ne morejo skrivati.

Sprejeti specialci bodo svoje delo nadaljevali na Oddelku za operativno

Usposabljanje ni bilo zahtevno le za kandidate, ampak tudi za inštruktorje, od katerih se prav tako zahtevajo popolna predanost in številna odrekovanja. V celotnem procesu osnovnega usposabljanja je za zagotavljanje visokega standarda sodelovalo več kot 20 notranjih strokovnjakov. Da je bilo vse izvedeno profesionalno, kaže tudi podatek, da se nihče od kandidatov med urjenjem ni huje poškodoval ali zbolel.

delovanje, kjer bodo popolnili borbene skupine. Čeprav so pravkar končali zelo zahtevno usposabljanje, se morajo zavedati, da je to zanje šele začetek in da bo potrebnih še kar nekaj let za osvojitve vseh potrebnih veščin in znanja. Od njih se pričakujeta

visoka stopnja notranje motivacije in močna volja po napredku na vseh področjih dela, saj se bodo le tako lahko vključili v kolektiv ter varno, uspešno in ponosno opravljali svoje poslanstvo. Izurjeni za pomoč, udarnost in ostrino je namreč moto Specialne

enote, s katerim se istovetijo njeni pripadniki.

*Besedilo: Boris Fluher,
Specialna enota UPS GPU
Foto: Peter Sušnik, Boris Fluher, Luka Ravnič in
Klemen Luskovec, SE UPS GPU*

VLADA SPREJELA USMERITVE ZA KRIZNO KOMUNICIRANJE MINISTRSTEV IN VLADNIH SLUŽB

KAKŠNA NAJ BO KOMUNIKACIJA ORGANA DRŽAVNE UPRAVE Z JAVNOSTMI V KRIZI

V javnem sektorju oziroma v ožji državni upravi smo v zadnjem letu dni precej pozornosti namenjali tudi načrtovanju komuniciranja v varnostno in obrambno relevantnih krizah in sodelovali na številnih vajah, predvsem s področja naravnih in drugih nesreč, ter bili dejavni v okviru operacij Nata in EU. Šele sprememba doktrine na področju varnostno-obrambnih priprav v državni upravi (vladi) – sprejetje doktrine kriznega upravljanja in nekaj odmevnih kriznih dogodkov, pri katerih je tudi komuniciranje imelo pomembno vlogo (množične migracije, Kemis) – je pospešila pripravo dokumenta o kriznem komuniciranju v vladi, na ministrstvih in v vladnih službah.

Formalno gre za dokument, ki ga je pripravil in sprejel Urad vlade za komuniciranje (UKOM) kot usmeritev za krizno komuniciranje ministrstev in vladnih služb. Dejansko pa je to prvi obsežnejši dokument na tem področju v državni upravi, ki poleg opisa različnih kriznih situacij in priporočenega načina načrtovanja in izvajanja kriznega komuniciranja v ospredje postavlja predvsem načela, nosilce in postopke ter usklajevanje komuniciranja v kriznih razmerah.

V sodobnem svetu so politične in ekonomske, okoljske in zdravstvene pa seveda tudi varnostne razmere take, da se število kriz ne samo povečuje, ampak krize iz lokalnih in nacionalnih prehajajo v mednarodne, posledice pa so zaradi sodobne tehnologije lahko ne samo močnejše, ampak vseobsegajoče.

Tudi z vidika komuniciranja se očitvidci in udeleženci spreminjajo v komunikatorje, družbena omrežja pa močno določajo ton in potek komunikacije.

Komuniciranje z javnostmi je bistveni del kriznega upravljanja. Še več, brez kriznega komuniciranja upravljanje sploh ni možno. Ko sprejmemo to načelo, postane očitno, da nobeno varnostno, obrambno in siceršnje krizno načrtovanje, preverjanje in dejavnosti niso možni brez sodelovanja služb za odnose z javnostmi – od načrtovanja, vaj in priprav pa do kriznega odzivanja.

Dokument je pisan kot pripomoček, priročnik za strokovnjake s področja komuniciranja – piarovce, čeprav je jasno, da bo prav prišel tudi vsem, ki se ukvarjajo z varnostno-obrambnimi pripravami, delajo v splošnih kadrovskih službah ali pa so vodilni in vodstveni delavci.

Sprejetju dokumenta bo v letošnjem in naslednjih letih sledilo še usposabljanje za delavce služb za odnose

VARNOST

z javnostmi, Upravni akademiji pri Ministrstvu za javno upravo pa bomo predlagali, da v module usposabljanja za vodstvene in vodilne delavce v državni upravi vključi tudi krizno komuniciranje.

V dokumentu (na podlagi uredbe o kriznem upravljanju) ločimo tri vrste kriz:

- Naravne in druge nesreče ter druge krize, ki so del tako imenovanih področnih kriz, kar pomeni, da krizo upravlja pristojni vladni resor v okviru svojih zmožnosti (naravne in druge nesreče so normativno najbolj regulirane; zanje je pristojna Uprava za zaščito in reševanje ter v primeru večjega obsega ali možnih posledic Republiški štab civilne zaščite in njegov poveljnik).
- Kompleksne krize: to pomeni, da so obseg, razsežnosti in potek krize presegli sposobnosti pristojnega resorja in se v razreševanje krize vključi oziroma ga prevzame vladni varnostni mehanizem (sekretariat sveta za nacionalno varnost).
- Tretja vrsta krize je izredno ali vojno stanje.

Za nas so pomembne predvsem razlike med krizami z vidika komuniciranja – načela komuniciranja so v bistvu povsod enaka, bistvena razlika pa je pri organizaciji in koordinaciji komuniciranja.

Bistvena razlika je, da v področni krizi tudi komuniciranje vodi pristojni resor, v kompleksni krizi pa ga prevzame UKOM, služba za odnose z javnostmi vodilnega resorja v posamični kompleksni krizi pa mu pomaga.

UKOM sicer tudi v drugih krizah lahko sodeluje na zaprosilo pristojnega resorja ali po odločitvi vlade.

IZOBRAŽEVANJE

Naredili smo delni spisec možnih kriz, ki lahko doletijo organe državne uprave. Poleg že omenjenih se seveda čedalje pogostejše srečamo s terorizmom, krizami, povezanimi z varnostjo hrane, finančnimi krizami, kibernetскими krizami in hibridnimi grožnjami.

Za vse vrste kriz – še posebno za kompleksne – bo treba narediti načrte komuniciranja, pa tudi posodobiti načrte komuniciranja za deset državnih načrtov zaščite in reševanja, ki jih imamo v Sloveniji. Za vse vrste kriz velja, da je načrtovanje komuniciranja ne samo možno, ampak nujno. Te načrte pripravljajo službe za odnose z javnostmi v sodelovanju z vsemi odgovornimi in drugimi pristojnimi strokovnjaki.

Elementi, ki naj jih vsebuje načrt za krizno komuniciranje kot del načrta za krizno upravljanje v posamični krizi:

- spisec odgovornih oseb v organu,
- določitev prostorskih, infrastrukturnih, komunikacijskih in kadrovskih zmogljivosti,
- ciljne javnosti komuniciranja v specifični krizi,
- seznam vseh delujočih komunikacijskih kanalov za državljane in medije,
- način spremljanja in analiziranja medijev in družbenih omrežij,
- seznam strokovnjakov z različnih področij,
- osnutek prvega sporočila za javnost,
- določitev govorcev in
- operativni spisec medijev.

Načela in cilji vladnega komuniciranja

Nesporno je, da morajo biti vse javnosti pravočasno, jasno in stalno obveščene o krizi, možnem razvoju dogajanja in posledicah, potrebnih samozaščitnih ukrepih in dejavnosti državnih organov pri tem.

To obenem pomeni, da morajo z javnostjo oziroma javnostmi komunicirati pristojni akterji, ki imajo informacije in so večji komuniciranja.

S tega vidika je osnovni cilj vladnega kriznega komuniciranja hitra in točna seznanitev državljanov, mednarodne javnosti in vseh drugih javnosti, ki jih kriza kakor koli zadeva, o vzrokih krize, poteku in posledicah, pa tudi o dejavnosti pristojnih ustanov za razreševanje situacije in omilitev posledic.

Toda javnost bo vladnim informacijam verjela samo, če jim tudi sicer zaupa in če bo vladna komunikacija v skladu z načeli kriznega komuniciranja, ki jih bomo v nadaljevanju še omenili.

Operativni cilji znotraj osnovnega načela komuniciranja:

- čimprejšnja prva informacija (to ne pomeni, da mora biti vladna informacija prva v javnosti, saj to tudi ni vedno mogoče),
- sprotno obveščanje glede na spremenjene razmere in nova dejstva,
- zgoščeno sporočanje (ta element ima vsaj dva vidika – vsa sporočila morajo biti vsebinsko in formalno usklajena, neodvisno od govorca),
- izražanje empatije do prizadetih v krizi (ne nujno v tem vrstnem redu).

Hitra, na preverjenih dejstvih utemeljena komunikacija je pomembna vsaj z dveh vidikov:

- Ljudem (posebno tistim, ki so kakor koli prizadeti) omogoča, da dobijo osnovne informacije, do katerih imajo pravico in jih potrebujejo, hkrati pa potencialno umirja stopnjo negotovosti, ki nastopi v krizah.
- Vlada mora biti od vsega začetka prisotna s svojo informacijo. Komuniciranja nikakor ni mogoče prepustiti samo medijem ali pa očividcem in dobronamernežem.

Nujno je, da so vladne informacije sprotne in dopolnjevale z novimi dejstvi. Nujno je tudi, da se odzovejo na informacije v javnosti iz drugih virov, razložijo položaj, pomirijo ljudi, so empatične, zagotovijo kontaktne podatke ustanov, ki so vpletene v razreševanje krize, in državljane navajajo na stalen kanal oziroma način dobivanja informacij.

Vladno krizno komuniciranje mora biti hkrati usmerjeno na vsaj štiri skupine ciljnih javnosti:

- tradicionalni in družbeni mediji,
- prizadeti in ogroženi državljani in lokalne skupnosti,
- splošna javnost in
- tuja javnost (tu ponavadi svojo vlogo opravi UKOM).

Praktične komunikacijske dejavnosti

Prvo sporočilo je nujno treba poslati vnaprej določenim tradicionalnim medijem (radio, TV in nacionalna agencija STA) ter ga objaviti na običajnem spletnem mestu državne uprave in na družbenih omrežjih (najbolje s fotografijo in videom). Vedeti je treba, da je nujna prisotnost tudi na družbenih omrežjih, vendar se je hkrati treba zavedati, da teh nikakor ni mogoče nadzorovati ali usmerjati.

Elementi, ki naj jih vsebuje osnutek prvega sporočila za javnost:

- kaj se je zgodilo; samo preverjena dejstva, povemo tudi, da nečesa še ne vemo,
- možen razvoj dogodkov in možna preventivna sporočila,
- izražanje empatije in solidarnosti s prizadetimi,
- dejavnost pristojnega organa – kaj je naredil in kaj počne,
- kje in kdaj bo mogoče dobiti naslednja sporočila in morebitne podatke o klicnih ali kontaktnih središčih.

V posameznih krizah je nujno treba razmisliti tudi o postavitvi novinarskega središča in kontaktnega središča za državljane (ali vsaj objaviti delujočo telefonsko številko). V posameznih primerih je nujno treba posebno pozornost nameniti komuniciranju v lokalni skupnosti (tu so možni številni načini komuniciranja, od zborov občanov do SMS-sporočil in ustnega obveščanja – tudi prek policije, gasilcev in pripadnikov civilne zaščite; v novjšem času pa imamo nekaj izkušenj z informacijskimi pisarnami ali celo mobilnimi ekipami).

Vloga UKOM-a v kompleksnih krizah

UKOM se načeloma vključuje v komuniciranje v kateri koli krizi: ko je v postopek razreševanja vključena vlada, ko gre za obveščanje splošne tuje javnosti, ko je nujno treba zagotoviti večje novinarsko ali kontaktno središče, ko je zaprosen za pomoč in sodelovanje, ko tako presodi njegov direktor, da bi zagotovil boljše usklajevanje, in ko poveljnik štaba civilne zaščite ali posamezni minister za to zaprosi generalnega sekretarja vlade ali predsednika vlade.

UKOM avtomatsko prevzame vodenje kriznega komuniciranja, ko gre za kompleksno krizo.

Potrebno usklajevanje zagotavlja med službami za odnose z javnostmi ministrstev, vladnih služb in drugih udeležencev v upravljanju kompleksne krize in komuniciranju ob njej. Pri tem najtesneje sodeluje z vodilnim ministrstvom za vsako kompleksno krizo posebej.

*Besedilo: Matjaž Kek, Urad Vlade RS za komuniciranje
Foto: GettyImages*

KRIZNO KOMUNICIRANJE V POLICIJI

OD VSAKODNEVNEGA AŽURNEGA ODZIVANJA NA MNOŽICO MAJHNIH KRIZNIH DOGODKOV DO STRATEŠKEGA NAČRTOVANJA KOMUNIKACIJE ZA PRIMERE KATASTROF VEČJIH RAZSEŽNOSTI

Policiji nikoli ne zmanjka dela, kar vpliva tudi na naše komuniciranje. S kriznim komuniciranjem se v policiji redno srečujemo in skorajda ne poznamo daljših obdobij, ko v praksi ne bi uporabljali njegovih pravil. To dejstvo ni posebno presenetljivo, če upoštevamo, da je naše delo tesno povezano z življenjem ljudi, da smo prekrškovni organ in da vodimo predkazenske postopke, zaradi česar se neredko znajdemo v središču javnega diskurza, včasih pa tudi kritik.

Prav zaradi te velike odgovornosti, ki jo imamo v družbi, in zaradi kritične pozornosti, ki smo je deležni od medijev in splošne javnosti, je izjemno pomembno, da znamo ustrezno komunicirati in pri tem izbirati tudi prave komunikacijske kanale. Pri uvajanju novosti smo praviloma v prvih vrstah med organi v državni upravi, a smo še vedno zelo previdni.

Prvi primer: množični protesti v letu 2012

Po večletnem odlašanju nam je prav kriza v letu 2012, ki je nastopila zaradi

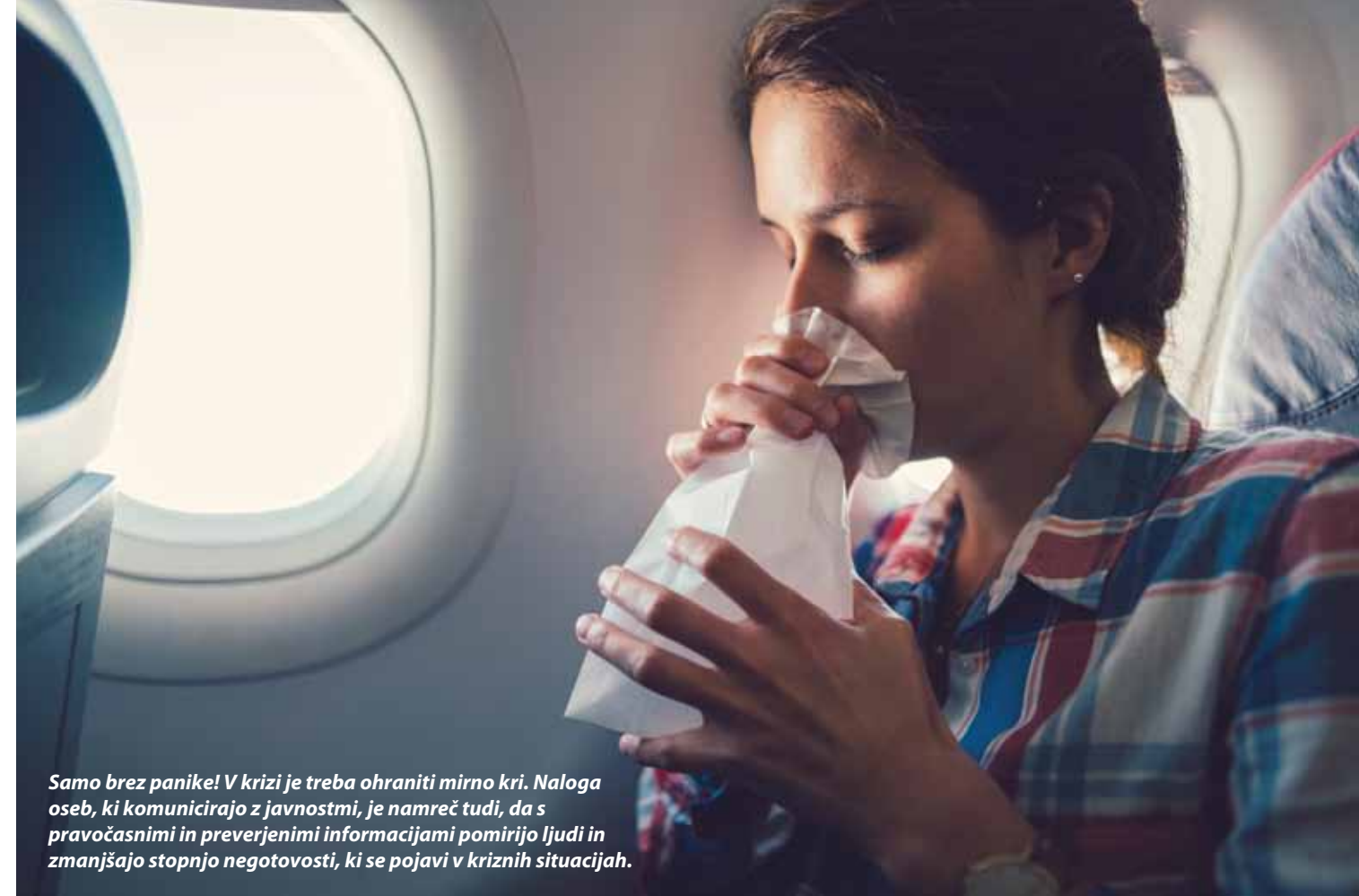
množičnih demonstracij v Sloveniji, pomagala, da smo prvič vstopili na družbena omrežja in tako še zadnje skeptike v policiji prepričali, da je to pot, na katero moramo stopiti, če želimo biti slišani.

V policiji smo bili sicer pred tem aktivni v podajanju izjav in posredovanju sporočil za javnost, v katerih smo pojasnjevali, da policija nima nič proti mirnim demonstracijam. Da uporabimo prisilna sredstva le takrat, kadar smo zaradi varnosti drugih v to prisiljeni. Razlagali smo, kdaj in zakaj je morala policija ukrepati,

in opozarjali, naj ljudje upoštevajo navodila policistov. A pogosto so mediji naša pojasnila objavljali le ob robu kritik, zato niso dosegla pravega učinka.

Ugotovili smo, da moramo ljudi – in to prav tiste, ki se udeležujejo demonstracij – nagovoriti neposredno. Zato smo na Twitterju odprli račun @policija_si in bili deležni zelo pozitivnega odziva. Že v nekaj dneh smo imeli čez 5.000 sledilcev (danes jih imamo okoli 12.300), ljudje pa so pozitivno sprejeli našo odločitev, da odpremo nov kanal dvosmernega

Ko se v državi srečamo z velikimi, izrednimi dogodki, kakršna sta bila junijski požar v tovarni Fragmat v Podskrajniku in nedavno iztirjenje tovornega vlaka v predoru Hrastovlje, je ob vsem tem nujno še hitro in usklajeno delovanje več pristojnih služb, ne le policije. Zadnja dogodka potrjujeta, da smo se vse te službe veliko naučile iz izkušnje s požarom v tovarni Kemis na Vrhniki pred dvema letoma. Pokazalo pa se je tudi, da imajo pri takšnih nesrečah zelo pomembno vlogo tudi oddelki za odnose z javnostmi v ustanovah, kot so Policija, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Agencija RS za okolje, Uprava RS za reševanje, Civilna zaščita, Uprava za varno hrano, Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstvo za okolje in prostor in druge.

Samo brez panike! V krizi je treba ohraniti mirno kri. Naloga oseb, ki komunicirajo z javnostmi, je namreč tudi, da s pravočasnimi in preverjenimi informacijami pomirijo ljudi in zmanjšajo stopnjo negotovosti, ki se pojavi v kriznih situacijah.

komuniciranja. V zelo kratkem času nam je uspelo javno mnenje obrniti na glavo. Ljudje so začeli skrbeti za varnost policistov, ki so varovali javna zbiranja, prinašali so jim cvetje, ponujali pomoč pri onemogočanju izgreznikov ...

Vpliv družbenih omrežij v kriznih situacijah je neprimerljivo večji, kot je moč klasičnih medijev. Lahko bi dejali, da so klasični mediji v kriznih razmerah podobno preživeti, kot so bili nekoč pisemski golobi. V krizi je treba iskati neposredne poti do ljudi, jim hitro in redno posredovati kratke in preverjene informacije ter nemudoma popravljati

napačne zapise, vse dokler se razmere ne umirijo.

Ta pozitivna izkušnja nam je pomagala, da smo leta 2014 odprli policijski račun na Facebooku, zatem pa še na Instagramu in YouTubeu. Danes se na Facebooku poleg Policije kot celote s svojim profilom zelo uspešno predstavlja vseh osem policijskih uprav.

V razmerah kriznega komuniciranja je zelo pomembno razumevanje, koga lahko dosežeš po katerem kanalu oziroma omrežju in kakšne so posebnosti komuniciranja na vsakem od teh.

Drugi primer: množične migracije v letih 2015–2016

Resen komunikacijski izziv, pred katerim smo se znašli v policiji, so bile tudi množične migracije v letih 2015–2016, ko so državno mejo začele prestopati velike skupine ljudi brez dokumentov, le z željo, da pot nadaljujejo proti državam Zahodne Evrope. Policija je bila v tistem času zasuta z novinarskimi vprašanji. V Sloveniji smo imeli vse pomembnejše svetovne medije, ki so vsak trenutek želeli vedeti, kje so migranti, koliko jih je vstopilo v državo, koliko izstopilo in kako je zanje poskrbljeno. Telefoni so zvonili podnevi in ponoči.

Da bi obvladali to krizno situacijo, ta izjemni pritisk, smo najprej določili konkretna pravila komuniciranja in večino obveščanja izvajali centralizirano na državni in po potrebi tudi na regijski ravni. Na spletu smo organizirali dvojezično mesto in javnost redno, ob vnaprej določenih urah obveščali o ključnih podatkih. Tako v Ljubljani kot na terenu smo redno organizirali novinarske konference, na katerih smo javnost obveščali o vseh novostih. V tistem času je vsa Slovenija poznala Boštjana Šefica, takratnega državnega sekretarja na notranjem ministrstvu in našega glavnega govornika na novinarskih konferencah, ki so bile pogosto skupne z drugimi organi na Uradu Vlade RS za komuniciranje.

Najosnovnejša pravila ob nastopu krize so:

- čimprejšnje oblikovanje kriznega štaba (določitev vlog),
- definiranje vpletenih, vzpostavitev kanalov za usklajevanje dela in komunikacije,
- seznanitev s ključnimi preverjenimi podatki,
- iskreno pojasnjevanje znanih, preverjenih dejstev (kdo, kaj, kdaj, zakaj in kako) in uporaba pravih kanalov,
- pred kamero je treba postaviti vodjo, kredibilno osebo,
- dosegljivost za telefonske klice/vprašanja in usklajena pojasnila,
- konstantno nadgrajevanje informacij (vnaprej je treba napovedati, kdaj bodo naslednje novice),
- spremljanje medijskih objav in sprotne popraviljanje morebitnih zavajajočih zapisov.

Po krizi je vedno treba opraviti analizo in sintezo ter na podlagi tega javnosti predstaviti napoved preventivnih ukrepov za preprečitev podobnih dogodkov v prihodnosti.

Dokaj hitro se je pokazalo, da je Twitter mesto, kjer poteka protimigrantska kampanja, ki je bila povrh vsega še politično obarvana. Kot policija vanjo nismo hoteli vstopati, zato smo se odzivali samo s splošnimi pojasnili oziroma demantiji neresničnih dejstev. Druga družbena omrežja, predvsem Facebook, Instagram in YouTube, smo takrat uporabljali za mehkejšo vsebino. S posnetki prijaznega odnosa do migrantov (ko so policisti delili vodo in hrano ter pestovali otroke) smo sporočali, da spoštujemo človekove pravice in nismo brezsrčni *robokopi*, ki ne razumejo stiske ljudi. Objavljali smo različne podobe, ki so državljane pomirjale. Pogled na otroke in mlade družine je bistveno učinkoviteje odpravljal strahove pred neznanimi tujci kot suhoparne izjave.

Ljudje smo vizualna bitja in slika ima neizmerno moč. Že v tistem času smo se srečevali tudi s pojavom lažnih novic (angl. fake news) in tako smo se v nekem trenutku znašli v središču očitkov hrvaških medijev, češ da slovenska policija na silo preganja migrante nazaj proti Hrvaški v mrzlo Sotlo, in to celo na nevarnih odsekih, ter s tem ravna nečloveško in ogroža njihovo zdravje in življenje. Seveda smo to zanimali, a šlo je za besedo proti besedi. Ker so se za to začeli zanimati tudi tuji mediji, smo se z našimi piloti helikopterjev, ki so ponoči s termovizijo

Da sta MNZ in Policija na področju komunikacije odlična, je tudi ocena dr. Dejana Verčiča, enega najvidnejših slovenskih poznavalcev piara, ki že vrsto let spremlja odnose z javnostmi, jih usmerja in deluje na tem področju. V intervjuju, ki ga je pod naslovom Prihodnost je komuniciranje v svoji stanovski reviji PR2 objavilo Slovensko društvo za odnose z javnostmi, je Verčič na vprašanje, kako bi opisal slovenskega komunikatorja, med drugim odgovoril: »Pri najpomembnejših slovenskih podjetjih in ustanovah, npr. A1, Leku, Mercatorju, NLB, Petrolu, Telekomu, Zavarovalnici Triglav in še kje, imajo odlične komunikacijske voditelje. Tudi v agencijah in državni upravi je množica odličnih ljudi. MNZ in Policija sta naravnost vzorna.«

Zunanji strokovnjaki nam priznavajo, da v policiji komuniciramo v skladu z najvišjimi profesionalnimi komunikacijskimi standardi.

Fakulteta za družbene vede in Slovensko društvo za odnose z javnostmi v okviru nove knjižne zbirke Strateško komuniciranje in odnosi z javnostmi za to jesen pripravljata izdajo slovenskega prevoda univerzitetnega učbenika Odnosi z javnostmi prof. dr. Ane Tkalac Verčič z zagrebške univerze.

Vabilo za sodelovanje v knjigi s predstavitvijo in opisom primera iz prakse je prejel tudi Drago Menegaliya, predstavnik Policije za odnose z javnostmi za področje kriminalitete.

V knjigi bo predstavil primer iz svoje prakse, in sicer komunikacijski izziv ob udeležbi ruskega predsednika Vladimirja Putina na slovesnosti ob 100. obletnici Ruske kapelice pod Vršičem konec julija 2016, ko je bilo treba s komunikacijskimi in upravljaljskimi ukrepi zagotoviti nemoten promet v Sloveniji in sosednjih državah na prometno najbolj obremenjeno poletno soboto, ko je bila gorenjska avtocesta zaradi ukrepov varovanja dalj časa zaprta.

Knjiga bo prvi v slovenščini izdan učbenik odnosov z javnostmi, namenjena pa bo tako študentom kot praktikom. V njej bodo predstavljene slovenske prakse odnosov z javnostmi in najbolj prepoznavni slovenski praktiki odnosov z javnostmi skupaj s primeri iz njihovega poklicnega delovanja.

pregledovali teren ob Sotli, dogovorili, naj prelete posnamejo. Prinesli so posnetek, na katerem je bilo razvidno ravno obratno – vse to, kar so očiteli nam, so v resnici počeli hrvaški policisti. Posnetek smo objavili na YouTubu in v trenutku ustavili lažne novice. Slika je namreč veliko močnejša od besede.

To sta le dva najodmevnejša in zahtevna primera kriznega komuniciranja, s katerima smo se ukvarjali v zadnjem desetletju. Vsakodnevno pa se srečujemo z zgodbami manjšega obsega, ki prav tako od nas zahtevajo ustrezne odzive.

V policiji se moramo na ogromno količino zaprosil vsakodnevno z informacijami odzivati izjemno hitro, dogodkov, o katerih moramo poročati, pa največkrat ne moremo načrtovati vnaprej. To navadno povzroča precejšen pritisk, saj javnost od nas zahteva skoraj takojšnje odgovore in podatke, zlasti ko gre za odmevnejše akcije, pomembne preiskave in tragične nesreče. Ko se je treba odzivati hitro, naše komunikatorje rešuje samo to, da so za takšno krizno komuniciranje usposobljeni in izkušeni, da dobro poznajo celoten *protokol* poročanja in da so tako na vse skupaj vendarle nekoliko pripravljeni že vnaprej.

Največja napaka, ki jo nekatere ustanove še vedno naredijo, ko nastopi kriza, je, da se skrijejo pred javnostjo in krivdo prelagajo na druge. V takih razmerah se namreč vedno pojavijo govorniki, ki so pripravljeni pojasnjevati situacijo, pa če jo v resnici poznajo ali ne.

Tako kot pilot ne razmišlja, ali bo poskušal upravljati letalo, ki se znajde v težavah, tudi v organizacijah ne bi smelo biti nikakršne dileme, kaj storiti v primeru krize. Komuniciranje je osnovni, ključni del upravljanja, zato je jasno, da je ljudem treba sporočiti, kaj se dogaja in kaj bomo storili, da bomo razmere uredili. Treba je odgovoriti na vsa vprašanja ljudi. Le tako lahko brez večjih težav prejadramo krizne razmere in prispevamo k temu, da se končajo z belim, in ne črnim scenarijem.

Besedilo: mag. Vesna Drole, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: GettyImages

MEDNARODNA AKCIJA OZAVEŠČANJA O POGREŠANIH OTROCIH

VAM OTROCI VEDNO POVEDO, KAM GREDO?

Tudi letos smo se pridružili aktivnostim ob mednarodnem dnevu pogrešanih otrok. 25. maja je nevladna organizacija Amber Alert Europe, evropska mreža za opozarjanje na izginule otroke, v sodelovanju s policijami posameznih držav pripravila poučen videoposnetek Ostani varen s Simonom. Videoposnetek razumljivo in preprosto obvešča, kako je treba ravnati, da se prepreči izginotje ali pogrešanje otroka.

Videoposnetek Ostani varen s Simonom vsebuje poučne nasvete za starše, v razumljivem jeziku pa nagovarja tudi otroke.

Pogosto velja, da mlajši, ko je otrok, bližje kraju pogrešanja je najden, in tako ga je treba tudi iskati. Zato je takrat, ko je otrok pogrešan, najprej treba pregledati dom, tudi skrite prostore (omare in podstrešje), pri sosedih in okolico. Pregled doma je treba večkrat ponoviti, saj se otrok lahko vrne in se v strahu pred dogajanjem skriva. Čim prej je treba preveriti lokacije v okolici kraja izginotja, ki bi lahko bile za otroka nevarne (npr. ribniki, jarki, kanali in gradbišča). Pri tem je treba zanemariti prepričanje, da otrok ni šel tja, ker je bil predhodno opozorjen na nevarnost.

Osnovnošolci pogosto odidejo na mesta, ki so jim poznana, zato je pomembno, da jih poznajo tudi starši oziroma skrbniki. Otroci se bo skrili tam, kjer se počuti varnega, npr. pod stopnišči, v stavbah, kjer obiskuje prostčasne dejavnosti, ali na lokacijah, kjer se druži s svojimi sovrstniki. Mladostniki se bodo

prej zaupali svojim sorojencem in vrstnikom kot odraslim osebam. Pomembno je, da preverimo tudi družbena omrežja, ki jih mladostnik uporablja.

Starši naj otrok ne strašijo pred nevarnimi situacijami (vode, cesta itd.),

saj to v njih sproži dodatno zanimanje in radovednost. Z njimi naj se raje pogovorijo in jih naučijo pravilnega ravnanja in odzivanja ob nevarnosti.

Otroci so pogosto prepričani, da bodo zaradi dejanja, ki je v starših sprožilo strah ali jezo, kaznovani.

Starši in skrbniki, naučite otroke pravilnega ravnanja

Otroke naučite:

- naj bodo previdni pri stiku z vsemi neznanci. Ni dovolj, da jih opozarjate le na neznance z belimi kombiji;
- naj ne odidejo od doma, ne da bi vam to povedali ali vas vprašali za dovoljenje;
- naj točno povedo, kam gredo in s kom;
- naj kljub obljubam (o nagradah ipd.) in privlačnim vabilom neznancev ne gredo z drugo osebo, če niso prej dogovorjeni z vami;
- naj, če se izgubijo, ostanejo mirni in poiščejo pomoč pri drugih starših, ki so v bližini;
- naj si zapomnijo svoj naslov, vaše ime in priimek ter telefonsko številko;
- naj tudi takrat, ko komunicirajo po spletu, to počnejo le z znanimi osebami.

Kaj storiti ob pogrešanju otroka?

- Ostanite mirni.
- Začnite iskati tam, kjer je bil otrok nazadnje opažen.
- Majhen otrok se pogosto skriva in zaspi ali pa se ne oglasi na klice staršev, zato je treba večkrat pregledati že pregledane prostore, npr. otrokovo sobo, saj se je vmes morda že vrnil domov in se tam skril v strahu, da bo zaradi svojega dejanja kaznovan.
- Preverite vsa nevarna mesta v bližini lokacije, kjer je bil otrok nazadnje.
- Povprašajte preostale člane družine, prijatelje in sosede, ali so ga morda kje opazili.
- Če otroka še vedno ni, takoj pokličite policijo na številko 113!

Izginotje otroka je za starše ali skrbnike izjemen stres, vendar ne smejo dovoliti, da prevzame nadzor nad njihovim ravnanjem. Pomembno je, da otroka takrat, ko ga najdejo živega in zdravega, ne kaznujejo, temveč ga objamejo, stisnejo k sebi in mu povedo, da so veseli, da je z njim vse v redu.

Ne čakajte! Pogrešanje osebe, še posebno otroka, je treba prijaviti takoj

Na policiji poudarjamo, da je treba prijavo pogrešane osebe, še posebno otroka ali mladostnika, podati kar se da hitro oziroma nemudoma, ko opazimo, da je nepojasnjeno odsoten iz svojega okolja.

Nikakor ne drži, da mora za podajo prijave miniti 24 ali celo 48 ur od pogrešanja, kar je splošno prepričanje v slovenski javnosti.

Slovenska policija prijavo pogrešane osebe sprejme takoj in nemudoma začne izvajati različne aktivnosti za njeno izsleditev. Na nujnost prijave pogrešanja in tudi nujnost ukrepanja policije kažejo predvsem okoliščine, v katerih je oseba pogrešana. Policisti vedno svetujemo, da se pogrešanje

osebe prijavi čim prej, še posebno ko gre za otroka.

Katere podatke potrebujete ob prijavi pogrešanja?

- Otrokovo najnovejšo fotografijo
- Osebni opis otroka s čim bolj natančnim opisom oblačil, ki jih nosi, in stvari, ki jih je imel s seboj
- Seznam njegovih prijateljev, sorodnikov in znancev
- Informacijo, kateri so tisti kraji, ki jih je otrok najpogosteje obiskoval ali želel obiskati

V Sloveniji so pogrešani otroci večinoma najdeni hitro, živi in zdravi

Po besedah Damjana Mikliča, višjega kriminalističnega inšpektorja na Upravi kriminalistične policije znotraj Generalne policijske uprave in strokovnjaka za problematiko pogrešanih oseb, ima Slovenija v primerjavi z drugimi evropskimi državami zelo nizek delež pogrešanih oseb na število prebivalcev.

»Letno je v Sloveniji prijavljenih okoli 500 pogrešanih oseb, od teh je

delež otrok izjemno majhen, pa še te v več kot 90 odstotkih najdemo žive in zdrave že v prvih štirih urah. Izjemno redko se srečujemo z obravnavami rizičnih pogrešanj ali celo ugrabitev otrok. V zadnjih 20 letih smo obravnavali le eno klasično ugrabitev otroka, a tudi ta je bil na podlagi obsežne kriminalistične preiskave najden v 24 urah ter živ in zdrav vrnjen staršem. Ne glede na različne objave v medijih in na družbenih omrežjih ter govorice, ki krožijo med ljudmi, do zdaj še nismo obravnavali ugrabitve otroka z belim kombiniranim vozilom, pa tudi ne s kakšnim drugim vozilom. Slovenija še vedno velja za precej varno državo,« meni Miklič.

Situacije, ko je otrok pogrešan, so za vse udeležene izjemno stresne

Ne glede na dejstvo, da so rizična pogrešanja otrok v Sloveniji izjemno redka, se v slovenski policiji aktivno posvečamo opozarjanju in preventivnemu delu tudi na tem področju. »Kajti situacije, ko je otrok pogrešan in starši ali drugi sorodniki ne vedo, kje je in kaj se z njim dogaja, so za vse udeležene velik šok in stres,« poudarja Miklič, »zato je dobro, da vedo, kako se odzvati, prav pa je, da se tudi otroci znajo samozaščitno obnašati in da vedo, kaj je treba storiti, če jih neznana oseba vabi k sebi ali s sabo. Zelo pomembno je, da so otroci poučeni, kako je treba komunicirati z neznanci, če jih ti ogovorijo, in da jim v pogovoru ne izdajajo svojih osebnih podatkov ali drugih okoliščin, denimo, kam hodijo v šolo, kje so doma, kam so namenjeni in podobno.«

Besedilo in foto: Sektor za odnose z javnostmi
SGDP GPU

Foto: Amber Alert Europe

AVSTRIJSKI POLICISTKI STA SE USPOSABLJALI PRI SLOVENSКИH POLICISTIH KONJENIKIH

»POLICISTI NA DUNAJU NISO VAJENI TAKO LEPEGA SPREJEMA LJUDI NA ULICAH!«

Avstrija v policijske vrste uvaja konjenico. Ker se zgleduje po slovenski policiji, jim slovenski policisti pri tem pomagamo s svojim znanjem in izkušnjami. Za ta namen sta nas na začetku junija obiskali predstavnici prihodnje enote avstrijske konjeniške policije. Med drugim sta skupaj z našimi policisti konjeniki na konjih patrolirali na Bledu, v Ljubljani in na Obali. Gre za uresničitev pobude, izražene februarja letos, ko smo se na Postaji konjeniške policije Ljubljana srečali z avstrijskimi kolegi, ki nameravajo delo konjeniške policije začeti konec leta.

Na začetku obiska smo gostjama predstavili enoto in službene konje, predvsem pa vso opremo, ki jo uporabljamo za delo. Tovrstne informacije so bile za policistki zelo pomembne, saj so trenutno v fazi nabave opreme. Naslednji dan sta začeli individualno usposabljanje pod vodstvom inštruktorja jahanja Ivana Globokarja. Ker sta že bili dobro usposobljeni za delo s konji v maneži, sta lahko hitro prešli na operativno delo in pridobivanje izkušenj na terenu. Skupaj s policisti sta odjezdili patroljirat ob obrežje Save, obenem pa sta spoznali tudi postopke pri izvajanju iskalnih akcij pogrešanih oseb ter varovanju narave in živali.

Tretji dan usposabljanja sta sodelovali pri usposabljanju policistov konjenikov za vzdrževanje javnega reda in miru. Policisti so vadili zborne postopke skupine policistov konjenikov, delo z motečimi elementi in klasične postopke policistov konjenikov. Kolegici iz Avstrije sta bili presenečeni nad visoko ravno znanja naših policistov konjenikov in usposobljenostjo policijskih konj, povsem nov pa je bil zanj

tudi sam način dela.

Popoldne se nam je ena izmed policistk pridružila pri patroljiranju v središču Ljubljane, druga pa pri patroljiranju na Bledu. V mestu je bil poudarek predvsem na gibanju s konjem v urbanem okolju, pravilnem pristopu do občanov in izvajanju policijskih postopkov. Policistka je med delom opazovala, kako izvajamo identifikacijske postopke in druga opravila neposredno s konja. Policistki, ki je patroljirala na Bledu, v okolju z veliko turisti, smo z ježo okoli jezera prikazali pravilno gibanje s konjem po predelih, kjer velja zapora prometa za vozila, prečkanje naravnih in umetnih ovir na terenu ter nudenje pomoči turistom.

Zadnji dan usposabljanja smo izvedli patroljno službo na območju Policijske postaje Piran, kjer smo policistkama predstavili način dela pri varovanju državne meje, delovanje policistov konjenikov v bližini kriminalnih žarišč in izvajanje patroljne službe v turističnem središču.

Svojim staršem
vedno povej, kam
greš in s kom si

Tudi patroljno delo na terenu je bilo po izjavah policistk nepozabna izkušnja, ki je presegla njuna pričakovanja, saj dotlej še nista jezdili v urbanem okolju.

Avstrijski policistki sta pohvalili izobraževalni del obiska v Sloveniji. Povedali sta, da sta se veliko naučili, in pohvalili slovenske kolege zaradi njihovih izkušenj s konji na različnih delovnih področjih. Najbolj ju je navdušil pozitiven odziv ljudi, tako domačinov kot turistov, saj po njunih besedah policisti na Dunaju niso vajeni tako lepih sprejemov na ulicah. Nista pa se mogli načuditi niti usposobljenosti in mirnosti konj slovenske policije.

Vsi policisti konjeniki, tudi obe avstrijski policistki, so jahali slovenske policijske konje, med katerimi sta bila dva lipicanca. Povsod, kamor so prišli, so bili prava atrakcija! Tako turisti kot

domačini so konjenike sprejeli z velikim navdušenjem in jih fotografirali, marsikdo pa jim je tudi stisnil roko.

Delo policijske konjenice je seveda predvsem preventivno, dejstvo pa je, da policisti konjeniki izvajajo vsa policijska pooblastila. S svojim obiskom na Obali so zagotovo prispevali k varnejšemu začetku turistične sezone. Nič manj zanimanja pa ni mešana slovensko-avstrijska patrolja na konju požela v Ljubljani in na Bledu.

Besedilo: PKP Ljubljana, PU Ljubljana, in Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: PKP Ljubljana, PU Ljubljana, in Anita Leskovec, PU Koper

Avstrijski policistki Birgit Sommer in Carolin Schmid na Postaji konjeniške policije Ljubljana

MEDNARODNA KONFERENCA

SKUPAJ DO VARNIH IN ZDRAVIH DELOVNIH MEST V POLICIJI

V Kongresnem centru Brdo je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti 29. maja organiziralo drugo mednarodno konferenco o varnih in zdravih delovnih mestih v policiji. Sodelovali so predstavniki Ministrstva za notranje zadeve, Policije, Sindikata policistov Slovenije, Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, pa tudi predstavniki tujih policij in zdravstvenih služb, in sicer nizozemske nacionalne policije, belgijske zvezne policije, češke podporne službe notranjega ministrstva ter nemškega zveznega inštituta za varnost in zdravje pri delu.

V strokovnih referatih so strokovnjaki z različnih področij podrobneje predstavili številne kemijske in biološke dejavnike tveganja, ki so jim na delovnem mestu izpostavljeni policisti, pa tudi gasilci in reševalci. Tako so razpravljali o posledicah izpostavljenosti policistov izpušnim plinom na kontrolnih točkah, nevarnostih, ki prežijo na policiste ob odkritju nezakonite pridelave konoplje, vplivu izpostavljenosti mikroodmerkom metamfetamina na zdravje, izpostavljenosti kriminalističnega tehnika nevarnim snovem pri ogledu kraja kaznivga dejanja in drugih zanimivih temah. Poleg tega so spregovorili še o ukrepih za spodbujanje in ohranjanje telesnega in duševnega zdravja omenjenih poklicnih skupin ter izmenjali primere dobrih praks.

»Temeljni cilj, h kateremu vsi stremimo, je namreč ustvariti in vzdrževati delovno okolje, ki bo ohranjalo zdravje zaposlenih celotno delovno dobo, da bodo lahko delali dlje in jim bo opravljeno delo v osebno zadovoljstvo, po končani delovni dobi pa bodo še vedno zdravi, vitalni in pri močeh za kakovostno preživljanje tretjega življenjskega obdobja,« je v uvodnem nagovoru ob odprtju konference poudaril namestnik generalne direktorice policije Tomaž Pečjak (na fotografiji). Ob tem je zelo pohvalil tudi sodelovanje z obema policijskima sindikatoma, s katerima je policiji v preteklosti

na tem področju uspelo izvesti kar nekaj projektov za večjo varnost in zdravje policistov ter uslužbencev policije.

Skrb za varnost in zdravje pri delu je za policiste zelo pomembna, saj so lahko napoteni na najrazličnejše naloge in območja, kjer lahko pride do tveganj zaradi posebnih okoliščin, kot so naravne in druge nesreče, migracije itd. Do neposrednega ogrožanja njihovega zdravja ali celo življenja lahko pride predvsem v primerih nujnih interventnih dogodkov. Ne gre pa zanemariti niti psihičnih pritiskov, ki jih doživljajo pri svojem vsakdanjem delu. Vse to lahko uspešno omejimo z ustreznimi preventivnimi in zaščitnimi ukrepi. Večina policijskih postopkov je občutljivih ali nevarnih, zato je zagotavljanje varnosti eden temeljnih elementov, od katerih mora biti odvisen tudi način izvedbe postopka.

Poleg tradicionalnih tveganj pa je treba v delovnih procesih začeti obvladovati tudi novonastajajoča tveganja. Delovno okolje se namreč zaradi hitrih tehnoloških sprememb čedalje hitreje spreminja, spremembe pa vplivajo na organizacijo dela, delovni čas in zahtevane veščine, delovne razmere in socialni dialog. Vzporedno se spreminjajo tudi dejavniki tveganja; nekatera fizikalna tveganja v zvezi z delom izginjajo ali se zmanjšujejo, pojavljajo pa se nova tveganja, o posledicah katerih še ni znanih dejstev.

Konferenca je potekala pod okriljem evropske kampanje Zdravo delovno okolje 2018–2019: Varno ravnanje z nevarnimi snovmi za zdrava delovna mesta.

*Besedilo: Služba generalnega direktorja policije GPU
Foto: mag. Nina Djordjević, SOJ SGDP GPU, in arhiv Policije*

MEDNARODNO IZOBRAŽEVANJE ZA PREISKOVANJE IN
ODKRIVANJE RAČUNALNIŠKEGA KRIMINALA

V OSPREDJU DIGITALNIH DNEVOV LETOS BOJ PROTI KIBERNETSKIM KRIMINALCEM

V slovenski policiji smo od 29. do 31. maja že 10. leto zapored organizirali tradicionalno izobraževanje strokovnjakov za preiskovanje in odkrivanje računalniškega kriminala. Gre pravzaprav za srečanje predstavnikov različnih služb tako znotraj kot zunaj Policije, ki si prizadevajo poiskati načine za zaščito uporabnikov pred različnimi pojavnimi oblikami računalniške kriminalitete, v zadnjem času zlasti pred kibernetскими grožnjami in napadi.

V okviru številnih aktualnih predavanj si vsi ti akterji – kriminalisti s Centra za računalniško preiskovanje v Upravi kriminalistične policije na Generalni policijski upravi in oddelkov za računalniško preiskovanje na policijskih upravah, predstavniki Nacionalnega odzivnega centra za kibernetisko varnost SI-CERT, tožilstva in zasebnega sektorja, pa tudi številni strokovnjaki iz tujine – izmenjajo svoje izkušnje, informacije o konkretnih primerih in inovativnih pristopih ter druge koristne podatke, s pomočjo katerih so lahko pri svojem delu veliko uspešnejši, kot bi bili vsak zase.

Poleg strokovnjakov iz Policije sta se izobraževanja, ki ga je vodil Toni Kastelic iz CRP UKP in je en dan potekalo tudi v angleškem jeziku, v Vadbenem centru Gotenica udeležila Matej Breznik in Anton Brne iz SI-CERT-a, vrhovna in okrožna državna tožilca Anita Veternik in Primož Križnar ter predstavnik podjetja Viris Milan Gabor. Kot tuji predavatelji pa so sodelovali še Paul Fitzpatrick z Irske, Frederiek Burlage

z Nizozemske, Miguel Ángel López López iz Španije, Georgios Germanos iz Grčije, Marcin Gózd z Poljske ter Renato Grgurić z Draganom Marićem in Davorjem Kristekom s Hrvaške.

Vsi udeleženci so se strinjali, da med pojavnimi oblikami kibernetiskega kriminala še vedno prevladujejo različne oblike kibernetiskega socialnega inženiringa in z njim povezane kriminalne dejavnosti, uporaba škodljive kode (malware & ransomware), DDoS napadi, anonimizacija v okviru darkneta in ostalih storitev za anonimizacijo, zloraba tehnologije veriženja blokov (t. i. Blockchain) in zlorabe dešifrirne tehnologije za kriminalne namene. Strinjali pa so se tudi, da so lahko na področju zatiranja tovrstne kriminalitete dolgoročno najučinkovitejše predvsem preventivne aktivnosti, namenjene informiranju in ozaveščanju uporabnikov.

V okviru letošnjega izobraževanja smo izvedli tudi akcijsko nalogo 3.7 iz Europolovega programa EMPACT (Evropske multidisciplinarne platforme za boj proti kriminalnim grožnjam), in sicer v delu, ki se je nanašal na preprečevanje napadov na informacijski sistem (CAIS – Cyber Attacks Against Information System).

Poleg opisane dejavnosti, ki smo jo v okviru Digitalnih dnevov izvedli v Sloveniji, sta načrtovani še predstavitvi na Hrvaškem (predvidoma septembra) in v Estoniji (konec leta 2019). Med državami, ki sodelujejo pri tej akcijski nalogi, so še Avstrija, Belgija, Ciper, Danska, Finska, Madžarska, Irska, Italija, Litva, Nizozemska, Poljska, Romunija, Švedska, Velika Britanija ter agenciji Europol in Cepol. Namen teh predstavitev praktičnih postopkov s poudarkom na preiskavah kaznivih dejanj s področja kibernetiske kriminalitete je izmenjati dobre prakse in analize uspešno zaključenih primerov med državami članicami EU.

*Besedilo: Savin Svet, Center za računalniško preiskovanje UKP GPU
Foto: Savin Svet, CRP UKP GPU, in GettyImages*

SREČANJE S KOLEGI IZ FRANCIJE

**SLOVENSKA IN FRANCOSKA POLICIJA
ZA UČINKOVITEJŠI BOJ ZOPER**

EKOLOŠKO KRIMINALITETO

VA/NOT

MEDNARODNO SODELOVANJE

Predstavniki slovenske policije smo se maja srečali z delegacijo francoske žandarmerije, specializirane enote za boj zoper ekološko kriminaliteto in javno zdravje (angl. Central Office against Environmental and Public Health Crime – OCLAESF). Pogovarjali smo se o učinkovitem mednarodnem boju zoper ekološko kriminaliteto in o strateškem sodelovanju med policijama obeh držav na tem področju.

Srečanja so se udeležili tudi predstavniki drugih resorjev, tj. Ministrstva za okolje in prostor, Inšpektorata RS za okolje in prostor ter Finančne uprave RS. Slovensko policijo sta na srečanju predstavljala Allen Lorbek iz Sektorja za mednarodne policijske operacije v Službi generalnega direktorja policije in Benjamin Franca iz Sektorja za splošno kriminaliteto na Upravi kriminalistične policije na Generalni policijski upravi. Francosko delegacijo so predstavljali brigadir general Jacques Diacono, njegov namestnik podpolkovnik Christian Tournié in francoski policijski ataše Alexandre Jeaunaux, ki s slovensko policijo sodeluje z Dunaja, Avstrija.

Udeleženci so si izmenjali izkušnje in pristope pri reševanju ekološke kriminalitete ter se seznanili z operativno problematiko v obeh državah. V naši regiji je aktualna predvsem problematika nezakonitih pošiljk odpadkov, požarov v podjetjih z odpadki in na deponijah ter nezakonitega odlaganja odpadkov v naravo.

Francoska stran je poudarila, da je sodelovanje med državama trenutno šele na strateški ravni in da je Slovenija znotraj Evropske unije v boju zoper ekološko kriminaliteto zelo pomembna država, ker leži na pomembnem geostrateškem stičišču med balkanskimi državami ter Italijo

in Avstrijo. Obe, Slovenija in Francija, bosta v prihodnosti predsedovali Svetu Evropske unije, zato je smiselno, da razvijemo tudi skupne operativne prijeme za reševanje okoljske problematike na evropski ravni.

Na sestanku smo se dogovorili, da se bodo predstavniki slovenske policije udeležili več izobraževanj o preiskovanju ekološke kriminalitete v Franciji. Hkrati je francoska stran izrazila zadovoljstvo, da slovenska policija sodeluje s francosko pri prijavi na razpis za črpanje evropskih sredstev iz sklada za notranjo varnost na temo boja zoper organizirano ekološko kriminaliteto.

Po besedah vodje francoske enote za boj proti ekološki kriminaliteti Jacquesa Diacona (na fotografiji desno) je največji izziv na tem področju, kako pri vseh doseči zavedanje, da gre za izjemno veliko težavo tudi v Evropi, ne le na drugih kontinentih: »Tudi tu smo neposredna žrtev organizirane

kriminalitete, kot je tihotapljenje odpadkov in pesticidov, in glede tega je zaskrbljenih čedalje več evropskih držav.« Drugi izziv je po njegovi oceni razviti ustrezno kapaciteto policijskih sil in večdisciplinarni pristop. »Sami, na ravni držav, se namreč ne moremo uspešno boriti proti tovrstni kriminaliteti, ampak moramo delati skupaj z vsemi pristojnimi agencijami, ministrstvi za okolje, carino in preostalimi deležniki širom po Evropi,« je poudaril.

Francoska gosta sta izrazila tudi navdušenje nad dobrim medsebojnim sodelovanjem slovenskih organov, torej policije, ministrstva za okolje in finančne uprave (carine), kot dobrim modelom, ki ga lahko razširimo v druge evropske države.

Besedilo: Andraž Šegš, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Foto: Benjamin Franca, UKP GPU, in Andraž Šegš, SOJ SGDP GPU

OBISK V FRANCIJI

MEDNARODNO SREČANJE POLICISTOV IN VOJAKOV V LURDU

Na 61. srečanju vojakov in policistov (po francosko *le 61ème Pèlerinage Militaire International*), ki je od 15. do 20. maja potekalo v francoskem Lurdu, se je zbralo 14.000 udeležencev iz 40 držav z vsega sveta, od Evrope in Afrike do obeh Amerik.

Udeležila sta se ga tudi predstavnika slovenske policije, skupaj z delegacijo 13 pripadnikov Slovenske vojske, ki jo je vodil brigadir Vilibald Polšak, pridružili pa so se jim še nekateri drugi.

Vsakoletni dogodek je namenjen promociji vojsk in policij različnih držav, posebno navdihujoč pa je, kot je po vrnitvi domov povedal policijski vikar Igor Jereb, zaradi svoje številčnosti in izredno različnih držav, iz katerih so prišli udeleženci. Veliko pozornosti so na srečanju namenili sprejemanju tistih, ki so med opravljanjem svojih dolžnosti postali invalidi, in spominu na vse, ki so pri delu izgubili življenje.

Po besedah Igorja Jereba (na fotografiji s pripadnikoma iz Irske in Srbije) je srečanje potekalo z namenom ohranjanja miru, povezovanja med različnimi policijami in vojskami ter »v priprošnji Mariji, naj spremlja vse udeležence in udeleženke ter jih priporoča v Božje varstvo in spodbuja k pravih odločitvam tako na osebni kot tudi na strokovni in službeni ravni«. Dejal je še, da je bilo poudarjeno, da so vojaške in policijske enote nujne za obstoj držav in za ohranjanje varnosti. V času druženja je bila med udeleženci prisotna tudi misel, da se da med ljudmi in državami veliko narediti tudi tako, da so na odgovornih mestih ljudje z vrednotami, ki si upajo jasno zagovarjati svoja stališča.

*Besedilo: Igor Jereb, policijski vikar, SGDP GPU
Foto: Igor Jereb, SGDP GPU, in Mirko Nidorfer, Slovenska vojska*

MED TURISTIČNO SEZONO BODO HRVAŠKIM KOLEGOM TUDI LETOS POMAGALI SLOVENSKI POLICISTI

Na Hrvaškem vsako leto dopustuje več kot milijon turistov iz Slovenije, zato je slovenska policija tudi letos tja poslala tri slovenske policiste, da bodo na vrhuncu turistične sezone, od 17. julija do 18. avgusta, hrvaškim policistom pomagali pri postopkih s slovenskimi državljani. Srečate jih lahko v Pulju ter na otokih Krk in Pag.

Na podlagi sporazuma med slovensko in hrvaško vlado o čezmejnem policijskem sodelovanju na Hrvaško odhajajo Darko Grobin s Policijske postaje Rogaška Slatina, Igor Kraševac s PP Metlika in Janez Rojko s PP Ptuj. Slovenski državljani se lahko nanje obrnejo prek slovenskega veleposlaništva v Zagrebu ali prek

PP Pulj, Novalja in Krk, kjer ti policisti delujejo.

Slovenski policisti pri svojem delu nosijo uniformo slovenske policije in niso oboroženi, prav tako pa ne izvajajo policijskih pooblastil in ukrepov, za katere so pristojni samo hrvaški policisti.

Pred odhodom v tujino jih je 3. julija sprejel namestnik generalne direktorice policije Tomaž Pečjak.

Njihova naloga je, da sodelujejo pri policijskih dejavnostih, ki jih hrvaški policisti opravljajo v povezavi s slovenskimi državljani, in predvsem omogočajo hitrejšo komunikacijo s slovenskimi turisti. Turisti se namreč počutijo varneje ob prisotnosti domačega

Slovenska policija v projektu Varna turistična sezona, ki pogloblja dobro medsebojno sodelovanje in prispeva k izmenjavi znanja in izkušenj med policisti obeh držav, sodeluje že od leta 2011.

policista, ki obvlada njihov jezik in pozna okolje, iz katerega prihajajo. Po drugi strani je takšna oblika dela koristna tudi za policiste zaradi hitrejših izmenjav informacij, brez zamudnega preverjanja podatkov v drugih službah.

Besedilo in foto: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

NA STREHI MÜNCHENSKIH POLICIJSKIH OBJEKTOV ODSLEJ TUDI SLOVENSKE ČEBELE

Ob svetovnem dnevu čebel, 20. maju, smo predstavniki slovenske policije in notranjega ministrstva obiskali münchenske policiste in jim izročili prav posebno darilo. Predali smo jim miniaturni slovenski čebelnjak in tri medovite rastline, ki odlikavajo mediteransko-hribovsko naravo Slovenije. Te rastline so žajbelj, dobra misel in hermelika.

V glavnem mestu nemške zvezne dežele Bavarske namreč že od leta 2015 na osmih policijskih objektih gojijo čebele, za katere v svojem prostem času skrbijo tamkajšnji policisti, čebelarski navdušenci. Lani so prejeli nagrado Organizacije združenih narodov za trajnostno usmerjen projekt.

Idejni vodja projekta dr. Jürgen Brandl je povedal, da so zanj navdušili že veliko ljudi, s čimer prispevajo tako k dvigu ugleda bavarske policije kot tudi k večji ozaveščenosti o naravi, posnemati pa so ga začela tudi druga nemška mesta. Med, ki ga proizvedejo, delno uporabljajo za protokolarna darila, delno pa ga prodajo in izkupeček dajo v dobrodelne namene.

Panj s slovenskimi čebelami je svoj novi dom našel na strehi Polizeiinspektion 11, ene od policijskih enot v Münchnu, ki je čebele sprejela v oskrbo.

*Besedilo: Sektor za mednarodne policijske operacije SGDP GPU
Foto: Polizei München*

Pri predaji miniaturnega slovenskega čebelnjaka s klasičnim dvodelnim AŽ-panjem (v njem je deset satnic s čebelami) in medovitih rastlin so sodelovali predstavnik slovenske policije v stalni mešani slovensko-bavarski komisiji Vladimir Pocek (sicer vodja Sektorja za mednarodne policijske operacije na Generalni policijski upravi), generalni direktor Direktorata za policijo in druge varnostne naloge MNZ mag. Lado Bradač, soprodsedujoči v stalni mešani komisiji Marko Vrevc, generalna konzulka na Generalnem konzulatu RS v Münchnu Dragica Urtelj ter sodelavca na münchenskem konzulatu Jana Prislan in Matej Leskovar.

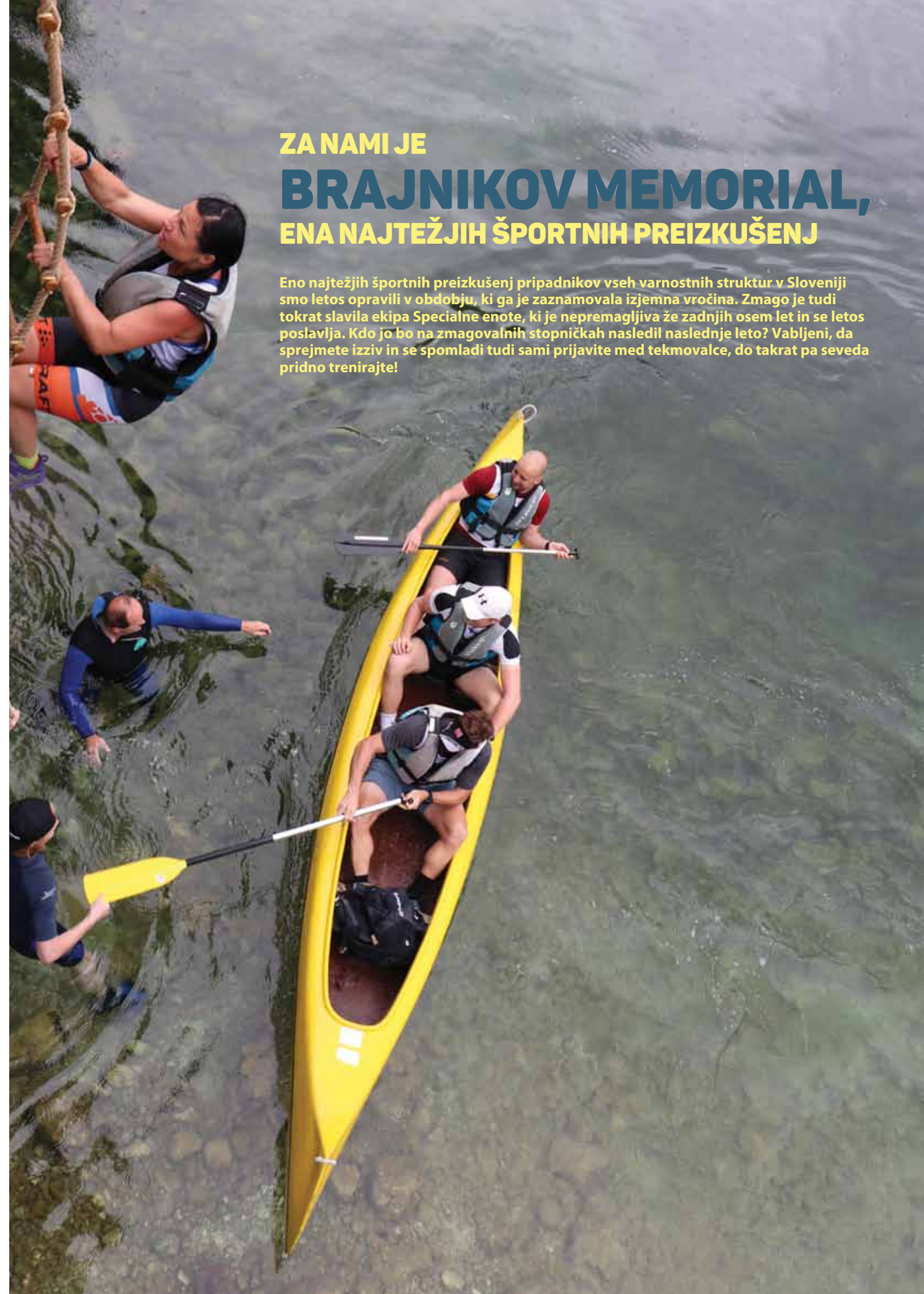
S SPOMINSKIM POHODOM POČASTILI OBLETNICO TRAGIČNE NESREČE POD TURSKO GORO

S pohodom na Okrešelj smo se 10. junija spomnili umrlih gorskih reševalcev, naših kolegov. V teh stenah se je namreč pred 22 leti končala življenjska pot Mitje Brajnika, Luke Karničarja, dr. Janija Kokalja, Rada Markiča in Borisa Mlekuža. K njihovem spomeniku smo položili venec. Pohodniki smo se spomnili tudi Dragice Slavič, Franca Šandorja in Silvina Matjašca, sodelavcev iz Murske Sobote, ki so tragično umrli v prometni nesreči pred petimi leti.

Ta dan smo izkoristili tudi za to, kar nas dela odlične – za krepitev timskega duha. Skupaj smo premagovali vzpon na Okrešelj, se po poti srečevali s prijatelji in se tudi nasmejali ter si med lepimi vršaci napolnili baterije za nadaljnje delo.

Tudi to je eden od namenov vsakoletnega srečanja pod Tursko goro.

*Besedilo in foto: Sanja Repše, SGDP GPU,
in Jernej Gosenar, VCG PA GPU*

ZA NAMI JE BRAJNIKOV MEMORIAL, ENA NAJTEŽJIH ŠPORTNIH PREIZKUŠENJ

Eno najtežjih športnih preizkušenj pripadnikov vseh varnostnih struktur v Sloveniji smo letos opravili v obdobju, ki ga je zaznamovala izjemna vročina. Zmago je tudi tokrat slavila ekipa Specialne enote, ki je nepremagljiva že zadnjih osem let in se letos poslavlja. Kdo jo bo na zmagovalnih stopničkah nasledil naslednje leto? Vabljeni, da sprejmete izziv in se spomladi tudi sami prijavite med tekmovalce, do takrat pa seveda pridno trenirajte!

Pri Brajnikovem memorialu ne šteje le zmaga, temveč fizični in vztrajnostni preizkus posameznika, ki tudi s sodelovanjem in prijateljsko pomočjo sotekmovalcem najboljše odraža vrednote, ki jih je že leta 1993 postavil snovalec tekmovanja.

Zmagovalec je vsak tekmovalac, ki je prišel na start, dvojni zmagovalec pa je tisti, ki s člani svoje ekipe prestopi ciljno črto. Vidno utrujen, a vesel. Ta izraz na tekmovalcih, ponos in sreča po dveh dneh, ko so premagali tako progo kot same sebe, je neprecenljiv in to je nekaj najlepšega na tem tekmovanju – poleg stkanih prijateljstev in medsebojne pomoči med člani v ekipi in med ekipami.

Na tem tekmovanju je čutiti timski duh, ki ga krepimo tudi med sodelavci v policijskih enotah, saj je dobro medsebojno sodelovanje za naše uspešno delo še kako pomembno.

14. in 15. junija je na širšem območju Bleda potekal že 26. Pohod razuma, volje in moči – Brajnikov memorial 2019. Tudi letošnje preizkušnje so se udeležili pripadniki Policije, Slovenske vojske, Uprave RS za zaščito in reševanje ter Gorske reševalne zveze Slovenije.

Po tradiciji je tekmovalce čakala zelo zahtevna trasa: prvi dan so plavali v Blejskem jezeru od Male do Velike Zake, nato pa kolesarili proti Zasipu, Žirovnici in Završnici vse do Smokuške planine. Od tam so se podali na gorski pohod proti Vrtači do Stola in se spustili mimo Valvazorjevega doma do križišča cest pod Javorniškim jezerom. Tu so ponovno sedli na kolo, se odpravili do Jesenic čez Savo v smeri Blejske Dobrave, zavili proti Mojstrani in kolesarili po dolini Radovne do t. i. Pokljuške luknje, kjer so pustili kolo in nadaljevali z gorskim pohodom do Zatrnika. Prvi dan tekmovanja, ko so premagali okoli 3.000 metrov višinske razlike, so končali s streljanjem na biatlonskem strelišču na Pokljuki.

Naslednji dan so zgodaj jutraj pretekli traso ob Bohinjskem jezeru od gostišča Kramar do Avtokampa Zlatorog Bohinj. Nato so od te točke preveslali jezero do mostu pri cerkvi sv. Janeza Krstnika, tekli do gostišča Kramar in tekmovanje nadaljevali s kolesarjenjem čez Bohinjsko Bistrico do Oblakove planine. Od tu so nadaljevali z gorskim pohodom prek planin Ricman in Prihod, mimo Tolstega vrha pod Taležem do mostu v Ribnem, kjer so prečkali reko Savo in tekli okoli Ribenske gore do prireditvenega

prostora njenem vznožju. Tu so tekmovanje končali z opravljeno spretnostno nalogo.

Po dvodnevem tekmovanju je v cilj pod Ribensko goro prispelo vseh 26 ekip. Že od leta 2011 nepremagljiva ekipa Specialne enote na Upravi za policijske specialnosti na Generalni policijski upravi je tudi letos prva prispela v cilj s časom 9 ur in 33 minut, druga je bila ekipa Policijske uprave

Ljubljana s časom 11 ur in 1 minuto, tretja pa je bila ekipa 132. gorskega polka Slovenske vojske s časom 11 ur in 20 minut.

Tekmovanje se je končalo s svečano razglasitvijo rezultatov ter podelitvijo medalj in pokalov najboljšim ekipam. Organizator vsako leto podeli tudi druge nagrade. Nagrado za ferplej je prejela ekipa Policijske postaje Kranjska Gora, nagrado za najstarejšo ekipo je

VARNOST

prejela ekipa IPA Ljubljana, za najbolj izkušeno tekmovalko je bila razglašena Gordana Hrvačanin, za najstarejšega tekmovalca in tekmovalca, ki se je največkrat udeležil tekmovanja, pa Mihael Burilov, ki je letos nastopil zadnjič – kot rojstnodnevno darilo sebi za okroglih 60 let.

Za odlične rezultate, predvsem pa uspešen zaključek tekmovanja so tekmovalcem čestitali predstavniki organizatorja, minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar, generalna direktorica policije mag. Tatjana Bobnar in načelnica Generalštaba Slovenske vojske generalmajorka Alenka Ermenc. Kot je dejala Bobnarjeva, je na pripadnike Specialne enote izjemno ponosna, ker kažejo svojo izjemno pripravljenost tudi na takšnih, najzahtevnejših tekmovanjih. Odličen rezultat kaže, da so bili tekmovalci vrhunsko pripravljeni in uigrani.

Tako organizator kot tekmovalci so sklenili, da se naslednje leto ponovno srečajo, saj je Brajnikov memorial najbolj prepoznavno športno tekmovanje vseh struktur slovenskega nacionalnovarnostnega sistema.

Se vidimo!

Besedilo: Irena Likar, SOJ MNZ,
in Sanja Repše, SGDP GPU
Foto: Pavel Mežan, PU Kranj

Pohod razuma, volje in moči vsako leto organiziramo v spomin na pokojnega policista, gorskega reševalca in gornika Mitjo Brajnika, ki je življenje izgubil v helikopterski tragični nesreči ob usposabljanju gorskih reševalcev na Okrešlju 10. junija 1997.

SLOVENSKI POLICISTI ODLIČNI

NA EVROPSKEM POLICIJSKEM PRVENSTVU V STRELJANJU

Mesto Suhl v Nemčiji je bilo od 17. do 21. junija prizorišče 17. evropskega policijskega prvenstva v streljanju. Na prvenstvu se je zbralo 112 udeležencev iz 19 držav (tudi iz Slovenije), ki so nastopili v eni ali več strelskih disciplinah (skupaj 238 nastopov). Prvovrstno strelišče na obrobju znamenitega Turinškega gozda je v odlični organizaciji nemške policijske športne zveze vsak dan postreglo z zanimivimi strelskimi disciplinami in razburljivimi finalnimi tekmovanji.

Ekipo petih tekmovalcev in tekmovalk iz slovenske policije (Oto Strakušek, Valter Pajič, Martin Fevžer, Sašo Korbar in Mojca Pörš) se je uspešno spopadala s koncentracijo in iskanjem pravega strelskega položaja ter zmoгла dovolj mirnosti, da se je približala finalistom.

Tekmovalni program prvenstva se je začel s streljanjem s pištolo na 50 metrov in streljanjem z zračno puško. Prvenstvo sta za slovensko policijsko reprezentanco začela odlična strelca, nekoč tudi vidna člana slovenske strelske reprezentance. Z zračno puško sta odlični uvrstitvi dosegla Sašo Korbar iz Centra za varovanje in zaščito v Upravi za policijske specialnosti na Generalni policijski upravi (12. mesto) in Valter Pajič iz Službe za operativno podporo na Policijski upravi Murska Sobota (13. mesto).

V disciplini z zračno pištolo se je odlično odrezala tudi Mojca Pörš s Policijske postaje Slovenj Gradec (PU Celje) in z doseženim 9. mestom in 534 krogi le za las zgrešila finale. V nadaljevanju prvenstva je potekalo streljanje s pištolo na 25 metrov za ženske. Mojca Pörš se je najprej pomerila v preciznem, dve uri pozneje pa še v hitrostnem streljanju. Oba rezultata s po 30 streli v vsakem tekmovanju (265 in 273 krogov) sta ji

prinesla 11. mesto s skupno doseženimi 538 krogi.

Strelski tempo sta isti dan nadaljevala še dva slovenska predstavnika v streljanju z malokalibrsko puško leže. Po 60 streljih v težko predvidljivih vetrovnih razmerah je Oto Strakušek iz Operativno-komunikacijskega centra GPU s 604,3 kroga dosegel 15. mesto, Martin Fevžer s Policijske postaje Šentjur (PU Celje) pa si je s 578,9 kroga prislužil 22. mesto.

Prvenstvo so z odličji zaznamovali predvsem predstavniki iz Nemčije, ki so v posameznih disciplinah posegli tudi po dveh medaljah. Včasih so nas vse s krepko prednostjo opomnili na moč organiziranih treningov, ki lahko delajo čudeže. Seveda pa brez kakovostne

strelske opreme, vrhunškega orožja, streliva in nenazadnje klubske podpore pri vsem tem ne gre.

Strelci in strelka iz slovenske policije so pokazali preciznost, voljo in vztrajnost, ki so značilne za opravljanje nalog policijskega poklica, v njih pa že tli želja po naslednjem tekmovanju in ponovnem snidenju s policisti in policistkami iz evropskih držav, s katerimi so preživeli lepo športno preizkušnjo in navezali nova prijateljstva.

Strelcem in strelki iskreno čestitamo za dosežene rezultate!

Besedilo: Oddelek vrhunskih športnikov PA GPU
Foto: OVŠ PA GPU in European Police Sports Union (USPE)

NA EVROPSKEM PRVENSTVU V JU-JITSUJU SREBRO ZA TIMA TOPLAKA

V romunski prestolnici Bukarešti je konec maja in na začetku junija potekalo evropsko prvenstvo v ju-jitsuju. Na prvenstvu je Tim Toplak, sicer zaposlen na Oddelku vrhunskih športnikov na Policijski akademiji, osvojil drugo mesto in stopil na zmagovalne stopničke. Na tekmovanju je sodelovalo približno 450 tekmovalcev iz 25 držav.

V prvem kolu je bil kot eden izmed štirih nosilcev prost. V drugem kolu se je uspešno pomeril s tekmovalcem iz Avstrije, v tretjem pa s tekmovalcem iz Srbije. Za vstop v finale se je boril s predstavnikom Nemčije, v finalni borbi pa se je pomeril s predstavnikom Rusije. Tokrat je bil tekmovalec iz Rusije uspešnejši in Toplaku je pripadlo odlično drugo mesto. Čestitke za nov izjemen uspeh!

STOPNICE DO KALVARIJE JE NA LETOŠNJI ŠTENGIJADI PRESKAKOVALO KAR 64 TROJK

Že osmo leto zapored je mariborska policijska uprava – v sklopu Otroške varnostne olimpijade – organizirala tudi Štengijado. Gre za tek mešanih trojk po 455 stopnicah (štengah) na Kalvarijo, hrib nad Mariborom.

Tekmovali smo v dveh kategorijah. V prvi, tj. odprtem prvenstvu Policijske uprave Maribor, smo tekmovali za veliki prehodni pokal. Tekmoval je lahko kdor koli. V drugi smo že tretje leto zapored tekmovali na državnem prvenstvu policije, na katerem so lahko sodelovali le zaposleni v policiji.

V obeh kategorijah je zmago ponovno slavila ekipa Postaje konjeniške policije Ljubljana z neverjetnim časom 2:41:88. Tako so veliki prehodni pokal še za eno leto odnesli v prestolnico.

Namen Štengijade pa ni samo tekmovalstvo, druženje in širjenje dobre volje, temveč ima projekt tudi humanitarno noto.

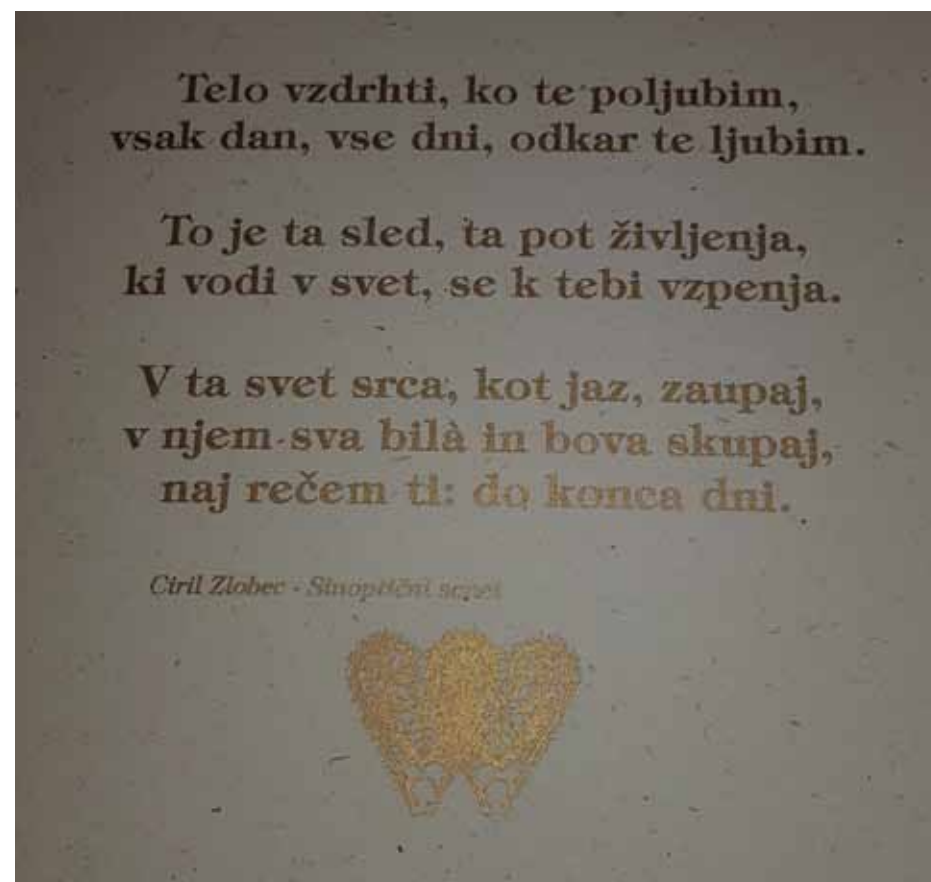
S startninami smo letos zbrali kar tisoč sto evrov, s katerimi bo Zveza prijateljev mladine Maribor nekaj otrokom iz socialno ogroženih družin omogočila letovanje na morju ali Pohorju.

MILENA TRBULIN, PIAROVKA NA POLICIJSKI UPRAVI CELJE,
V PROSTEM ČASU RADIJKA IN POOBlašČENKA ZA SKLEPANJE ZAKONSKIH ZVEZ

POLICIJSKA PIAROVKA, KI JE POROČILA ŽE VEČ KOT STO PAROV

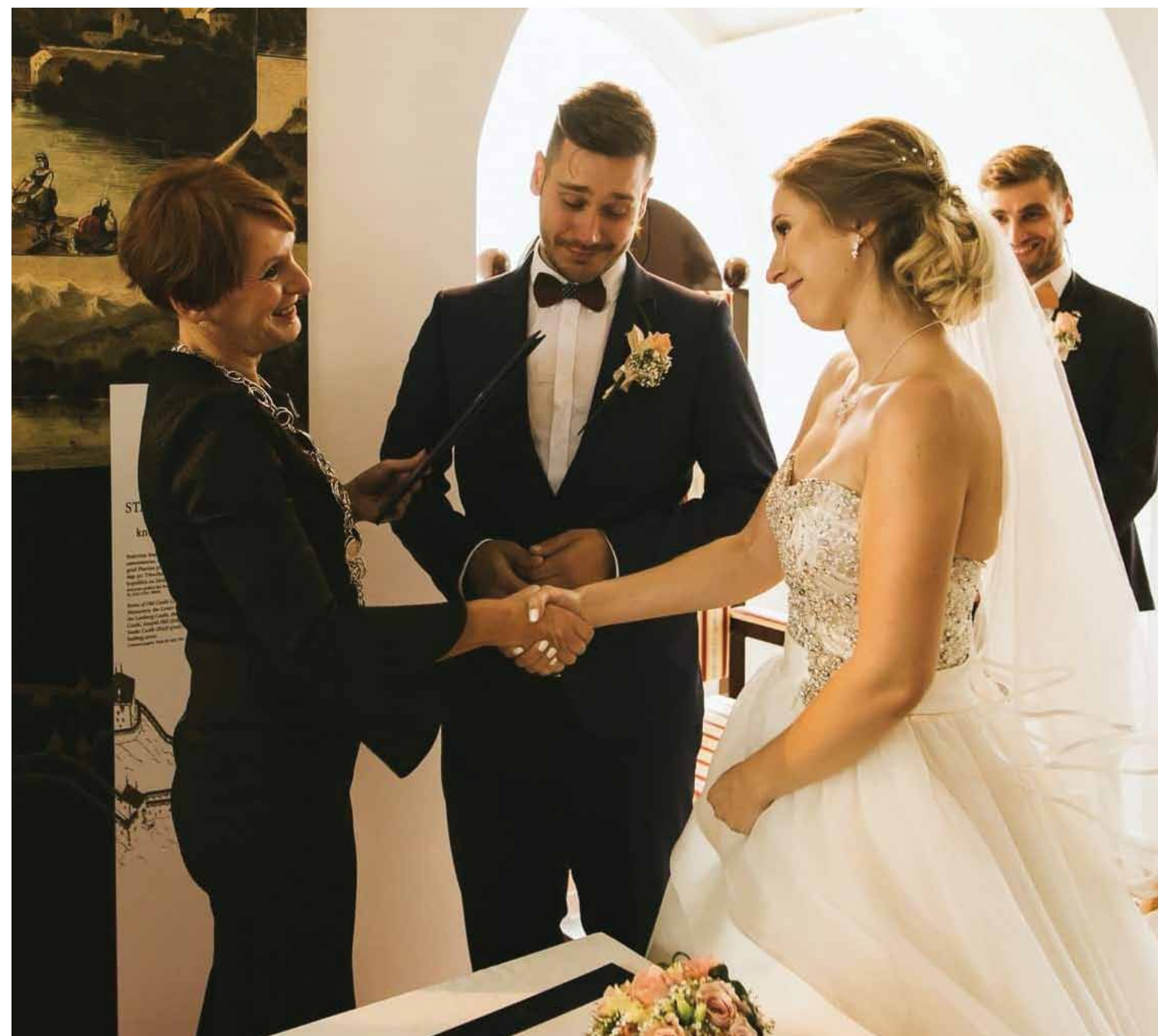
Dolgoletna predstavnica za odnose z javnostmi Policijske uprave Celje. Krasna ženska, topla, skromna in umirjena. S svojo osebno urejenostjo, elegantnim videzom in vedno zanimivimi oblačili izkazuje velik čut za estetiko. Za povrh pa ima še prečudovit žameten glas, ki ga s pridom uporablja, ko v službi – ob rednih zadolžitvah – povezuje številne prireditve in druge dogodke policije. Poleg tega je vrsto let delala kot radijska napovedovalka moderatorka. Le malokdo pa ve, da je Milena Trbulin tudi pooblaščenka za sklepanje zakonskih zvez. Zase pravi, da jo ta njena vloga napolni z neverjetno lepo energijo: »To je moja hrana za dušo!« In obratno, čeprav ne mara presladkih besed, je njen osebni pečat, ki ga sama doda tem čustvenim in ganljivim trenutkom, zagotovo edinstven, kot lahko v nadaljevanju razberemo iz njene pripovedi o tem precej nevsakdanjem hobiju.

»Pred dobrimi štirimi leti sem se pridružila ekipi pooblaščenec za sklepanje zakonskih zvez pri Upravni enoti Celje. Z mislijo, da bi se tega lotila, sem se poigravala kar nekaj časa, ampak nisem nič naredila za njeno uresničenje, vse dokler ni nekega dopoldneva pri službeni malici pogovor nanesele na to temo. Sodelavec je razlagal, da se bo poročil, in me vprašal, zakaj se glede na to, da delam tudi na radiu in sem vajena nastopov, ne lotim porok, saj bi bil vesel, če bi ga poročila. In res sem ga čez nekaj mesecev.

Tisti dan, ko je pogovor nanesele na to temo, sem načelniku upravne enote napisala elektronsko sporočilo in povprašala, ali je kakšna možnost, da bi postala pooblaščenka za sklepanje zakonskih zvez. Načelnik mi je takoj odgovoril, da je vesel, da se jim bom pridružila. Naslednji dan sem uredila le še formalnosti in nekaj dni zatem že poročila prvi par.

Moja prva poroka je bila na Celjskem gradu v dvorani. Imela sem močno tremo oziroma občutek odgovornosti. Zavedala sem se, da je za mladoporočenca poroka dogodek,

na katerega sta se dlje časa skrbno pripravljala. Vsaka podrobnost je bila usklajena. Zelo neprijetno bi mi bilo, če obred ne bi bil popoln. Na začetku sem imela občutek, da vsi v dvorani vedo, da je to moj prvi obred, ampak že po prvih besedah in odzivu sem vedela, da mi gre prav dobro – in da je to prava stvar zame.

Prvi poroki so kmalu sledile nove. Zagotovo se jih je do zdaj zvrstilo več kot sto. Žal mi je, da si ne beležim točnega podatka. Na začetku sem jih še skrbno zapisovala, potem pa ...

Običajno pooblaščenki ne vemo vnaprej, koga poročamo, te podatke ima matičar, razen seveda, kadar si ženin in nevesta posebej zaželite določenega pooblaščenca in se z njim

vnaprej dogovorita. Takšnih primerov sem tudi sama imela že več. Poročila sem prijateljico, sosedo, hčerki dveh prijateljev, nekaj sodelavcev in z velikim veseljem tudi nekaj sinovih prijateljev. Te poroke so mi še posebno ljube. Dober občutek je, ko te ljudje, ki so ti blizu, izberejo, da jih poročiš in z njimi deliš slovesne trenutke. Tako veš, da ti res zaupajo.

Določene poroke mi bodo zaradi neverjetno prijaznih ljudi ostale v spominu. Ena najbolj čustvenih je bila, ko se je z Žalčanom poročila hčerka visoke palestinske diplomatke. Poroka je bila v Celju, v muzeju, pod znamenitim celjskim stropom, na mrzlo novembrsko soboto. V spominu mi je ostala zaradi izjemne čustvenosti

mladoporočencev, njunih staršev in prijateljev. Neizmerno povezanost ter ljubezen je bilo čutiti med njimi. Tako zelo preprosti, topli in hvaležni so bili.

Poročila sem tudi dve dekleti, Celjanki. Tudi ta poroka je bila zelo posebna. Pa ne zaradi tega, ker sta zakonsko zvezo sklenili dve dekleti, ampak zato, ker sem začutila, kako jima starši, kljub predsodkom nekaterih, močno stojijo ob strani in kako ponosni so bili, ker sta svojo zvezo javno izrazili in potrdili s poroko.

V poročni dvorani v Celju sem imela tudi motoristično poroko. Oba, nevesta in ženin, sta strastna motorista in tudi poročila sta se v motorističnih kombinezonih. Nevesti so prijateljice, ko je pred dvorano snela čelado, v lase

spletle šopek marjetic, ker bi ji čelada tako ali tako pokvarila frizuro, četudi bi prišla naravnost od frizerja. Po končani poroki so jima motoristični prijatelji – za cel Trg celjskih knezov se jih je nabralo – pripravili špalir in ju z močnimi sirenami pospremili na novo življenjsko pot.

Na Celjskem imamo dva krasna protokolarna prostora za sklepanje porok. V starem celjskem jedru je mogoče skleniti poroko v najlepši baročni stavbi, Prothasijevem dvorcu, v katerem je čutiti posebno magičnost, starinskost. Poroke so tukaj vedno veličastne. Na Dobrni pa sklepamo poroke v Vili Higiea. Ta dvorana je malce manjša, čudovito intimna in prekrasna za manjše poroke. Običajno poročamo ob sobotah in sredah, pa tudi na petek sem že poročala.

Veliko porok sklepamo na Celjskem gradu, kjer je tudi izjemno lep prostor. Kar nekaj simpatičnih parov sem poročila tam, tudi sinovega dobrega prijatelja. Vse več mladoporočencev pa se odloča za poroke v parkih, na domačih travnikih in gozdnih jasad – skratka tam, kjer se na svoj dan

počutijo najlepše. Pooblaščenci celjske upravne enote lahko poroke sklepamo tudi drugje po Sloveniji, vendar zunaj uradnih prostorov drugih upravnih enot.

Sklepanje porok je zame duševna hrana. To so nepopisni trenutki. Zelo rada to počnem in še vedno se zelo skrbno pripravim na vsako poroko. Ne uporabljam govora, ki ga imamo pripravljenega, ampak imam svojega, drugačnega. Nimam preveč rada presladkih besed, vseh pa mi je, da govor zveni toplo in je drugačen od običajnih. Če nisem popolnoma zadovoljna z njim, ga kar ne morem povedati. Srečna sem, ko vidim, da se moje besede mladoporočencev, prič in svatov dotaknejo ter jih ganejo. Lep je trenutek, ko rečeta DA. Velikokrat se nasmejimo, ko prstani nočejo takoj na prstanca, malo je treme, malo nerodnosti in tudi na poljubček na koncu jih je treba navadno spomniti ... Skoraj vsaka nevesta pri podpisu, ko jo opozorimo, da se mora podpisati z novim priimkom, reče, da ni čisto nič vadila novega podpisa – čeprav je verjetno marsikatera pridno vadila.

Ja, veliko prijetnega doživim na porokah. Nasmejimo se, kdaj od ganjenosti tudi malo zajočemo, nazdravimo, poklepetamo. Najpomembnejše zame je, da mladoporočenca in svatje iz poročne dvorane odidejo srečni in polni lepih vtisov. Pri nas jim ob slovesu podarimo čudovit steklen okvir za poročno fotografijo in vezivo s podatki o sklenitvi zakonske zveze. Zadaj pod platnicami je zapisan Zlobčev verz in večkrat jim rečem, naj si ga, če bo prišel trenutek, ko ne bo šlo vse tako, kot sta si zamislila, prebereta, se ustavita in spomnita na poročne trenutke.

Na pretekli poroki so imeli vsi svatje zapovedano obutev, in to legendarne allstarke. Prav zanimivo je bilo videti nevestinega dedka in babico, kako sta se zabavala v živobarvnih športnih copatih.

Naslednja poroka bo v parku na Dobrni in napovedan je dež. Ne vem koga poročam, vem pa, da se poroke, čeprav v dežju, veselim – in to šteje.«

Besedilo: Milena Trbulin, PU Celje
Foto: osebnih arhiv avtorice in GettyImages

30. OBLETNICA KONCA ŠOLANJA XIX. GENERACIJE KADETOV KADETSKE ŠOLE ZA MILIČNIKE

Kadeti XIX. generacije Kadetske šole za miličnike smo konec maja na Policijski akademiji v Tacnu, Ljubljana, praznovali svojo trideseto obletnico konca šolanja.

Srečanje se je začelo z zborom okoli 150 nekdanjih kadetov, njihovih razrednikov, vzgojiteljev, nekdanjega ravnatelja in njegovih pomočnikov. Kadeti in drugi udeleženci smo na glavni ploščadi akademije najprej pozdravili dvig zastave, kot smo to kot kadeti počeli vsa štiri leta šolanja.

Na začetku srečanja nam je dobrodoščilo zaželel predstavnik XIX. generacije Milan Šandor, ki je predstavil program in z minuto molka počastil tiste, ki jih žal ni več med nami – kadete Rudija Bencka, Slavka Jelerja, Bojana Dražnika in Renata Placeta, pomočnika ravnatelja Borisa Goleta, vzgojitelja

Stanka Pavletiča in razrednike Vlasto Čebulec, Bojana Šterna in Dragutina Stankoviča. Delegacija generacije pa je v spomin na umrle pripadnike policije položila venec v Parku spomina Tacen.

Milan Šandor je v govoru podoživel čas od konca 80. let, ko smo končevali šolanje in napeto čakali, na kateri policijski postaji bomo začeli svojo poklicno pot, in vse do danes, ko smo med najbolj izkušenimi delavci ter zasedamo najrazličnejša in najodgovornejša delovna mesta na različnih področjih policijskega delovanja. Nekateri tudi izven policijskih vrst v drugih državnih organih, gospodarstvu ali zasebnih vodah. Dotaknil se je nekaterih prelomnih dogodkov, ki smo jih doživeli v 30 letih, od spremembe družbenega sistema in valute, osamosvojitvene vojne do reorganizacij policije in vključevanja v EU ter schengenski sistem. Omenil je tudi profesionalno delovanje policije v času velikih protestov in migrantske krize.

Sledila sta pozdrava nekdanjega pomočnika ravnatelja Stanislava Težaka in nekdanjega ravnatelja dr. Andreja Anžiča, ki sta kadetom zaželela

vse dobro na nadaljnji osebni in poklicni poti. Srečanja se je udeležil tudi nekdanji pomočnik ravnatelja Dušan Kaplan. Osrednji govornik je bil mag. Ivo Holc, sedanji pomočnik direktorja Policijske akademije, ki je predstavil trenutno delovanje Policijske akademije in izzive, ki jih čakajo v prihodnje. Sledile so zahvale Policijski akademiji in organizacijskemu odboru za organizacijo in izvedbo srečanja ter skupinsko fotografiranje po razredih in celotne generacije.

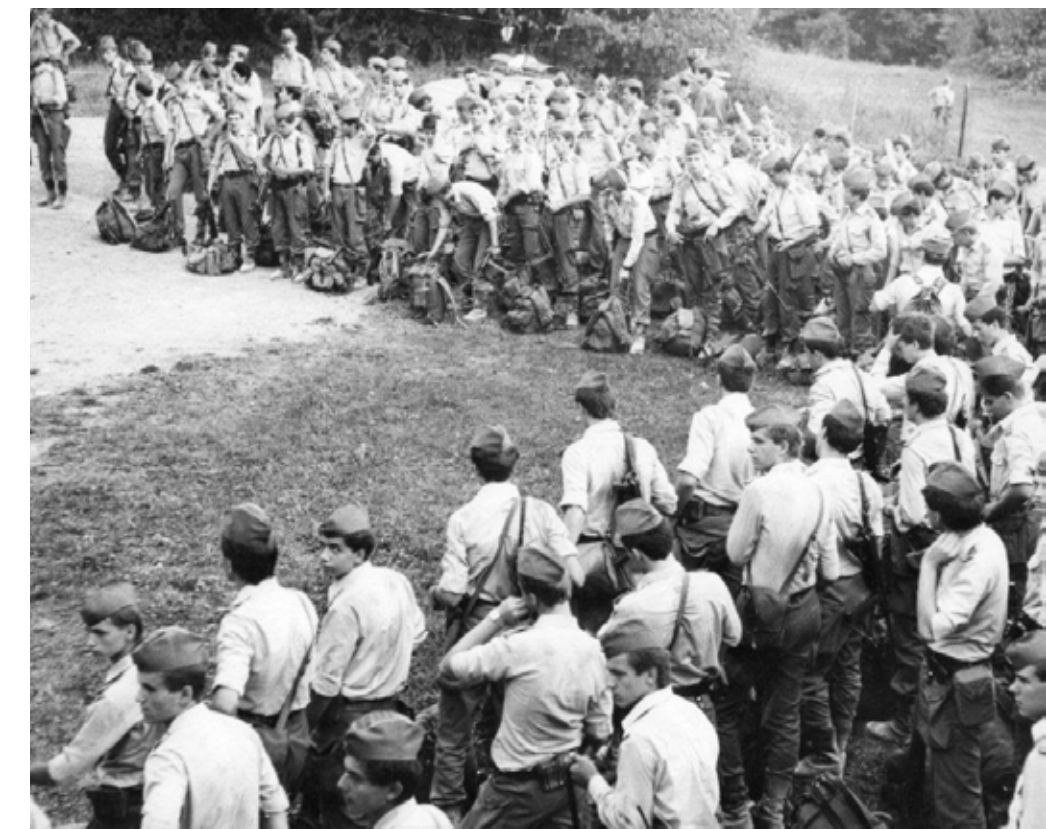
Sošolci in drugi udeleženci smo v jedilnici vse do konca srečanja kramljali in obujali spomine ob ogledu fotografij iz šolskega obdobja in uživali ob izjemno okusno pripravljani hrani iz tacenske kuhinje.

Odzivi po srečanju so bili izjemni. Udeleženci so bili navdušeni zaradi odlične organizacije srečanja in gostoljubja Policijske akademije ter posebnega spominskega znaka v obliki kovanca, hkrati pa tudi veseli, da so srečali sošolce, s katerimi so se lahko pošalili zaradi slabšega vida,

močnejše postave, manjkajočih ali sivih las. Vsi v en glas smo si obljubili, da se še srečamo.

*Besedilo: Drago Menegalijski, Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Foto: Aleš Marinčič, SKP PU Ljubljana, in Marko Fric, PA GPU*

Zaključek pohoda v 3. letniku Kadetske šole za miličnike

STE USTVARJALNI, SE NE BOJITE TEHNOLOŠKIH IZZIVOV IN ŽELITE PRISPEVATI K VARNOSTI?

Sodelujte na hackathonu Moja varnost in mobilnost, ki bo potekal 5. in 6. oktobra v Ljubljani (ABC HUB, BTC City, Letališka cesta 3, Ljubljana), in se potegujte za privlačne nagrade. Časa za razmislek čez poletje je dovolj, saj se lahko prijavite vse do 4. oktobra.

Namen hackathona je pridobivanje uporabnih idej in digitalnih rešitev s področja varnosti in mobilnosti, ki jih kot državljani potrebujemo ali pogrešamo.

Od vas želimo izvedeti, kako lahko policisti in ljubljanski mestni redarji z uporabo sodobne tehnologije prispevamo k občutku varnosti državljanov, večji splošni in osebni varnosti ter boljši mobilnosti. Tekmovalci boste iskali odgovore na štiri konkretne izzive: 1) pomoč državljanom in njihova varnost (tudi digitalna); 2) preventivna dejavnost; 3) ustvarjalne rešitve s področja mobilnosti v najširšem pomenu besede (osebna, trajnostna itd.) in 4) krepitev ugleda policije in mestnega redarstva.

Na hackathonu boste udeleženci pripravili idejno zasnovo informacijske rešitve. Imeli boste možnost sodelovanja z vrhunskimi tehnološkimi podjetji in mentorji. Vsem ekipam bodo na voljo odprti podatki na javno dostopnem portalu OPSI ali na drugih javno dostopnih spletnih mestih. Na voljo bo tudi pomoč mentorjev tehnoloških partnerjev pri graditvi aplikacij na platformah Microsoft, IBM in ESRI.

K sodelovanju z dinamičnim videom poziva tudi ambasador našega projekta, Denis Porčič - Chorchyp: »Zamisli si različne varnostne situacije, v katerih bi se lahko znašel ti, kakšen otrok, oče, mama, prijatelj, sodelavec, babica, maček, pes, zajec, želva, hišni ljubljenci in tako naprej. Razmisli, kako bi lahko mobilna aplikacija pomagala pri reševanju takih situacij. Bodi kreativen in pomagaj razviti uporabno mobilno aplikacijo.«

Prijave sprejemamo do petka, 4. oktobra 2019.

Podrobnejše informacije, vključno s prijavnico, so na spletni strani <https://hackathon.abc-accelerator.com>.

Najboljše tri ekipe po izboru posebne komisije bodo na zaključnem dogodku 22. oktobra predstavile svojo rešitev in prejele denarne nagrade v višini 2.500, 1.500 in 1.000 evrov (+ DDV). Uvrščene bodo tudi v program mentorstva, kjer bodo ob podpori strokovnjakov Tehnološkega parka Ljubljana razvile idejo v delujočo aplikacijo s širšim uporabnim potencialom.

Pobudnik hackathona je Ministrstvo za javno upravo, ki upravlja nacionalni portal odprtih podatkov – OPSI, skupaj s Policijo in Mestno občino Ljubljana – Mestnim redarstvom. Pri organizaciji in izvedbi pomaga več podjetij, strokovno pa sodelujeta tudi Fakulteta za računalništvo in informatiko ter Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko.

Hackathon

Moja varnost in mobilnost

Ne odlašaj,
prijavi se
in s svojimi
znanji
pomagaj pri
zagotavljanju
varnosti in
mobilnosti
ZA VSE!

**5. in 6.
oktober 2019**

Prijave sprejemamo do
petka, 4. 10. 2019, do 12.00.

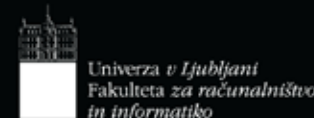
<https://hackathon.abc-accelerator.com>

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Mestna občina
Ljubljana

Zamisli si različne varnostne situacije ...

